

Mednarodna zgodba slovenske arhitekture

The International Story of Slovenian Architecture

ZBORNIČA ZA
ARHITEKTURO
IN PROSTOR
SLOVENIJE

SLOVENSKA
ARHITEKTURA
IN PROSTOR
2020

SLOVENE
ARCHITECTURE
AND SPATIAL
PLANNING 2020

Dan arhitektov
Architect Day

2020

Kazalo

Index

004	Lenka Kavčič Predgovor Foreword	054	Poročilo komisije Committee Report
010	Tomaž Krištof Zidovi in razpoke v njih Walls and Their Cracks	056	Zlata komisija The Golden Committe
014	Častni član Honorary member	060	Strokovni simpozij Mednarodna zgodba slovenske arhitekture International Story of Slovenian Architecture Expert Symposium
016	Maja Ivanč		
022	Dr. Maja Simoneti		
028	Platinasti svinčnik The Platinum Pencil Award	062	Miha Dešman Mednarodna zgodba slovenske arhitekture The International Story of Slovenian Architecture
030	Mag. Jelka Hudoklin		
036	Poročilo komisije Committee Report	066	Boris Bežan Delo v tujini – skok v neznano Working Abroad – Leap into the Unknown
038	Platinasta komisija The Platinum Committe		
042	Zlati svinčnik The Golden Pencil Award	074	Tina Javornik (So)delovanje (Co)operation
044	Islamski versko-kulturni center Islamic Religious and Cultural Centre Matija Bevk Vasa J. Perović Christophe Riss	082	Tomaž Krušec, Lena Krušec Priložnosti in pasti dela v mednarodnem prostoru Opportunities and Traps of Working in International Space
046	Sv. Urh razstava 1941-1945 Sv. Urh Exhibition 1941-1945 Jurij Kobe Maja Kovačič	090	Špela Videčnik Lokalno – globalno Local – Global
048	Gozdna vasica Theodosius Theodosius Forest Village Marko Lavrenčič	098	Boštjan Vuga Delo v tujini Work Abroad
050	Soba za keramiko Ceramic's Room Sanja Premrn		
052	Poglobljeni oblikovalski studio Sunken Design Studio Dekleva Gregorič arhitekti	106	Razstava Slovenska arhitektura in prostor Exhibition Slovenian Architecture and Spatial Planning

Predgovor Foreword

Lenka Kavčič

Dan arhitektov, ki ga vsako leto obeležujemo kot pomemben strokovni dogodek, je vedno tudi priložnost za pregled stanja in dosežkov na arhitekturnem in prostorsko načrtovalskem področju. Ob Dnevu arhitektov izide katalog Slovenska arhitektura in prostor. Najboljši avtorji in avtorice ter najboljši projekti prejmejo priznanja. Strokovni simpozij in slavnostna podelitev nagrad v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje zaokrožita dan arhitektov z zanimivimi gosti in druženjem. Dan arhitektov je pomemben strokovni in družabni dogodek.

Čas organizacije letošnjega dneva arhitektov je bil in je še vedno pod močnim vplivom nevidne grožnje, vezan na čas omejitev in izolacije, s stalno prisotno negotovostjo in nepredvidljivostjo. Nihče izmed nas ni bil še nikoli priča situaciji, ki bi tako zasukala vsakdanje življenje. Nekdaj samoumevne stvari so nenačoma izginile ali postale izmazljive zaradi omejitev, ki nam določajo fizično in povročajo tudi socialno distanco. Tako je nedorečena tudi možnost izvedbe dogodka 9. oktobra 2020 v MAO.

The Architect Day – observed annually as an important professional event – is always an opportunity for reviewing the condition and achievements in the field of architecture and spatial planning. The Slovenian Architecture and Spatial Planning (Slovenska arhitektura in prostor) catalogue is published and the best authors and projects receive recognition awards. The expert symposium and solemn award ceremony at the Museum of Architecture and Design concludes the Architect Day with interesting guests and socialising. The Architect Day is an important expert and social event.

This year the organisation has been and still is strongly influenced by an invisible threat of the measures and isolation with constant insecurity and unpredictability. Never before have we experienced times when everyday lives are turned upside down, when things we have always taken for granted suddenly disappear and become evasive due to the measures determining physical and social

Zato smo se odločili, da tokrat v zborniku poleg predstavitev dobitnic priznanj Častni član in Platinasti svinčnik ter projektov z nagrado Zlati svinčnik prvič objavimo tudi prispevke vabljeneih predavateljev in predavateljic na letošnji konferenci Mednarodna zgodba slovenske arhitekture. Prostor smo dali tudi osebnim prispevkom dobitnic priznanj Platinasti svinčnik in Častni član ZAPS. Nagovorili smo jih z vprašanjem, kaj je njihov osebni profesionalni kredo, za kaj se zavzemajo, od česa nikoli ne odstopijo. Tako bodo misli nagrajenk in razmisleki predavateljev, nagovor predsednika Tomaža Krištofa in esej kuratorja Mihe Dešmana dostopni tudi v primeru, da predavanja in dogodek ne bodo v celoti izvedljivi v realnem in fizičnem prostoru.

Danes je popolnoma jasno, da sta se naš prostor in čas spremenila, prav tako naši načini delovanja in dojemanje sveta. Fizična osamitev kot najučinkovitejše sredstvo za boj proti nevidnemu sovražniku bo na oblikovanje in načrtovanje prostora vplivala precej močneje, kot si drznemo predstavljati.

Zasnova stavb, stanovanjskih, javnih ali izobraževalnih, nam je vsem omogočila močno osebno izkušnjo tega, kje živimo in delamo. Fizični prostor stanovanja je začrtal meje našega sveta ter nam predložil bistvo arhitekturno-načrtovalske stroke. Kakšno je stanovanje, ki nam omogoča kakovostno, svobodno bivanje, tudi če smo v njem dalj časa in se mora spremeniti še v pisarno, vrtec, učilnico ali telovadnico? Kakšna je šola, ki varno sprejme učenke in učence tudi v izrednih okolišinah? Zakaj so oskrbovana stanovanja in domovi za starejše, načrtovani po najsodobnejših standardih, tako zelo potrebni? Na preizkušnjo je bila postavljena vrsta normativov in standardov, pa tudi etičnih vrednot, ki ne določajo samo načrtovalske stroke, ampak odpirajo širša družbena vprašanja.

V več kot pol leta trajajočih spremembah je postal očitno tudi to, da oblikovani in grajeni prostor vpliva na naše življenje in delo bolj, kot smo sposobni ozavestiti ob tem, ko ga vsak dan večinoma samoumevno uporabljamo. Nima samo tako imenovane uporabne vrednosti. Kakovostno načrtovan, oblikovan in grajen prostor je nosilec temeljnih kulturnih in družbenih vrednot in kot takšen tudi pokazatelj civilizacijske razvitosti, kulture in humanosti.

Arhitektura je kultura. Ozaveščena kultura bivanja pa v družbo vnaša tudi vrednote demokratičnosti,

distance. Even the event taking place on 9 October 2020 at the Museum (MAO) is yet to be resolved. For the first time we have decided to publish the contributions by the guest lecturers at this year's International Story of Slovenian Architecture conference, as well as the presentations of the award recipients, the Honorary Member, the Platinum Pencil and the Golden Pencil awards. Personal contributions by the award recipients were also included where they had to answer our questions: namely, what their personal professional credo is, what they stand for, and what they never compromise. The thoughts of the award recipients and contemplations of the lecturers, the address by the President Tomaž Krištof, and an essay by the curator Miha Dešman will be available even if the lectures and the event do not completely take place in real and physical space.

Today, it is absolutely clear that our space and time has changed, as well as our modes of operation and understanding of the world. Physical alienation as the most effective means of battling an invisible enemy will influence designing and planning space more extensively than we dare to imagine.

It is the design of building, be it residential, public or educational, that enables us the personal experience of where we live and work. The physical space of an apartment draws the lines of our world and presents us the essence of the architecture and urban planning discipline. What type of apartment enables us quality and free living? Even if we stay inside for a while and it needs to be transformed into an office, a day-care centre, a classroom or a gym? What type of school can safely accept students even in extreme circumstances? Why are the apartments for assisted living, planned according to the latest standards, needed badly? A number of normative standards have been questioned, as well as ethical values that do not only determine the planning discipline, but also open up wider social questions.

More than six months of change shed some light on how the design and built space influences our lives and work more than we are able to realise – especially because we take it for granted each day. It does not have the so-called useful value. Quality planned, designed and built space is crucial for fundamental cultural and social values and, therefore, is an indicator of civilised development, culture and humanity.

enakopravnosti in multikulturalnosti ... vse tiste, ki so v današnji situaciji na preizkušnji. Pomen javnih in zelenih površin v mestih je postal jasen sleherniku, uveljavljanje javnega interesa v urejanju prostora pa ključni cilj in prepotrebna nujnost tudi za stroko.

V tem času je zbornica razpisala povabilo članom za oddajo projektov za leto 2020. Število letošnjih prijavljenih projektov je podobno številu prejšnjih let. Razveseljivo pa je dejstvo, da po številu prijav in nagrajene stavbe in prostori, ki gradijo kulturni bivalni, delovni in širši družbeni prostor. Odlični projekti bodo morda nagovorili odločevalce na najvišji ravni, da bodo vzpostavili odnos do kakovostnega javnega prostora, do kakovostne arhitekture javnih stavb in prostora, ki je namenjena državljanom, da bi tako država lahko postala zgled za uveljavitev najvišjih standardov.

Letošnje dobitnice priznaj in avtorji nagrajenih projektov vsekakor dokazujojo, da so kakovostni projekti izvedljivi in da neomajna sistematična strokovnost in vztrajnost zgradita in oblikuja prostor, zgradita arhitekturo, ki izboljšuje naše življenje. Vsem nagrajencem in dobitnicam priznaj iskreno čestitamo!

Želimo vam zanimivo branje in ogled projektov. Veseli bomo, če se bomo lahko o vsem tem tudi pogovarjali, če ali ko se srečamo. Upam, da bo to na dnevnu arhitektov 2020.

Architecture is culture. The conscious culture of living introduces the values of democracy, equality and multiculturalism into society ... all of which are being tested in the situation we are in today. The value of public and green surfaces in cities has become clear to everyone, and the establishment of public interest in spatial planning has also become a key objective and the much-needed necessity for the discipline.

During this period, the Chamber has published an invitation to the members for submitting 2020 projects, and the number of applied projects is similar to the number of previous years. It is delightful to learn that a number of applications and awards include buildings and spaces, building cultural, residential, working and wider social spaces. Quality projects might perhaps address decision-makers at the highest level to establish their relationship toward quality public space, quality architecture for public buildings and space intended for citizens, so that the country itself can become a role model for establishing the highest standards.

This year's award recipients and authors of the awarded projects are proof that quality products are possible and that relentless systematic expertise and perseverance works to build and design space and construct architecture that improves our lives. We cordially congratulate all award recipients!

We hope that you found the contributions and the projects interesting, and we will be happy to discuss everything when and if we meet. Hopefully at the Architect Day 2020.

1

Dan arhitektov
Architect Day

2020

Zidovi in razpoke v njih

Walls and Their Cracks

Tomaž Krištof

There is a crack in everything, that's how the light gets in. (Leonard Cohen, Anthem)

Leto 2020 je prineslo epidemijo, izolacijo, maske, sezname rdečih, rumenih in zelenih držav. Danes z nostalгијо gledamo na prejšnja leta, ko smo se lahko gibali brez omejitev, ko smo bili svobodni. A pri tem pozabljamo, da naš prostor epidemije ni dočakal povsem neograjen. Že pred nekaj leti se je Slovenija obdala z bodečo žico, ki je postala stalno prisotna realnost za ljudi, ki živijo ob naši južni meji, predvsem pa za begunce, pred katerih usodami naj bi nas varovala. Begunske poti so se sčasoma preusmerile drugam, a žica z rezili je ostala. Sledilo je zapiranje meja zaradi virusa – najprej meja države, nato celo meja občin. Za nekaj tednov smo se skoraj povsem umaknili v svoje domove, javno življenje pa večinoma preselili na internet.

Komaj je epidemija nekoliko popustila, so se začeli kolesarski protesti proti vladi in z njimi so prišle nove ograje. Najprej je bil med petkovimi protesti v Ljubljani

There is a crack in everything, that's how the light gets in. (Leonard Cohen, Anthem)

2020 has been a year that will always be remembered for the epidemic, isolation, masks, and countries on red, yellow or green lists. We remember the past years with nostalgia, when we could move around without any restrictions; when we were free. Yet, we keep forgetting our space did not welcome the epidemic without any fences. Years ago, Slovenia surrounded itself in barb wire, which became a reality for its people, those living next to the southern border, and mostly for the fugitives, whose fate we were trying to keep out. The path of the fugitives was redirected, but the barb wire and its blades remained. What followed was closing the borders due to the virus – first the country borders, and then eventually the municipality borders. For several weeks we had time to renovate our homes and public life took up home on the internet.

ograjen Trg republike, nekaj tednov pozneje, na proslavi Dneva državnosti, pa Kongresni trg. Ograja je državni vrh varovala pred ljudstvom. Tisti petek so se protestniki preselili na Prešernov trg, hkrati s protestom proti vladu pa je tam potekal tudi protest proti protestu proti vladu. Med enim in drugimi protestniki je bil postavljen strnjen policijski kordon – živi zid, ki je ločeval različno misleče, da med njimi ne bi izbruhnilo fizično nasilje.

Zidovi, ki jih postavljamo v teh letih, nas varujejo pred ljudmi drugih kultur, varujejo nas pred okuženimi, varujejo tiste zgoraj pred tistimi spodaj, tiste desno pred tistimi levo. Ti zidovi so politično in ne arhitekturno dejanje. Vendar pa je v vseh primerih ograjen fizični prostor, ta pa je primarna arhitekturna prvina. Z ogravitvijo Kongresnega trga in Trga republike sta bili ograjeni deli dveh največjih slovenskih arhitektov, Edvarda Ravnikarja in Jožeta Plečnika. Zato ne more biti vseeno, kako se na to odzovemo arhitekti.

V časih, ko družbe gradijo zidove med ljudmi, postane osnovna naloga kulture, z njo pa tudi arhitekture, da v te zidove zasejeta prve razpoke. Čim več razpok. Skozi razpoke pronica svetloba, skozi razpoke prihaja zrak. Tudi najmanjša razpoka, skozi katero voda sprva zgolj kaplja, lahko na koncu poruši največji jez. Zidove, ki so bili zgrajeni v teh letih, bo nekega dne treba podreti. Pomembno je, da bodo takrat ti zidovi čim bolj načeti, saj so fizični zidovi zgolj manifestacija zidov v glavah ljudi, teh pa ni mogoče podirati z bagri, pasti morajo sami.

V tem smislu je najpomembnejše arhitekturno dejanje zadnjega leta, morda celo desetletja, postavitev Islamskega kulturnega centra biroja Bevk Perović arhitekti, ki ga je vsa stroka, vključno z žirijama za Plečnikova odličja in za odličja ZAPS, ocenila kot izjemno arhitekturno delo. Že samo dejstvo, da je muslimanski skupnosti, ki sobiva z nami že desetletja, končno uspelo postaviti svoj dom, predstavlja veliko olajšanje za vse nas. Hkrati pa sama arhitektura Islamskega kulturnega centra na neposreden način kaže, kako prisotnost tujih kultur, pred katerimi se tako zelo branimo, našega prostora ne kvare, ampak ga bogati, lepša in dela znosnejšega.

Pomenljivo je tudi, da gre za edino večjo kulturno stavbo državnega pomena, ki je na naših tleh nastala po osamosvojitvi. Islamski kulturni center zapolnjuje praznino, ki jo čutimo, ker nam svoje suverenosti v vseh tridesetih letih ni uspelo ovekovečiti niti z eno državotvorno stavbo. Še najbližje temu smo (bili?) z novo na-

As soon as we saw the epidemic almost out of the door, cycling protests against the government began and new fences were put up. The Trg Republike square was first to get its fence during the Friday protests, and a few weeks later the Kongresni Trg square followed during the National Day celebration. The fence protected the government from the people. On that Friday, protesters moved to the Prešernov Trg square as another protest against the government took place – the protest against the protest against the government. A close police cordon was placed between one group of protesters and the other, the live wall prevented physical violence and protected those who think differently. The walls we put up protect us from people of different cultures, from those who are infected, protect those from above from those from below, and those on the right from those on the left. These walls are a political, not architectural action. In all these cases it is the physical space that is fenced, and that is the primary architectural element. By fencing the Kongresni Trg and Trg Republike squares, we fenced the works of two greatest Slovenian architects, Edvard Ravnikar and Jože Plečnik. That is why the architects' response to this is so important.

During the times, when societies build walls between people, the main objective of culture and architecture is to crack those walls – as much as possible. The cracks let in light and the cracks let in air. Even the thinnest crack in a dam wall, with water merely dripping through, can tear down the dam in no time. The walls we build today will have to come down one day. It is important that those walls get as much damage as possible, since physical walls serve merely as manifestation in the mindset of people, and those cannot be torn down with machines – they need to come down on their own.

Therefore, the most important architectural act of the decade, is the erection of the Islamic Cultural Centre by the Bevk Perović Bureau architects, which is seen as an exceptional architectural work by the entire discipline, including the committees for the Plečnik and ZAPS awards. The mere fact that the Muslim community, which has been living among us for decades, finally built their home, is a great relief for everyone. And at the same time, the architecture of the Islamic Cultural Centre indirectly portrays how the presence of other cultures, which we fear so strongly, does not ruin our space. In fact, it enriches it, beautifies it and makes it much more tolerable.

cionalno knjižnico. Prvi natečaj za NUK-2 je bil izveden davneg leta 1989, drugi leta 2012. Kot je pripomnil kolega arhitekt, je muslimanska skupnost za obstanek na naših tleh moralu razviti lastnosti, ki so ji pomagale tudi v bojih z mlini na veter pri pridobivanju finančnih sredstev, zemljišč, soglasij in dovoljenj. Prva resna pobuda za postavitev stavbe izvira že iz poznih šestdesetih, vmes so zamenjali kar sedem lokacij. Sedaj, ko je Islamski kulturni center zgrajen, nam morda lahko pomaga tudi pri nacionalni knjižnici.

S temo Dneva arhitektov, osrednjega dogodka Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije, poskušamo prek ograj gledati tudi mi. Lani smo obravnavali sodobno arhitekturo na tleh nekdanje Jugoslavije; naši gostje so prišli iz Hrvaške, Srbije, Črne gore in Makedonije. Letošnji dan arhitektov pa je namenjen slovenskim arhitektom, ki delajo v tujini, večinoma na Zahodu. Nekateri delajo v tujih birojih, drugi so v tujini ustanovili lastne biroje, tretji ostajajo doma in imajo v tujini zgolj projekte ali pa predavajo na tujih univerzah. Vsem je skupno to, da s svojim delom prispevajo k bližnjim ali daljnjim tujim kulturam. Morda so s tem kak zid porušili tudi tam.

Za arhitekte pa letošnje leto ni zgolj leto epidemije, na neki način je tudi Plečnikovo leto. Skoraj vsa stroka se je poenotila glede zaščite Plečnikovega stadiona v Ljubljani in lahko se nadejamo, da bo po vseh prevratih vendarle ohranjen in obnovljen v skladu z vsemi sodobnimi kulturno-varstvenimi smernicami. V senci boja za Plečnikov stadion pa je neslišno izginila Kapela srca Jezusovega v Mariboru, katere notranjost je zasnoval Jože Plečnik. Izvirno Plečnikovo delo, edino v Mariboru, je končalo v skladišču. Na ruševinah kapele bo zrasla nova garažna hiša podjetja Best in Parking.

Včasih gradimo zidove, ki jih ne bi smeli graditi, in ne gradimo tistih, ki bi jih morali, ohranjamo tiste zidove, ki bi jih morali rušiti, in rušimo tiste, ki bi jih morali ohraniti.

It is the only larger cultural national building that was built here after independence. The Islamic Cultural Centre fills up the emptiness we feel, because we were not able to commemorate our sovereignty in the last thirty years with at least one state-forming building – the closest we got was the national library. The first competition for NUK-2 was published in 1989 and the second one in 2012. As noted by a colleague architect, the Muslim community, when fighting for survival in our space, was forced to develop characteristics to help fight the windmills in acquiring finance, land, consents and licenses. The first real initiative to erect the building is traced back to the late sixties, and more than seven locations were changed since. Now, when the Islamic Cultural Centre is built, it may help us with the National Library.

It is the topic of the Architect Day, the central event of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS), which we use to take a look over the fence as well. In 2019 the topic was contemporary architecture of former Yugoslavia; we had guests from Croatia, Serbia, Montenegro and Macedonia. This year's Architect Day is intended for Slovenian architects working abroad, most often in the West. Some are employed in foreign bureaus, some established their own bureaus abroad, and some remain here and implement projects abroad or lecture at foreign universities. They all have one thing in common – they contribute to the nearby and far away cultures with their work. Perhaps they even tore down a wall or two over there.

Yet, for architects, 2020 is not merely the year of the epidemic, it is sort of the year of Plečnik. Almost the entire profession has united regarding the protection of the Plečnik's stadium in Ljubljana and we can only hope that it will be preserved and renovated according to the contemporary cultural and custodial directions – despite all the turmoil. Sadly, in the shadow of the battle for the Plečnik's stadium, the Chapel of Jesus's Heart (Kapela srca Jezusovega) in Maribor, designed by Jože Plečnik, disappeared without a trace. The original work of Plečnik, the one and only located in Maribor, ended up being stored somewhere in a warehouse. A new garage house of the Best in Parking company will house the ruins of the chapel.

Sometimes we build walls that should not be put up, and we do not build those we should. We preserve the walls that should come down and tear down those that should be preserved.

Častni član ZAPS

Honorary member of ZAPS

2020

Priznanje Častni član podeli upravni odbor ZAPS za organizacijski in strokovni prispevek k razvoju in uveljavitvi ZAPS ter stroke.

The Honorary member award is conferred by the ZAPS management board for organizational and professional contributions to the development and promotion of both ZAPS and the profession.

Rada imam arhitekturo, ki je uporabna.
Arhitekturo, ki se navdihuje v
prostoru ali iz prostora, v katerem
stoji. Arhitekturo, v kateri se kažeta
razumevanje in spoštljivost do vseh
plasti konteksta.

I love useful architecture. Architecture,
inspiring in space or from space,
where it stands. Architecture, which
radiates understanding and respect
for all contextual layers.

Maja Ivanič

Moj koncept je kontekst

Rada imam arhitekturo, ki je uporabna. Arhitekturo, ki se navdihuje v prostoru ali iz prostora, v katerem stoji. Arhitekturo, v kateri se kažeta razumevanje in spoštovanje do vseh plasti konteksta. Lahko je zelo preprosta in lahko je brez arhitektovega podpisa.

Invencija za vsako ceno me ne navdušuje. Ne maram prisiljenega izmišljanja konceptov, ki se jim podrejajo arhitekturne rešitve. Verjamem, da so inovativnost, improvizacija in ustvarjalnost možne šele ob popolnem obvladovanju »osnovnega plesnega koraka« – temeljnih načrtovalskih pravil: kako je arhitektura umeščena; kakšni so njeni proporcii; kam se odpirajo pogledi; kako sonce osvetli njene prostore, kakšne so igre sence in svetlobe; kako in kam odteka voda z njenih površin; kako je naravno zasenčena in prezračena; kako kompozicija njenih volumnov ustvari ambiente, nadstreške, razmejitve, pretočnost in povezave med prostori, med zunaj in znotraj, med javnim in zasebnim; ali je njeni tlorisna shema hierarhično urejena in logična; kaj pomenijo dostop, vhod, stopnice, prehodi in medprostori, kaj baza in fasadni venec.

Nisem privrženka dvodimensionalne arhitekture. Ovijanje konstrukcije s fasadnim plaščem je grafično oblikovanje. Arhitektura pa je prostorska umetnost, v kateri usklajenost tlorisa in prereza na fasadi ustvarita ubrano kompozicijo odprtrega in polnega, zamkov, globine in ravnine, sonca in igro senc.

Ne verjamem v tehnološko umerjeno oziroma normirano arhitekturo. Pasivnost in nizka poraba energije sta lahko zgolj posledica premišljene prostorske umeščitve in kakovostne arhitekturne zasnove.

Dobra arhitektura odpira možnosti – prihodnosti, prostoru, ljudem, kulturi, tehnološkemu, ekonomskemu in vsem drugim razvojem. In vedno odseva substanco preteklosti.

Kot otrok sem se s prijatelji najraje igrala »hiše«. V makadam naše ulice smo s palico zarisovali stene, vrata, okna, rože, balkone in pohištvo, pometali pesek iz tlorisnih »sob« in hodili drug k drugemu na obisk. Danes najraje načrtujem arhitekturo za otroke.

My Concept is Context

I love useful architecture. Architecture, inspiring in space and from space, where it stands. Architecture, which radiates understanding and respect for all contextual layers. It can be very simple, and it can stand without the architect's signature.

Invention at any cost does not impress me. I do not like the forced making up of concepts subdued by architectural solutions. I believe innovation, improvisation and creativity are possible only when we perfectly master the "basic dance move" – the fundamental planning chores; how architecture is placed; its proportions; what the views open to; how the sun lights up its spaces, the shadow and light play; where water runs from its surfaces; how it is naturally shaded and aired; how the composition of its volumes creates ambiance, canopies, delimitations, flows and connections between spaces, between inside and outside, between public and private; whether its floor plan schematics are hierarchical and logical; what its entrances, stairs, transitions and interspace means, as well as what base and facade wreath.

I am not a follower of two-dimensional architecture. Wrapping up a construction with a facade coating is graphic design. Architecture is spatial art where the coordination of the floor plan and section at a facade create a harmonious composition of open and closed; lags, depth and plains; sun and shadow play.

I do not believe in technology-oriented or normalised architecture. Passivity and low energy use can only serve as a consequence of deliberate spatial placement and quality architectural design.

Good architecture means opportunities – for the future, space, people, culture, technology, economy and any other development, and it always reflects the substance of the past.

As a child, my favourite game was "playing house" with my friends. We would draw walls, doors, windows, plants, balconies and furniture on the macadam road, sweep the sand from the "rooms" on the floor plan and visit each other. It is, therefore, no surprise that, nowadays, my favourite work in design concerns architecture for children.

Častna članica ZAPS

Honorary Member of ZAPS

Maja Ivanič

Utemeljitev

Arhitektura nas spremja na vsakem koraku. Čeprav naše izkušnje, povezane z njo, marsikdaj niso ozaveščene, njen kulturni izraz pa je pogosto spregledan, se ji ne moremo izogniti. Prav zato je pomembno opozarjati na dobro arhitekturo, dobre arhitekte in njihovo delo pa predstavljati strokovni in približati širši javnosti.

Maja Ivanič že vrsto let skrbi za izmenjavo in spoznavanje različnih arhitekturnih idej. Slovenskim arhitektom z raznolikimi razstavami v prvi slovenski arhitekturni galeriji DESSA ter s predavanji na že kar legendarnih Piranskih dnevih arhitekture omogoča vpogled v delo kolegov po vsem svetu, širši javnosti pa z iskanjem svežih, še ne uveljavljenih arhitekturnih praks omogoča razumevanje arhitekture onkraj populističnega.

Maja Ivanič je diplomirala leta 1995 na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani pri profesorju Janezu Koželju. Že isto leto je postala članica arhitekturne galerije DESSA, leta 2013 pa je prevzela njeno vodenje. V tem času je organizirala več kot sedemdeset razstav, s svojim mednarodnim angažiranjem pa skrbela

Argumentation

Architecture accompanies us at every step. We cannot avoid it despite our experiences with architecture are at many times not realised and its cultural expression is often overlooked. This is exactly why it is important to be reminded of good architecture, good architects, and present and introduce their work to the professional and wider public.

Maja Ivanič has been exchanging and learning about different architectural ideas for a number of years. Her diverse exhibitions in the first Slovenian architecture gallery DESSA and her lectures at the legendary Piran Days of Architecture she provides insight in the work of their colleagues all over the world, and the wider public searching for fresh, not yet established architecture practices to understand architecture beyond populistic.

Maja Ivanič has graduated at the Faculty of Architecture in Ljubljana in 1995 under the mentorship of Janez Koželj. On the same year she became the member of the DESSA architectural gallery and in 2013 she took over its management. She organised more than seventy exhibitions and with her inter-

za mednarodno prepoznavnost galerije in sodobne slovenske arhitekture. Od leta 2008 predseduje organizacijskemu odboru mednarodne konference Piranski dnevi arhitekture, ki vsako leto pripravi predavanja in razstave z mednarodno udeležbo. Bila je tudi kuratorica, selektorica in organizatorica številnih drugih slovenskih in mednarodnih arhitekturnih razstav, dogodkov in konferenc, kot so Arhitektura inventura (DAL), Vizije so (DAL), 11xena hiša. Leta 2018 je s sokustosnjama Kristino Dešman in Špelo Nardoni Kovač pripravila pregledno razstavo Slovenska alpska arhitektura 2008–2018, lani pa s sokustosi Boštjanom Bugaričem, Kristino Dešman, Špelo Kuhar, Evo Mavsar, Špelo Nardoni Kovač in Damjano Zaviršek Hudnik zelo odmevno mednarodno razstavo Arhitektura. Skulptura. Spomin. Umetnost spomenikov Jugoslavije 1945–1991. Obakrat je bila tudi gostujoča urednica revije ab (Arhitekturni bilten) z istoimenskim tematskim naslovom in preglednim katalogom obeh razstav.

Njena publicistična dejavnost sega že v leto 1997, ko je začela triletno obdobje pripravljanja arhitekturnih prispevkov za oddajo Trend na Televiziji Slovenija. Od leta 2000 je bila članica uredniškega odbora, nato pa v letih 2005–2010 glavna urednica revije Hiše. Še vedno piše za razne slovenske in tujne arhitekturne revije (Hiše, ab, Piranesi, Oris, ArchAlp itd.). Od leta 2019 je članica uredniškega odbora slovaške arhitekturne revije ARCH.

Leta 2008 sta v sodelovanju s Špelo Kuhar pri mednarodni založbi Springer izdali knjigo Sodobna arhitektura šol v Sloveniji 1991–2007 (Contemporary School Architecture in Slovenia 1991–2007), nato pa aprila 2009 skupaj z Ministrstvom za šolstvo in šport RS organizirali še mednarodno konferenco Sustainable School Buildings: From Concept to Reality.

Bila je članica različnih slovenskih in mednarodnih arhitekturnih komisij in žirij, kot so žirija za Plečnikovo nagrado, mednarodno nagrado Piranesi, mednarodno Baumit award, nacionalno slovaško nagrado ARCH, madžarsko nagrado Media Prize of Architecture. Od leta 2013 je kot direktorica DESSA članica svetovalnega odbora za evropsko nagrado Mies van der Rohe, ki jo Evropska unija bienalno podeljuje za sodobno arhitekturo. Leta 2014 sta bila z Miho Turšičem na 14. mednarodnem arhitekturnem bienalu v Benetkah komisarja slovenske razstave Problem vožnje po vesolju – supre:arhitektura.

national engagement she maintained international recognition of the gallery and contemporary Slovenian architecture. Since 2008 she has been presiding the organisation board of the Piran Days of Architecture, which annually drafts the lectures and exhibitions of international participation. She was a curator, selector and organiser of the numerous other Slovenian and international architectural exhibitions, events and conferences, such as Arhitektura inventura (DAL), Vizije so (DAL), 11xena hiša. In 2018 the curators Kristina Dešman and Špela Nardoni Kovač prepared the comprehensive exhibition 2008–2018 Slovenian Alpine Architecture, and last year the curators Boštjan Bugarič, Kristina Dešman, Špela Kuhar, Eva Mavsar, Špela Nardoni Kovač and Damjan Zaviršek Hudnik and Maja Ivanič organised the very renowned international exhibition Architecture. Sculpture. Memory. 1945–1991 Art of Yugoslavian Monuments. Both times she was the guest editor of the ab (Arhitekturni bilten) magazine with the topic of same title and comprehensive catalogue of both exhibitions.

She has been active as a publicist since 1997, when she began the three-year period of preparing architectural contributions for the Trend series at Televizija Slovenija television. Since 2000 she was the member of the editorial board, and from 2005 to 2010 she acted as the main editor of the Hiša magazine. She still writes for diverse Slovenian and foreign architectural magazines (Hiše, ab, Piranesi, Oris, ArchAlp etc.). She has been a member of the editorial board of the Slovak architectural ARCH magazine since 2019.

In 2008 she collaborated with Špela Kuhar at the international Springer Publishing House and issued the Sodobna arhitektura šol v Sloveniji 1991–2007 (Contemporary School Architecture in Slovenia 1991–2007), and in April 2009 she organised the Sustainable School Buildings international conference in collaboration with the Ministry of Education and Sports of the Republic of Slovenia: From Concept to Reality.

She was the member of various Slovenian and international architectural committees and juries, such as the committee for the Plečnik's Award, the international piranesi award, the international Baumit Award, the national Slovak ARCH Award and the Hungarian Media Prize of Architecture. Since 2013 she has been active as a member of the advisory

V letih 2011–2016 je predsedovala Društvu arhitektov Ljubljana, od leta 2011 do danes pa Zvezi društev arhitektov Slovenije. V času njenega predsedovanja so bili izvedeni mnogi pomembni projekti društva, med drugim ponovna umestitev natečajev v zagonodajo, razstave, ki opozarjajo na pomembnost slovenske in jugoslovanske arhitekture modernizma, prizadevanja za uveljavitev cen arhitekturnih storitev in statusa arhitekturne stroke v družbi.

Kot projektantka se je Maja Ivanič specializirala za arhitekturo vrtcev in šol. V letu 2018 je s soavtorji (Anja Planiček, Andraž Intihar, Urša Habič) prejela nagrado Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije priznanje Zlati svinčnik 2018 za novi vrtec Pedenjped, enota Pedenjcarstvo v Ljubljani, ter posebno priznanje na Salonu arhitekture 2018 v Novem Sadu. Vrtec je bil nominiran za nagrado Mies van der Rohe 2019 in za Plečnikovo odličje 2019. Predstavljen je bil na več razstavah v Sloveniji in tujini.

Maja Ivanič je s svojim udejstvovanjem na področju promocije arhitekture nepogrešljiva. S širokim poznavanjem področja in nezmotljivim čutom za prepoznavanje kakovosti nam, kolegom in kolegicam arhitektom, omogoča slišati in videti kakovostno arhitekturo iz prve roke, slovensko arhitekturo pa z gostovanji razstav in predavanj umešča na svetovni arhitekturni zemljevid. Upravni odbor se ji za njeno predano delo zahvaljuje in ji podeljuje naziv Častne članice Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije.

board for the Mies van der Rohe European Award as the Director of DESSA, which is awarded annually by the European Union for contemporary architecture. In 2014 she acted as a commissioner with Miha Turšič at the 14th international architectural biennale in Venice of the Slovenian exhibition Problem vožnje po vesolju – supre:arhitektura (Problem of Space Driving – Supre:Architecture).

From 2011 to 2016 she presided the Ljubljana Society of Architecture, and from 2011 the Association of the Societies of Architecture of Slovenia. During her term many important projects were implemented, among others the re-placement of competitions into legislation, exhibitions, which raise awareness on the importance of the Slovenian and Yugoslav architecture of modernism, endeavours for the establishment of prices of architectural services and status of the architectural discipline in the society.

As a project manager Maja Ivanič has specialised in architecture of day care centres and schools. In 2018 she received the 2018 Golden Pencil Award by the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS) for the new Pedenjped day care centre, unit Pedenjcarstvo in Ljubljana and a special recognition at the 2018 Architecture Salon in Novi Sad with co-authors (Anja Planiček, Andraž Intihar, Urša Habič). The day care centre was nominated for the 2019 Mies van der Rohe Award and 2019 Plečnik's Excellency. It was presented at several exhibitions in Slovenia and abroad.

Maja Ivanič and her activity in the area of promotion of architecture are indispensable. Her wide knowledge of the area and unmistakeable sense for recognition of quality enables us, her colleague architects, to hear and see quality architecture first-hand, and place the Slovenian architecture on the world map of architecture with guest exhibitions and lectures. The management board would like to extend gratitude for her committed work and award her the title of an honorary member of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS).

**Zanimajo me mesta in ljudje, narava
in človek, odnosi in procesi, jezik
urejanja prostora in vse, kar lahko
prispeva k temu, da se v prostoru
počutimo dobro, sprejeto in povezano.**

I am interested in cities and people,
nature and human, relationships and
processes, the language of space
management and everything that can
lead to us feeling well, accepted and
connected in the space.

Dr. Maja Simoneti

Verjamem v sodelovanje

Verjamem, da sem imela pri izbiri poklica veliko srečo. Po spletu okoliščin – vpis na krajinsko arhitekturo je bil odprt drugič po štirih letih premora – sem se znašla točno tam, kjer se počutim dobro, koristno in osmišljeno. Krajinska arhitektura me je pripeljala v samo središče organiziranega urejanja razmerij med naravo in človekom. V iskanju stika z umetnostjo in ustvarjalnostjo se je za hčer zdavnice in pravnika, vnukinja vrtnarja in gradbinca izkazala za najboljšo možno izbiro.

Verjamem v sodelovanje, osebno, kolegialno in strokovno, na ravni dela in znanja, projektov in sistema urejanja prostora, z javnostjo in nosilci javnih pooblastil. Verjamem, da je sodelovanje tisto, ki loči dobre projekte od slabih, ustvarja uspešne ekipe in tlakuje pot prodornim idejam ter v praksi zagotavlja tako zaželeno skladnost rabe in podobe prostora, funkcij in kulturne vrednosti prostora.

Kakorkoli obračam, ne glede na vsebino, merilo in naravo nalog se vedno znova zavem velikega pomena sodelovanja. Včasih gre za dopolnjevanje v znanju in veščinah, v strokah ali značajih posameznikov, spet drugič za sporazumevanje v procesih usklajevanja in medsebojno odvisnost področij v urejanju prostora. Vedno znova me navduhjeta moč strokovne razprave in sodelovanje z javnostjo, vključevanje uporabnikov v oblikovanje rešitev. Dobro se počutim na mejah med področji in merili. Zanimata me organizacija urejanja prostora in prenos rešitev v življenje in prakso rabe prostora.

Zame sta urbanizem in prostorsko načrtovanje enako pomembna kot projektiranje ali vzdrževanje prostora. Umeščanje velikih posegov v prostor se mi zdi enako zanimiv izzik kot raziskovanje vrtičkarstva, načrtovanje novega mestnega parka enako kot strateško načrtovanje razvoja mesta, kreativno varstvo krajine enako kot spremiščanje potovalnih navad pri iskanju rešitev za javno zdravje in obvladovanje podnebnih sprememb. Zanimajo me mesta in ljudje, narava in človek, odnosi in procesi, jezik urejanja prostora in vse, kar lahko prispeva k temu, da se v prostoru počutišmo dobro, sprejeto in povezano. Verjamem, da je urejanje prostora organiziran način ustvarjanja pogojev za življenje, tj. načrtovanega, podedovanega in hkrati vsakdanjega urejanja razmerij med naravo in človekom, v katerem prav sposobnost sodelovanja zagotavlja optimizacijo rešitev, kakovost bivanja in dodano vrednost. Verjamem, da smo tisti, ki smo strokovno usposobljeni za posamezne faze in vidike urejanja prostora, samo del sistema, da šele sodelovanje med nami in uporabniki, javnostjo in naročniki, odločevalci in nosilci javnih pooblastil ustvarja pogoje za skladen in dolgoročno vzdržen oziroma trajnosten razvoj.

I Believe in Collaboration

I believe I was very lucky in my choice of profession. Due to various circumstances, namely that the studies of landscape architecture were available for the second time in four years of hiatus, this resulted in me ending up in an environment where I feel good, useful, and fulfilled. Landscape architecture has directed my appreciation for the organised management of relationships between nature and people, and in search of art and creativity. For me, the daughter of a doctor and a lawyer, the granddaughter of a gardener and construction worker landscape architecture was the best possible choice.

I believe in collaboration - personal, among colleagues and professions, developing sound levels of work and knowledge, projects and the system of spatial planning, with the public and the authorities. I believe that effective collaboration is what separates the good projects from the bad, creates successful teams and paves the way for insightful ideas. In practice, it guarantees harmony of use and its image, its functions, and its cultural values. Regardless of the perspective, content, standard, and nature of the tasks, I always take pride in respecting the meaning of collaboration. Sometime is it shown as complementarity in knowledge and skills, differences among disciplines or characters of individuals, and also communication in processes of coordination and co-dependence of areas in spatial planning. I am always inspired by collaboration with the public, including individuals in creating solutions. I feel at home at the borderline between areas and measurements. I am interested in spatial management and organisation, as well as transferral of solutions into life and practice of spatial use.

I believe urban planning and spatial planning are equally important as designing or spatial maintenance. I consider the placement of larger interventions in space as interesting, having carried out research on gardening allotments, planning new urban parks, as well as strategic planning of city's development, creative protection of nature or changing travel habits in searching solutions for public health and managing climate change. I am interested in cities and people, relationships and processes, the language of space management and everything that can lead to us feeling well, accepted, and connected in the space. I believe that space management is an organised way of creating conditions for life, i.e. planning the inherited and, at the same time, everyday management of relationships between nature and people. The ability to collaborate guarantees the optimisation of solutions, quality of living, and added value. I believe that we, the experts in individual phases and space management perspectives, are only one part of the system. The collaboration between us and the users, the public and the clients, the decision-makers and the authorities creates conditions for harmonious and long-term or sustainable spatial development.

Častna članica ZAPS

Honorary Member of ZAPS

Dr. Maja Simoneti

Utemeljitev

Poklicno delovanje Maje Simoneti temelji na tridesetletnih izkušnjah s prostorskim načrtovanjem v praksi, ki jih je v zadnjih letih prenesla in nadgradiла v svetovanje in zagovorništvo javnega interesa v urejanju prostora in varstvu okolja, pri čemer ji je uspelо načrtovalske izkušnje povezati z razvojem novih praks in aplikativnim raziskovanjem. Z obsegom svojega delovanja in angažiranostjo, ki presega običajne okvire poklicnega udejstvovanja, je bistveno zaznamovala in pripomogla k uveljavitvi krajinske arhitekture kot stroke, hkrati pa s tem utrla pot novejšim generacijam v krajinski arhitekturi in drugih strokah, med drugim s pedagoškim delom na več fakultetah.

Dr. Maja Simoneti je diplomirala na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete (1986) in na tem oddelku v letih 1990–1995 delala kot mlada raziskovalka. Leta 1995 je magistrirala na področju krajinske arhitekture z delom *Vključevanje javnosti v urejanje mestnih zelenih površin*, ki ga je kasneje izdala v znanstveni monografiji *Mestne zelene površine*.

Delo na področju prostorskonačrtovalskih, urbanističnih, krajinskoarhitekturnih in raziskovalnih pro-

Argumentation

Professional activity of Maja Simoneti is founded on the thirty years of experience in spatial planning in practice, which she transferred and upgraded into counselling and advocacy of public interest in spatial planning and conservation of environment; she managed to connect the planning experience with the development of new practices and applicative research. With the extent of her activity and engagement, which surpasses the usual framework of professional involvement, she has marked greatly and contributed to the establishment of landscape architecture as a discipline; and at the same time paved the way to the new generations in landscape architecture and other professions by her pedagogical activity at several faculties.

Dr Maja Simoneti graduated at the Department for Landscape Architecture at the Biotechnical Faculty (1986) and was active as a young researcher from 1990 to 1995 at the same department. In 1995 she received her masters' degree in the field of landscape architecture with her work *Inclusion of Public in Landscaping Urban Green Surfaces (Vključevanje javnosti v urejanje mestnih zelenih površin)*.

je projektov je nadaljevala na Ljubljanskem urbanističnem zavodu (LUZ), kjer je kot vodja projektov ali sodelavka v interdisciplinarnih skupinah izdelala več kot sto projektov različne narave, merit in ravni. Kot ena ključnih oseb je na LUZ-u vzpostavila delo avtonomne skupine krajinskih arhitektov, ki je v devetdesetih letih sodelovala pri razvoju metodologije ter izdelavi različnih strokovnih podlag, primerjalnih študij in prostorskih aktov na vseh ravneh prostorskega načrtovanja. Po letu 2000 se je omenjena skupina krajinskih arhitektov uveljavila z izdelavo inovativnih strokovnih podlag za potrebe priprave Strategije prostorskega razvoja Slovenije ter za Prostorsko zasnovo Mestne občine Ljubljana, uspešno pa se je vključila tudi v izdelavo razvojnih programov ter strokovnih podlag za druge kraje in občine.

Po letu 2005 je prevzela vodenje prvih mednarodnih projektov in drugih razvojnih nalog ter aplikativnih raziskav na področju prostorskega načrtovanja in urejanja javnega odprtrega prostora, s težiščem predvsem na ohranjanju in revitalizaciji krajín, načrtovanju in vzdrževanju javnih mestnih zelenih površin ter načrtovanju otroških igrišč. Slednje ji je s kakovostnimi in nadstandardnimi rešitvami v soavtorstvu uspelo prenesti v nekatere uspešne realizacije (Šmartinski park, otroško igrišče na Trgu 9. maja v Ljubljani).

Participacija javnosti je ena od osrednjih tem njenega poklicnega delovanja. Kot (so)avtorica je izdelala številna ekspertna mnenja, priporočila in raziskave, s katerimi je bistveno prispevala k krepitevi sposobnosti različnih akterjev za sodelovanje v sistemu prostorskega načrtovanja. Na osnovi tega dela v okviru Inštituta za politike prostora (IPoP) podrobno raziskuje možnosti za nove modele upravljanja prostora, ki izvirajo iz participativne kulture in prakse.

Ugotovitve strokovnega in raziskovalnega dela redno objavlja kot avtorica ali soavtorica prispevkov v publikacijah, tudi znanstvenih in strokovnih monografijah (Mestne zelene površine, Mestno drevje, Berilo za trajnostno urejanje prostora), ter o njih poroča na znanstvenih in strokovnih konferencah in seminarjih tako doma kot v tujini.

V letu 2016 je doktorirala z raziskavo Celovit sistem ukrepov za urejanje javnih zelenih površin v slovenskih naseljih. Raziskala je način delovanja aktu-

površin), which she has then published in the scientific monography *Urban Green Surfaces* (Mestne zelene površine).

She continued her work in the field of spatial planning, urban planning, landscape architecture and research projects at the Urban Institute of Ljubljana (Ljubljanski urbanistični zavod, LUZ), where she has acted as a project manager or colleague in interdisciplinary groups, which performed more than a hundred projects of various natures, measures and levels. As one of the key persons at LUZ she established the work of an autonomous group of landscape architects, which was actively involved in development of methodology and drafting different professional bases, comparative studies and spatial acts on every level of spatial planning in the 90s. After 2000 the group of landscape architects was established by drafting innovative professional bases for the needs of preparing the Spatial Development Strategy of Slovenia and the Spatial Design of the City of Ljubljana, as well as successfully joined the drafting of development programmes and professional bases for other settlements and municipalities.

In 2005 she took over the management of one of the first international projects and other development assignments and applicative research in the field of spatial planning and management of the public open space by focusing mostly of preservation and revitalisation of landscape, planning and maintaining the urban public green surfaces and designing playgrounds for children. It was the latter she managed to transfer into some successful realisations (Šmartinski Park, playground at the Trg 9. maja in Ljubljana) with quality and above standard solutions in co-authorship.

Public participation is one of the central topics of her professional activity. As an (co)author she published numerous expert opinions, recommendations and research, which fundamentally contributed to strengthening the abilities of several actors in collaboration in the system of spatial planning. She researches in detail the new models of spatial management, arising from participative culture and practice in the framework of the Institute of Spatial Policies (IPoP).

She regularly publishes the findings of her professional and research work as an author or co-author of contributions in publications as well as scientific and professional monographies (Mestne zelene površine, Mestno drevje, Berilo za trajnostno urejanje prostora)

alnega slovenskega sistema urejanja javnih zelenih površin glede na dejstvi, da se pomen javnih zelenih površin za kakovost bivanja v urbanem okolju z razvojem povečuje in da novi koncepti izpostavljajo pomen celovitega in vključujočega urejanja za zagotavljanje družbenih, ekoloških in gospodarskih koristih urbanih zelenih površin.

Maja Simoneti je s svojim pronicljivim in pogosto kritičnim odnosom do aktualnih in sistemskih problemov prostorskega načrtovanja, ki so velikokrat odraz trenutnih družbenih razmer, ključna oseba, ki s svojim delovanjem podira in premika meje razumevanja, zaznavanja in obravnavanja problemov v urejanju prostora na politični, strokovni in splošni ravni, zaradi česar ji upravni odbor podejmuje naziv častna članica Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije.

and speaks of her work at scientific and professional conferences and seminars locally and abroad.

In 2016 she received her doctorate with the research titled *Comprehensive system of measures for arrangement of public green surfaces in the Slovenian settlements* (*Celovit sistem ukrepov za urejanje javnih zelenih površin v slovenskih naseljih*). She researched, how the actual Slovenian system of arranging public green surfaces works according to the face the meaning of public green surfaces for the quality of living in urban environment in increasing with development, and the new concepts establish the meaning of comprehensive and inclusive arrangement for guaranteeing social, ecological and economic benefits of urban green surfaces.

Maja Simoneti and her insightful and often critical relationship toward actual and systemic issues of spatial planning, which are many times the reflection of current social conditions is making her a key person, which tears down and moves the borders of understanding, detection and treatment of issues in spatial management on the political, professional and general level, which is the reason the management board of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS) awards her the title of an honorary member.

3

Platinasti svinčnik
Platinum Pencil Award

2020

Platinasti svinčnik se podeli članu ZAPS za avtorjev obsežni opus in vrhunske dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja. Priznanje podeli Platinasta komisija.

The Platinum Pencil is conferred on ZAPS members for their extensive body of work and outstanding achievements in architecture, landscape architecture or spatial planning. The award is conferred by the Platinum Committee.

Rečem lahko, da je vse, kar sem kdaj ustvarila, rezultat timskega dela.

Če je v prostorskem načrtovanju kaj avtorskega in osebnega, je to odgovoren odnos do stvari, do dela, sodelavcev, prostora.

I can honestly say everything I have ever created is a result of teamwork.
If there is anything authorial and personal in spatial planning, I consider it to be the presence of a strong and responsible attitude towards things, work, colleagues, space.

Mag. Jelka Hudoklin

Mojo strokovno pot je bistveno določil študij krajinske arhitekture; hvaležna sem za ekipo profesorjev, kot so bili Ogrin, Marušič, Mušič in drugi, z visokimi strokovnimi standardi in etičnimi načeli. Vse od delovnih začetkov sem imela priložnost sodelovati pri raziskavah in izdelavi številnih strokovnih gradiv za državne in druge prostorske akte ter pri načrtovanju raznih velikih infrastrukturnih objektov. Imela sem in še vedno imam srečo s sodelavci, predvsem z najožo ekipo – nekatere sodelavce si izbereš, nekatere srečaš, nekatere vzgojiš. Izkušnje sodelovanja s strokovnjaki z različnih področij so neprecenljive. Rečem lahko, da je vse, kar sem kdaj ustvarila, rezultat timskega dela. Če je v prostorskem načrtovanju kaj avtorskega in osebnega, je to odgovoren odnos do stvari, do dela, sodelavcev, prostora.

Naše delovno področje je v zadnjem desetletju bistveno zaznamoval spremenjeni sistem vrednot v družbi in posledice se žal jasno kažejo v prostoru. Verjetno je ravno zato vse več javno izražene skrbi za prostor in okolje, za javni interes, kakovost bivanja. Morda so prav v tem obeti za nov zagon v razvoju strokovnega dela in za uveljavljanje moči argumentov pri sprejemanju odločitev v urejanju prostora. Vendar je velik del odgovornosti za uresničevanje v nas samih, v razvoju stroke in dobrih praks pri reševanju sodobnih izzivov, v nadgrajevanju znanj, predvsem pa v etičnem ravnjanju; samo tako bomo lahko prispevali k boljšim razmeram za delo, boljšim rešitvam v prostoru in večjemu ugledu stroke v družbi.

Komisiji ZAPS se zahvaljujem za nagrado, ki jo razumem kot priznanje za opravljeno delo in kot podpora prizdevanjem na področju prostorskega načrtovanja, urbanizma in krajinske arhitekture.

Responsibly Toward People and Space

My professional journey has been greatly influenced by my studies in landscape architecture, and I am extremely grateful for the help of my professors, including Ogrin, Marušič, Mušič, and others who have shown high professional standards and ethical principles.

Ever since I started working, I have had the opportunity to collaborate in various research projects and productions of numerous expert material for state and other spatial acts, as well as planning various large infrastructure buildings. I always seem to have, and still do, great luck with colleagues – especially the ones I worked closely with. You choose some colleagues, others you meet and some you train. My experience of collaborating with experts from various fields is priceless; I can only say that everything I've ever created is a result of teamwork. If there is anything authorial and personal in spatial planning, I consider it to be the presence of a strong and responsible attitude towards things, work, colleagues, and space.

Over the last decade, our working field has essentially been marked by the altered system of values in society, and the consequences are clearly seen in available space. Perhaps that is the reason behind a more and more expressed concern for space and the environment, public interest, and quality of life. And perhaps this holds prospects for a new drive in the development of expert work and establishing power of argumentation in reaching spatial planning decisions. Yet, a great deal of responsibility for realisation is within us, including the development of the profession and good examples of solving contemporary challenges, upgrading knowledge, and conducting ethical behaviour. This is the only way we can contribute to better working conditions, better spatial solutions, and the reputation of our profession in society.

I would like to extend my gratitude to the Chamber (ZAPS) for this award, interpreted as recognition for performed work and support for endeavours in the field of spatial and urban planning and landscape architecture.

Platinasti svinčnik

Platinum Pencil Award

Mag. Jelka Hudoklin

Utemeljitev

Jelka Hudoklin je krajinska arhitektka in prostorska načrtovalka z izredno bogatim in kakovostnim opusom. Njena dela so prepoznavna tako po izvrstnosti kot po strokovnosti.

Jelka Hudoklin že od začetka svojega delovanja prispeva h kakovostnemu soustvarjanju prostora in dviguje raven prostorske kulture v Sloveniji. Njen opus je raznolik in obsegata različna področja in ravni prostorskega in urbanističnega načrtovanja, od državnih do občinskih prostorskih načrtov, urbanističnih in regionalnih zasnov, sega pa tudi v polje krajinskoarhitekturnega projektiranja, varstva okolja in raziskovalnega dela. Za podelitev nagrade Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) sta pomembni predvsem visoka kakovost njenega dela in njena strokovna integriteta. Oboje se kaže v njenem angažiranem soustvarjanju slovenske prostorske kulture ter sodelovanju v organih in delovnih telesih ZAPS, Društva za krajinsko arhitekturo Slovenije (DKAS), Društva urbanistov in prostorskih planerjev (DUPPS) ter Društva arhitektov Dolenjske (DAD), kjer je doma in od koder deluje.

Argumentation

Jelka Hudoklin is a landscape architect and spatial planner with an incredibly rich and quality body of work. Her work is recognised for its excellence as well as a professional approach.

Jelka Hudoklin has been contributing to the quality co-creation of space and has been raising the level of spatial culture in Slovenia since the start of her career. Her body of work is diverse and includes different areas and levels of spatial and urban planning, from governmental and municipal spatial plans and urban planning to regional design, and reaching the fields of planning landscape architecture, nature conservation and research. The high quality of her work and her professional integrity are the key reasons for her receiving the award from the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS). Both are clearly portrayed in her engaging co-creation of Slovenian spatial culture, as well as via her collaboration with the authorities and working parties of ZAPS, the Slovenian Association of Landscape Architects (Društvo za krajinsko arhitekturo Slovenije, DKAS), the Urban and Spatial Planning Association of Slo-

Seznam njenih strokovnih dosežkov je dolg in impresiven ter kaže visoko profesionalen in ustvarjaljen pristop na raznolikih področjih. Jelka Hudoklin že skoraj 35 let deluje kot načrtovalka in projektantka, revidentka in raziskovalka. V njenem opusu je več kot 170 bibliografskih enot, med katerimi so številni državni in občinski prostorski načrti, občinski izvedbeni načrti, regionalni prostorski akti in programi, primerjalne študije variant prostorskih ureditev, strokovne podlage za državne ter občinske planske in izvedbene akte, strokovne podlage za načrtovanje prostorskega razvoja regij in države, presoje vplivov na okolje, razvojno-raziskovalni in mednarodni projekti s področja urejanja prostora ter tudi projektna dokumentacija s področja krajinske arhitekture.

Za svoje delo je kot vodja projekta prejela priznanji ZAPS Zlati svinčnik leta 2007 za državni lokacijski načrt HE Krško in Zlati svinčnik leta 2013 za državni prostorski načrt za območje HE Brežice ter nagradi Maks Fabiani za izjemna dela na področju urbanističnega in prostorskega načrtovanja leta 2010 za urbanistični načrt Novega mesta in leta 2015 za regionalno zasnovo prostorskega razvoja jugovzhodne Slovenije.

Jelka Hudoklin je vsestranska in celovita načrtovalka osebnost. Z vso predanostjo v praksi udejanja žlahtno tradicijo ljubljanske šole krajinske arhitekture. Kot soavtorica raziskav o krajinski tipologiji se je v okviru Tipologije kulturnih krajin prva lotila opredeljevanja in raziskovanja izjemnih krajin Slovenije, je soavtorica raziskav o identiteti slovenskih krajin, soustvarjalka Terminološkega slovarja urejanja prostora ter Koncepta Krajinske politike Slovenije. Sodeluje pri uveljavljanju strokovnih standardov dobre prakse urejanja prostora na formalni in neformalni ravni ter še posebno varstva in razvoja krajine na različnih strokovnih dogodkih doma in v tujini. Je aktivna članica stanovskih organizacij (DKAS, DAD, DUPPS), soustanoviteljica skupine Odgovorno do prostora! in članica razširjenega strokovnega sveta ZAPS. Svoje izkušnje in znanje tudi več kot raddarano prenaša na mlajše.

Njena dela in strokovni ugled kažejo izjemno strokovnost in sposobnost resnično spoštljivega in tvornega sodelovanja z zelo raznolikimi akterji. Kot krajinska arhitektka si je za svoje polje delovanja izbrala prostorsko načrtovanje kot tisto področje, na katerem lahko najbolj vpliva na kakovost razvoja in

venja (Društvo urbanistov in prostorskih planerjev, DUPPS), and the Architects of the Dolenjska Region Association (Društvo arhitektov Dolenjske, DAD), where she resides and works.

The list of her professional achievements is long and impressive, showing professional and creative approaches in diverse areas. Jelka Hudoklin has been active as a planner and project leader, reviser and researcher for almost 35 years. Her body of work includes over 170 bibliographic entries, among which are numerous state and municipal spatial plans; municipal implementation plans; regional spatial acts and programmes; comparative studies of spatial planning studies; professional bases for state and municipal planning and implementation acts; professional bases for planning the spatial development of the regions and the country; evaluations on environmental effects, development and research; as well as international projects from the field of space management, and project documentation from the area of landscape architecture.

As a project manager she received the ZAPS Golden Pencil award in 2007 after working on the state localisation plan for the Krško hydroelectric power plant, and later the 2013 Golden Pencil for working on the state spatial plan for the area of the Brežice hydroelectric power plant, as well as the two Maks Fabiani awards for extraordinary work in the area of urban and spatial planning in 2020 for the urban plan of Novo Mesto, and in 2015 for the regional design of spatial development for the southeast of Slovenia.

Jelka Hudoklin is a versatile and wholesome planning personality. Her dedication in practice embodies the vintage traditions of the Ljubljana's school of landscape architecture. As a co-author of the research on landscape typology within the Typology of Cultural Regions (Tipologije kulturnih krajin) she first attempted classification and research of the incredible regions of Slovenia; she is a co-author of research on the identity of the Slovenian regions, co-creator of the Terminology Dictionary of Spatial Planning (Terminološkega slovarja urejanja prostora), and also of the Concept of the Regional Policy of Slovenia (Koncepta Krajinske politike Slovenije). She has been collaborating in the establishment of professional standards of good practice in space management on a formal and non-formal level and particularly in the conservation and development of the region at different professional events, both

varstva prostora in na katerem je avtorska identiteta posameznika na prvi pogled zbrisana. Vendar se njen osebni, avtorski prispevek kaže v razvijanju strokovnega jezika, v poznavanju in rabi metodoloških in praktičnih rešitev, v njej lastnem načinu sodelovanja in sposobnosti usklajevanja znanja in idej. Kot tak je njen avtorski prispevek vedno naravnан v oblikovanje za okolje, človeka in prostor najboljših možnih rešitev, ki v daljšem časovnem obdobju puščajo jasne in prepoznavne sledi v prostoru.

Opus Jelke Hudoklin je v razponu od oblikovanja idej, strategij, zakonodaje pa vse do realizacij in prostorskih sprememb izjemni, vsestranski in dragocen prispevek h kakovosti prostorskega načrtovanja in naši prostorski kulturi, pri čemer gre še posebej izpostaviti načrtovanje velikih in okoljsko zahtevnih posegov v prostor ter sposobnost prefinjenega in učinkovitega usklajevanja varstvenih in razvojnih interesov. Prav tako je posebnega priznanja vredna njena neomajna strokovna pokončnost pri uveljavljanju javnega interesa v urejanju prostora. Prostorsko načrtovanje in urbanizem sta izrazito skupinsko in s formalnimi procesi zaznamovano delo, avtorska poetika v klasičnem projektantskem smislu tu ni sprejemljiva, avtorska moč se izraža v kompetencah sodelovanja in ustvarjanja sinteznih rešitev. Obojega Jelki Hudoklin ne manjka.

locally and abroad. She is an active member of the colleague organisation (DKAS, DAD, DUPPS), a co-founder of the Responsible Toward Space! (Odgovorno do prostora!) work group and a member of the expanded ZAPS Board of Experts. She has been transferring her knowledge and experience to the younger generations with great generosity.

Her work and professional reputation show incredible expertise and ability for collaborating with various actors respectfully and formatively. As a landscape architect, she opted for spatial planning for her field of work as an area through which she has been able to influence the quality of development and space conservation, and within the authorship identity of an individual is blurred at first sight. Yet it is her personal, authorial contribution that is portrayed in the development of her own language, the knowledge and use of methodological and practical solutions, her own method of collaboration and the ability of coordinating knowledge and ideas. As such, her authorial contribution is always directed toward designing for the environment, human beings and making the most of space for the best possible solutions, which leave clear and recognisable traces over a longer time period.

Jelka Hudoklin's body of work showcases her range for designing ideas, strategies, and legislation, as well the realisation of spatial changes that are incredible, versatile and a valuable contribution to the quality of spatial planning and our spatial culture; we should point out planning of large and environmentally-demanding interventions into space and the ability of sophisticated and efficient coordination of conservation and development interests. As such, special recognition must also be directed into her steadfast professional rectitude for establishing public interest in spatial management. Spatial and urban planning is work that is distinctly marked by group and formal processes, and the authorial poetics are not acceptable in the classic project planning sense, the authorial strength is shown in the collaboration competencies and creating synthesis solutions. Jelka Hudoklin does not lack either of these qualities.

Platinasti svinčnik Platinum Pencil Award

2020

Poročilo komisije Committee Report

Komisija Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije letos ni prejela nobenega predloga za podelitev priznanja. To je člane komisije presenetilo in nas postavilo v položaj, ko smo morali razmisliti o možnosti in pravici, da nominiranko ali nominiranca poiščemo sami.

Kot zbornica, tj. »javnoupravna skupnost ljudi istega poklica, ustanovljena z namenom, da ščiti interese svojih članov« (SSKJ), smo priznanja ustanovili pred petnajstimi leti z namenom spodbujati kvaliteto dela, ki ga v najširšem smislu zaobjemata arhitektura in prostor. Platinasti svinčnik je naše najvišje priznanje, »priznanje za obsežen opus avtorja in vrhunske dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja«.

Nekaj besed je treba reči o obsežnosti. Z njo se naše stroke spopadajo za preživetje in hkrati služijo zelo različnim interesom javnega in zasebnega poseganja v prostor. Obsežnost našega dela ni nujno povezana s kvaliteto tega, kar izdelamo, še manj tega, kar se v prostoru realizira. Kosovela ne ljubimo zaradi skoraj nepredstavljivega razmerja med obsežnostjo opusa in starostjo, ki jo je doživel, temveč zaradi umetniške moči in brezčasnosti njegove poezije, besed in misli. Obsežnost Plečnikovega opusa ni merilo njegove izjemnosti. Zato morda v prihodnje lahko razmislimo in sklenemo, da Platinasti svinčnik podeljujemo za opus, ki obsega vrhunske dosežke presežne kvalitete na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja.

Naše delo so procesi v času, malo tega se zgodi na hitro. Opusi nastajajo, se zaokrožujejo, z nekaj časovne distance se pokažejo kvalitete. Zato ni ne razumljivo in še manj ohrabrujoče, da letos ni bilo predloga za nagrajitev opusa. Vzrok za to gotovo ne more biti virus. V prepričanju, da je naša strokovna produkcija dovolj obsežna, da je v njej tudi kaj presežnega in da sodi izpostavljanje in nagrajevanje kvalitetega dela med pomembne oblike ščitenja interesov članstva Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije, smo kot komisija pretehtali nekaj svojih predlogov in med njimi soglasno izbrali nosilko letošnjega platinastega svinčnika.

Dobitница platinastega svinčnika za leto 2020 je mag. Jelka Hudoklin, diplomirana inženirka krajinske arhitekture.

The committee of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia has not received any suggestions for the award this year. This came as a surprise for the committee members and placed us in a position of considering the option and right to nominate a person ourselves.

As a Chamber, i.e. "public administration community of persons of the same profession, established to protect the interests of their members" (Dictionary of the Slovenian Standard Language, SSKJ), we introduced the awards 15 years ago to encourage quality of work, enveloping both architecture and space in the widest sense. Platinum Pencil is our highest recognition: "A recognition award for the vast body of work by an author and outstanding achievements in the field of architecture, landscape architecture or spatial planning."

We should discuss vastness. Our professions are fighting for survival and, at the same time, serve very different interests in the shape of public and private interventions into space. The vastness of our work is not necessarily connected to the quality of what we make and, even less, how it is realised in space. We do not worship Kosovel because of the almost unimaginable relationship between the vastness of his body of work and his age, we do so because to his artistic power and the timelessness of his poetry, words and thought. The vastness of Plečnik's body of work is not the measure of his uniqueness. Perhaps in the future we will consider and decide to award the Platinum Pencil for body of work, including top achievements of the highest quality in the field of architecture, landscape architecture or spatial planning.

Our work is a time-consuming process, so very little happens at once. Bodies of work are formed, rounded up, and quality is recognised with some temporal distance. Therefore, it is completely understandable and encouraging that this year has not yielded single nomination for awarding such a body of work. The virus is clearly not the reason. Convinced that our professional production is vast enough to include a surplus and to judge exposure and reward quality work among the important forms of protecting interests of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia membership, we, the committee, weighed in some of our own nominations and unanimously selected the holder of this year's Platinum Pencil.

The recipient of the 2020 Platinum Pencil is Jelka Hudoklin, holder of master's degree of landscape architecture engineering.

Platinasta komisija

The Platinum Committee

2020

38

Janko J. Zadravec

Janko J. Zadravec je študij na Oddelku za arhitekturo Fagg Univerze v Ljubljani zaključil z diplomo pri profesorju Edvardu Ravnikarju. Do leta 1989 je delal v različnih projektivnih birojih, nato pa nadaljeval kot samostojni arhitekt s statusom kulturnega delavca. Bil je član Trajne delovne skupnosti DESSA in ustavnitelj podjetja Zadravec arhitekti. Od leta 2007 predava na Oddelku za arhitekturo FGPA Univerze v Mariboru. V letih projektantske prakse je projektiliral in realiziral številne javne objekte, za katere je prejel več strokovnih nagrad in priznanj: Plečnikove medalje (1996, 1999 in 2017), Plečnikovo nagrado (2004), Zlati svinčnik ZAPS (2005) in Platinasti svinčnik ZAPS (2006). Deloval je kot član številnih natečajnih žirij in kot član žirije za izbor Plečnikovih nagrad. Vrsto let je sodeloval z Umetnostno galerijo Maribor ter postavil več razstav in zanje oblikoval kataloge in plakate. Med njegovimi pomembnejšimi deli so: Sadarski center Maribor, poslovni prostori Carfema v Gradcu (Avstrija), Srednja tekstilna šola in Živilska šola v Mariboru, Varstveno-delovni center Lenart, Večnamenska športna dvorana Gorišnica, Gimnazija Ptuj, Dom za starejše občane Ormož, Varstveno-delovni center Maribor, Fakulteta za zdravstvene vede UM, prenova upravne stavbe in novi vhodni objekt Talam Kidričevo, stanovanjsko-poslovni objekt Maistrov dvor ter prenova stavbe Krekova 2 za FGPA UM. Več nagrad je prejel tudi na arhitekturnih natečajih, med njimi z akademskim kiparjem Slavkom Tihecem za memorialni projekt na Kozari ter za memorialna kompleksa Nova Gradina (nasproti Jasenovca) in v Titovem Velesu. Razstavljal je na številnih razstavah v Sloveniji in tujini. Leta 2001 je imel samostojno pregledno razstavo v Galeriji DESSA, leta 2014 pa samostojno razstavo arhitekturne risbe v razstavišču Univerze v Mariboru.

39

mag. Polona Filipič

Polona Filipič je leta 1999 diplomirala na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, leta 2003 pa magistrirala na Berlage Institute na Nizozemskem. Je soustanoviteljica arhitekturnega biroja Studio Stratum, v okviru katerega je prejela pomembne strokovne nagrade: srebrno priznanje za inovacijo za objekt Akvarija v Postojnski jami (2010), mednarodno nagrado Gubbio ter nominacijo za nagrado Europa Nostra Awards za projekt prenove arheoloških parkov (2013, 2014), nagrado les v mestu – ikona 2015 (Iconic Award 2015), nomination German Design Award za projekt Turistično-informacijski center v Postojni (2015) ter nominacijo WAN AWARDS, Landscape Award 2017 za projekt Prenova mestnega središča Nove Gorice (2017). Od leta 2006 na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani vodi predmet Urbanistično oblikovanje ter seminar projektiranja za arhitekturo in urbanizem. V okviru raziskovalne dejavnosti se ukvarja z vprašanji revitalizacije urbanih in podeželskih naselij znotraj paradigm trajnostnega razvoja. Objavlja prispevke v poljudni in strokovni literaturi, vodi pomembne domače in mednarodne delavnice in je avtorica več pomembnih razstav. Je pooblaščena arhitektka in članica ZAPS, aktivno deluje v izvršnem odboru Društva primorskih arhitektov, je članica Strokovnega urbanističnega sveta Občine Bled in predsednica komisije za prostorski razvoj pri Mestni občini Nova Gorica. Leta 2018 je bila ambasadorka evropskega leta kulture dediščine in kulturno-umetnostne vzgoje. Od leta 2019 v okviru ZAPS sodeluje kot članica delovne skupine Ženske v arhitekturi. Je soustanoviteljica Zavoda Center Arhitekture in je kot članica strokovnega odbora programa Arhitektura in otroci leta 2013 prejela Plečnikovo medaljo za prispevek k bogatitvi arhitekturne kulture. Prejela je več nagrad in priznanj na javnih arhitekturnih natečajih.

Polona Filipič graduated at the Faculty of Architecture in Ljubljana in 1999 and gained the master's degree at the Berlage Institute in the Netherlands in 2003. As the co-founder of the Studio Stratum bureau she received several professional awards: silver recognition for the innovation of the Aquarium building at the Postojnska Jama cave (2010), the Gubbio international award. She was also rewarded at the Europa Nostra Awards for the renovation of archaeological parks renovation (2013, 2014), the wood in city – icon 2015 (Iconic Award 2015), a nomination for the German Design Award for the Tourist Information Centre Postojna project (2015) and a nomination for the WAN AWARDS, Landscape Award 2017 for the Renovation of the Nova Gorica City Centre project (2017). Since 2006 she has been lecturing Urban Planning Design (Urbanistično oblikovanje) at the University of Ljubljana, and organising a seminar on designing for architecture and urban planning at the Faculty of Architecture. She is committed to the question of revitalisation of urban and suburban settlements in the field of paradigms of sustainable development within the research activities. She often publishes articles in popular and professional literature, organises important local and international workshops and has even been involved in several important researches. Filipič is an authorised architect and a member of ZAPS and she has been active in the Society of Architects in the Primorska Region executive board. She is also a member of the Bled Municipality Professional Urban Planning Council and the President of the Nova Gorica Municipality Spatial Development Committee. In 2018 she acted as an ambassador of the European Year of Cultural Heritage and Education in the field of culture and arts. Since 2019 she has been an active member of the Women in Architecture workgroup within the ZAPS. She is the co-founder of the Centre of Architecture Institute and has received the Plečnik Medal in 2013 for her contribution to the architectural culture as member of the expert committee of the Architecture and Children programme. She has received several awards and contributions at the public tenders.

Dr. Maja Simoneti

Dr. Maja Simoneti je krajinska arhitektka, urbanistka in prostorska načrtovalka, zaposlena na IPoP – Inštitutu za politike prostora. Po študiju krajinske arhitekture na Biotehniški fakulteti v Ljubljani se je zaposlila na Ljubljanskem urbanističnem zavodu, na LUZ-u je trideset let sodelovala pri načrtovanju velikih posegov v prostor, podrobnom urbanističnem načrtovanju in projektiraju, pri vodenju in izdelavi številnih interdisciplinarnih nalog in projektov za potrebe države, občin, zasebnih investitorjev in evropskih projektov. Od leta 2009 je angažirana tudi na IPoP-u. Hkrati ves čas deluje tudi kot raziskovalka in publicistka, se ukvarja s sistemom urejanja prostora, urejanjem zelenih površin, participacijo in prostorsko pismenostjo. Doktorirala je iz urbanističnega in prostorskega načrtovanja na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze Ljubljani. Zanimajo jo strateško načrtovanje, trajnostni in urbani razvoj, sistem urejanja prostora, spopadanje s podnebnimi spremembami ter povezovanje in komuniciranje znanja o urejanju prostora. Bila je sodelavka Zavoda za prostorsko kulturo Trajekt, predsednica Društva krajinskih arhitektov Slovenije, soustanoviteljica in koordinatorka skupine Odgovorno do prostora!, višja predavateljica za načrtovanje in urejanje prostora na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. V zadnjem času se posveča izzivom trajnostnega razvoja, prilagajanju na podnebne spremembe, urejanju zelenih površin, promociji hoje ter povezavam med zdravjem in urejanjem prostora.

Dr Maja Simoneti is a landscape architect, urban planner and spatial planner, employed at the IPoP Institute for Spatial Policies. After completing her landscape architecture degree at the Biotechnical Faculty in Ljubljana, she worked at the Urban Institute of Ljubljana (LUZ). During the thirty years she worked at the company, she collaborated on planning large spatial interventions, detailed urban and project planning, as well as managed and drafted numerous interdisciplinary tasks and projects for the needs of the government, municipalities, private investors and various other European projects. Since 2009 she has been actively involved with IPoP. As a researcher and publicist, she is engaged in management and spatial planning, public green surfaces, cooperation, and spatial literacy. She completed her doctorate in Urban and Spatial planning at the Faculty of Civil and Geodetic Engineering at the University of Ljubljana. Her main interest is strategic planning, sustainable and urban development, spatial management system, dealing with climate changes, and connecting and communicating knowledge on spatial management. She cooperated with the Trajekt Institute for Spatial Culture (Zavod za prostorsko kulturo Trajekt), was the President of the Slovenian Association of Landscape Architects (Društvo krajinskih arhitektov Slovenije) and co-founder and coordinator of the group called Odgovorno do prostora! (Responsibly toward space!). She was also a senior lecturer for planning and spatial management at the Faculty of Civil and Geodetic Engineering at the University of Ljubljana. Lately, she has been mostly focusing on the challenges of sustainable development, adjusting to climate changes, management of green surfaces, promotion of walking and correlations between health and spatial management.

Zlati svinčnik Golden Pencil Award

2020

Priznanje Zlati svinčnik je častno in se podeljuje za odlično realizacijo s področja arhitekture in krajinske arhitekture, vsako drugo leto pa tudi s področja prostorskega načrtovanja v zadnjih petih letih. Priznanje Zlati svinčnik za odlično realizacijo na področju arhitekture in krajinske arhitekture podeli mednarodna Zlata komisija, ki jo sestavljajo trije arhitekti in krajinski arhitekt. Komisija je pregledala prispele predloge in obiskala projekte, ki jih je uvrstila v ožji izbor. Dobitnike priznanj je izbrala na podlagi kompleksnosti, inovativnosti in oblikovalske odličnosti ter glede na slog, zvrst ali velikost projekta.

The Golden Pencil awards are honorary and conferred for outstanding realisations in architecture and landscape architecture; every other year they are conferred also for achievements in spatial planning over the previous five-year period. The Golden Pencil Award for outstanding realisation in architecture and landscape architecture is conferred by the international Golden Committee, consisting of three architects and a landscape architect. The Committee reviewed the submitted proposals and visited the shortlisted projects. The criteria for the award consisted of complexity, innovation and excellence in design, regardless of the style, genre or size of the project.

Zlati svinčnik Golden Pencil Award

2020

Islamski versko- kulturni center

Islamic Religious and
Cultural Centre

Matija Bevk
Vasa J. Perović
Christophe Riss

odgovorni projektant: MATIJA BEVK, UDIA
projektivno podjetje: BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, D.O.O.
soavtorji: MATIJA BEVK, UDIA / VASA J. PEROVIĆ, MABIA /
CHRISTOPHE RISS, ARCH. DPLG / IDA SEDUŠAK, UDIA /
IRENE SALORD, ARO / TINA MARN, UDIA / ANDREJ
UKMAR, UDIA / ROK GERBEC, UDIA / BLAŽ GORIČAN,
UDIA / URBAN PETRANOVIČ, UDIA / DAVORIN POČIVAŠEK,
UDIA / MAŠA KOVAČ, UDIA
lokacija / leta izgradnje: DŽAMIJSKA ULICA 10,
LJUBLJANA / 2020
velikost območja / objekta: 10.979 M² / 14.079,40 M²
tip objekta: JAVNA ZGRADBA
naročnik: ISLAMSKA SKUPNOST V RS
fotograf: DAVID SCHREYER

Novozgrajeni islamski versko-kulturni center v Ljubljani govori o simbolni odprtosti slovenskega prostora do drugače verujočih, hkrati pa je njegova arhitektura zasnovana tako, da ni namenjena le pripadnikom islamske veroizpovedi, marveč tudi vsem zunanjim obiskovalcem. Osnovni motiv je namreč odprt javni prostor s ploščadjo, trgom, ki ga določajo trije, v kleti med seboj povezani objekti. Ploščad je razširjen del odprtega prostora, ki je namenjen vhodom v posamezne dele centra, prostoru srečevanja in prostoru vizualnega dojemanja arhitekture. Bela arhitektura centra presenetiti s svojim izčiščenim jezikom, v katerem se skrivajo plasti tradicionalnega bosanskega kot tudi otomanskega arhitekturnega izročila, predvsem s svojo miselnostjo in logiko, kjer prevladuje jasnost linij in geometrijska abstrakcija vzorcev na fasadi, v notranjosti in v tlaku na ploščadi. Princip arabeske v obliki geometrijske mreže poenoti vse tri arhitekturne volumne v enotno kompozicijo, hkrati pa skozi čipko preseva svetloba, čuti se igra senc, iz notranjosti se vidi ven, obratno pa je notranjost za pogled od zunaj zastrta. Kupola je v tradicionalni džamiji poleg minareta drugi najrazpoznavnejši zunanjji element, vendar je v primeru ljubljanske džamije simbolo prenesena v notranjost osrednjega prostora v obliki tekstilne modre poloble, ki ustvarja asociacijo na nebesni svod. Tudi tradicionalni elementi notranje opreme so reinterpretirani v sodobnem arhitekturnem jeziku, a še vedno jasno izražajo navezavo na islamsko izročilo.

Pomen islamskega centra je tudi v preoblikovanju degradiranega območja ob železniški progi. Javna funkcija osrednjega trga, ki ga dopolnjuje skrbno načrtovani, v terasah zasnovani park z zelenjem in vodnim elementom, značilnim za zunanje prostore islamskih verskih centrov, bo nedvomno privabljal tako verujoče kot tudi okoliške prebivalce in obiskovalce. Celostna rešitev, ki zajema vse ravni zasnove, od urbanistične in arhitekturne prek oblikovanja notranjosti do grafične podobe, islamski center spreminja v brezčasno arhitekturno delo, ne le v slovenskem, ampak tudi v širšem evropskem in svetovnem merilu.

The new Islamic Religious and Cultural Centre in Ljubljana speaks about the symbolism of openness of Slovenian space to other religions, and at the same time its architecture is designed to be accessible to all external visitors, and not only the believers of Islam. The basic motive is an open space with a platform and a square, defined by three connected objects via a cellar. The platform is the expanded part of the open space, determining the entrance points to the individual parts of the centre, a meeting space, and a space for visually grasping the architecture. The white colour of the centre speaks in a cleansed language with aspects of the traditional Bosnian as well as Ottoman architectural legacy, mostly with its mind-set and logic, where the clear lines and the geometry abstraction of façade patterns dominate, as well as inside and the platform's paving. The principle of the arabesque shape of the geometrical network unifies all three architectural volumes in a united composition, and at the same time the lace allows light to shine through. One can sense the shadow play and, although you can't see inside, you can look out. The dome is the second most recognisable external element in a traditional mosque, with the first being the minaret. In the case of Ljubljana's mosque, it is symbolically transferred inside the central space in a form of a textile blue dome, recreating the association of firmament. Even the traditional elements of the interior design are interpreted in contemporary architectural tradition, yet they still clearly express the link to Islamic tradition.

The meaning of the Islamic Centre also includes redesigning the degraded area by the railway. The public function of the central square, which is supplemented by the carefully planned, terraced park designed in green and water element, typical for the external spaces of Islamic religious centres, will undoubtedly attract the believers as well as surrounding residents and visitors. The comprehensive solution, enveloping all the design levels, from urban planning to architectural via designing the interior to the graphic image, is transforming the Islamic Centre into a timeless work of architecture, not only in Slovenian, but also in European and world measurements.

Zlati svinčnik Golden Pencil Award

2020

Sv. Urh razstava
1941-1945

Sv. Urh Exhibition
1941-1945

Jurij Kobe
Maja Kovačič

arhitektura, zasnova postavitve in oblikovanje:
JURIJ KOBE, UDIA / MAJA KOVAČIĆ, MIA
projektivno podjetje: ATELIERARHITEKTI, D.O.O.
zasnova razstave in izbor gradiva: BLAŽ VURNIK
lokacija / leto izgradnje: SV. URH, LJUBLJANA,
SLOVENIJA / 2020
velikost objekta: 150m²
tip objekta: JAVNA IZOBRAŽEVALNA STAVBA
naročnik: MESTNA OBČINA LJUBLJANA
fotograf: JURIJ KOBE

Obeležje spomina na medvojno mučenje v domobrski postojanki na svetem Urhu pri Ljubljani je bilo v petdesetih letih 20. stoletja zaupano arhitektu Borisu Kobetu, ki je poleg obnove cerkve in mežnarije zasnoval spominski krajinski park z monumentalnim spomenikom na jasi sredi gozda. Nadaljevanje njegovega dela in ponovna postavitev spominske razstave sta bili zaupani njegovemu sinu, arhitektu Juriju Kobetu. S soavtorico arhitektko Majko Kovačič sta nekdanje prostore mežnarije, v katerih so se dogajala od oči odmaknjena grozodejstva, obnovila in nadgradila s subtilnimi posegi. Mojstrsko zasnovani in izpeljani detajli zapirajočih mrež sicer odprte lope funkcionalno prekrijejo odprtine med strešnim napuščem in obodnim zidom, hkrati pa jih lahko razumemo kot sloj pajčevine, ki se nabira z leti in prekriva narodov spomin – sloj, ki ga moramo vsake toliko časa odstreti, simbolno odstraniti, da se seznanimo z bolečo resnico.

V vhodni lopji so postavljeni pojasnjevalni panoji, ki s svojo zadržano črno-belo grafiko delujejo umirjeno in nas pripravijo na odhod v kletne prostore, v katerih so mučili jetnike. Obokani prostore so očiščeni, na tleh ostaja prvinska zemlja, v kateri lahko razberemo zapise krv in potu, temačni prostor pa je osvetljen zgolj z diskretno svetlobo, ki se s tal razliva po neobdelanih kamnitih zidovih. Svetloba skupaj s senco poudarja vtis temačnosti. V obstoječi leseni vratni okvir vstavljena nova kovinska vrata so spremenjena v spominski zapis s fotografijami mučenih in usmrčenih. S svojo velikostjo in nemožnostjo premikanja ali odpiranja nakazujejo brezizhodnost položaja, v katemer so se znašli jetniki.

Tankočutna prenova nekdanje mežnarije in postavitev spominske razstave sta majhno arhitekturno delo, ki pa s svojo zadržano zasnovjo, z izredno premišljeno uporabo materialov in oblik, predvsem pa na simbolični ravni bistveno presega svojo materialnost.

The memorial of war torture in the Home Guard post at Sv. Urh pri Ljubljani was entrusted to the architect Boris Kobe in the 1950s, which led to his designing the church renovation and the Sexton's House, as well as the memorial landscape park with a great monument at the clearing in the forest. Continuation of his work and setting up his memorial exhibition was entrusted to his son, the architect Jurij Kobe. Co-author architect Maja Kovačič and Kobe renovated and upgraded the former space of the Sexton's House, which has seen covert atrocities in its time, with subtle interventions. The masterfully designed and implemented details of closing nets of an otherwise open-shed functionally cover the openings between the roof and the outer wall, and can be understood as a layer of cobweb, increasing in years and concealing the nation's memory – a layer we need to symbolically uncover from time to time to face the painful truth.

The entrance shed includes explaining tables, which seem restrained in black and white graphics. This prepares us for the cellar, where the prisoners were tortured. The arched spaces are cleansed, the floor is original earth with trails of blood and sweat, and the dark space is illuminated with a discreet light, which spreads over the raw stone walls from the floor. The light and shadow emphasise the impression of gloominess. The new metal door inserted into the wooden doorframe are altered into a memorial inscription with the photographs of the once tortured and the executed. Its size and inability to move or open captures the hopelessness of the prisoners' situation.

The sensitive renovation of the former Sexton's House and setting up a memorial exhibition seem a small architectural endeavour, yet its restrained design, incredibly deliberate use of material and form, mostly on a symbolic level, exceeds their materiality.

Zlati svinčnik

Golden Pencil Award

2020

Gozdna vasica Theodosius

Theodosius Forest Village

Marko Lavrenčič

odgovorni projektant: MARKO LAVRENČIČ, UDIA
projektivno podjetje: DETAJL, D.O.O.
lokacija / leto izgradnje: VRHPOLJE, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 9450 M² / 25 - 27 M²
tip objekta: JAVNA ZGRADBA / TURIZEM
naročnik: THEODOSIUS D.O.O.
foto: MIRAN KAMBIČ, UDIA

V času ekspanzije glampingov, ki kar tekmujejo, kateri bo zasedel lepši, naravneje ohranjen košček narave, je na gozdnom pobočju nad Vipavsko dolino zrasla mala gozdna vasica Theodosius. Njena umestitev na ocem neizpostavljeni lokaciji in oblikovanje sta zadržani, spoštivi do krajine, ki je njen dom, in še nadgrajjeta naravne danosti, ki tu nikakor niso skromne.

Hiške s prefinjenim oblikovanjem in materiali ter že s samo razmestitvijo prinašajo prostoru novo, posebno vrednost. Posamezne enote se kot spalno-bivalne sobe z velikimi okenskimi stenami odpirajo v gozdno scenerijo in obenem gozd povabijo v sam objekt. Pri tem je še posebno zanimiva hiška s fasado iz ogledala, ki je sama po sebi presenečenje oziroma suspenz, obenem pa reflektira gozdno okolico in s tem povečuje gozdni prostor.

Tudi pri izbiri materialov, konstrukcijski zasnovi in ureditvi komunalne infrastrukture je čutiti angažiranost in predanost arhitekta, ker je dal celotni ureditvi potreбno funkcionalnost in trdnost tudi ob ostrejih vremenskih razmerah, hkrati pa toplino in funkcionalnost po meri uporabnikov. Hiške iz lesa in kortena ter stekla in ogledala so le na videz tipske, v resnici pa unikatne, tako da vsaka na svoj način dopoljujejo gozdni prostor in strukturo celotne gruče. Poti in elementi drobne urbane opreme so ob tem primerno zadržani, skoraj neopazni.

Arhitekt je skalovito gozdno pobočje premišljeno uporabil za postavitev objektov in minimalistično, skoraj nevidno posegel v relief in vegetacijo ter ustvaril vtis lebdenja posameznih objektov. Tem je omogočil avtentično izkušnjo bivanja, primerljivo s tisto »tam zgoraj – v krošnjah dreves«. Gozdna vegetacija, ki je ohranjena v vseh vertikalnih slojih, in ohranjene posamezne skalne gmote, ki predirajo površinski pokrov, dajejo vasi posebno, dosti več kot le naravno kuliso in osmišljajo celotno ureditev. Vasica je kljub svoji arhitekturni zadržanosti izjemno atraktivna, zato ni naključje, da že privlači številne domače in tuje goste.

Arhitektu je z umestitvijo in oblikovanjem skupine svojstvenih objektov uspelo na pravi lokaciji in v pravem času zgraditi v več pogledih prepirčljivo zgodbbo, zato si nedvomno zaslужi Zlati svinčnik.

In the period of glamping expansion, which competes for the more beautiful, naturally preserved pieces of nature, a small forest village of Theodosius was created at the forest slope above the Vipavsko Dolina valley. Its placement into the inconspicuous location and design are holding back, introducing respect for the nature where it resides, and upgrading the qualities of natural abundance.

The small houses of sophisticated design and materials give the space new and special value with the distribution itself. Individual units serve as sleeping and living quarters with large window walls, which open up into the forest scenery and at the same time invite the forest into the object itself. It is particularly interesting that the house has a façade of mirrors, which on its own serves as either surprise or suspense, while it also reflects the forest surroundings and, with that, increases the forest space.

You can sense the engagement and architect dedication in the material selection, the construction design and the regulation of communal infrastructure, which offers functionality and firmness to the entire complex, even in case of unpleasant weather, yet it offers warmth and functionality as measured by the visitors. Houses from wood and weathering steel and glass and mirrors only appear standard, yet they are so unique they each individually complement the forest space and the structure of the entire crowd. The paths and elements of urban equipment are suitably held back, almost undetectable.

The architect was deliberate in using the forest slope as a location for the objects and minimalism, almost invisibly intervening into the relief and vegetation to create the impression of floating objects. They created the authentic experience of living, comparable to "the one above – in the treetops". Forest vegetation of all vertical layers and preserved individual rock mass, penetrating the surface, portray the village in a special, more than just natural background. It also gives meaning to the entire arrangement. The village in its architectural restraint is incredibly attractive, so it is no coincidence that it attracts a number of local and foreign guests.

The architect managed to use the perfect location and the right time to build a convincing story in several ways with the placement and designing of a group of unique objects. It definitely deserves the Golden Pencil Award.

Zlati svinčnik Golden Pencil Award

2020

Soba za keramiko Ceramic's Room

Sanja Premrn

odgovorni projektant: SANJA PREMRN, UDIA
projektivno podjetje: ARHITEKTURNO
PROJEKTIRANJE SANJA PREMRN
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 80 M²
tip objekta: VEČSTANOVANJSKA STAVBA
naročnik: ANJA SLAPNIČAR
fotograf: MIHA BRATINA

Vstop po kamnitem, relativno ozkem stopnišču starejše stavbe ob Tržaški cesti z ničimer ne nakazuje, da se za vrati stanovanja odpira visok, svetel in čutnih dražljajev poln prostor. Hrup ceste v trenutku zamenja popolna ustvarjalna tišina in svež vonj po smrekovem gozdu. Interier preseneti z zadržano zasnovo, a hkrati z bogato in senzibilno atmosfero, ki se dotakne prav vsakega obiskovalca, lastnici pa predstavlja izjemno ustvarjaljen in navdihujuč prostor za umetniško ustvarjanje.

Soba za keramiko je delovni in razstavni prostor oblikovalke keramike, ki je v svojem poklicu geodetke in v stiku z gradbišči odkrila ustvarjalni izviv preoblikovanja gline v prefinjene keramične izdelke. Njeno delavnico in razstavni del ločuje lahka drsna stena iz platna, ki omogoča delitev funkcij, a hkrati ohranja prostorsko povezanost obeh delov sobe. Osnovna oprema so enostavni in v detalju premišljeni leseni regali, surove lesene podnice ter lesena delovna miza. Zasnova ne gradi na impresiji oblike, temveč se pojgrava s kreiranjem prostorskih in čutnih doživetij. Dvignjeni leseni podij razstavnega dela prikliče izkušnjo japonske čajne hiše, nizka miza in trinogi stol, izdelana po starini načrtih iz etnografskega muzeja, pa sta s svojim unikatnim, a preprostim oblikovanjem glasnika slovenske tradicije.

Močan vonj po smrekovem lesu dopolnjujejo zemeljski odtenki glinene kremenčeve barve in vonj po surovi glini, iz katere lastnica oblikuje svoje izdelke. Vsi profili, stiki, napeljave in detajli arhitekturne zasnove so vidni, iskreni v svoji pripovednosti, spoštljivi drug do drugega. Med prenovo odkrite plasti barv se manifestirajo v obliki kroga, ki nas simbolno poveže s preteklim življenjem tega prostora.

Ves uporabljeni les je iz družinskega gozda lastnice, ki so ga bili prisiljeni posekatи zaradi nove trase avtoceste. Arhitektka je sušeni smrekov les uporabila kot osnovni material prenove, ki skupaj s kamninami in glico prikliče izkušnjo dotika z naravo. Tišina prostora in vonj lesa zabrišeta prisotnost mestnega vrveža tik pod oknom; obiskovalca potopita v mirno, čutnih zaznav polno doživetje. Ne preseneča, da studio gosti tudi čajne večere in ure joge.

Interier se nas dotakne s svojo enostavno zasnovo, a hkrati emocionalno bogato izkušnjo, kar je še posebno spodbudno v času, ko smo priča številnim prenovam starejših stavb, izvedenim v duhu globalnih trendov. Soba za keramiko je prostor kulture, identitete in brezčasnega oblikovanja, prostor umetnosti in umetnost prostora.

The entrance to the stone and relatively narrow stairway of an older building at Tržaška Cesta Street does not reveal the door to an apartment but hides a tall, bright and sensual space. All street noise is instantly replaced by perfect, creative silence and a fresh scent of spruce forest. The interior surprises us with a restrained design, yet a rich and sensible atmosphere that touches each visitor. To the owner, it represents an incredibly creative and inspiring space for art.

The Ceramic's Room is a working and exhibition space of a ceramics designer who has discovered a creative challenge of transforming clay into sophisticated ceramics in her profession as a geodesist and being in contact with construction sites. Her workshop and the exhibition are separated by a light sliding fabric wall, giving her an opportunity to separate functions, yet preserving the spatial connection of both parts of the room. Basic equipment is simple and deliberate in detail, such as wooden cabinets, raw wooden floor tiles and a wooden workbench. The design does not build on the impression of form, but it plays with creating a spatial and sensual experience. The raised wooden podium of the exhibition section awakens the experience of a Japanese tea house, and a low table and a three-legged chair, made according to old plans from the museum of ethnography, stand tall as messengers of Slovenian tradition with their unique yet simple design.

The strong scent of spruce wood is complemented by earthy shades of clay and flint colour and a scent of raw clay, which were all used by the owner to create her products. All profiles, connections, installation and details of the architecture design is visible, honest in its storytelling and respectful to each element. During renovation, the uncovered layers of colours manifest in a circular form, which symbolically connects us to the past life of this space.

The wood used is from the owner's family forest, which was cut down due to the new highway; the architect used the dried spruce wood as a basic element of the renovation, which awakens the experience of being in touch with nature along with the stone and clay. The silence of the space and the scent of wood conceal the presence of city hustle and bustle just outside the window and envelop the visitor into a serene and sensual experience. It is only natural that the studio will be host to tea parties and yoga classes.

The simple design of the interior impresses, yet it is an emotionally rich experience, which is ever so encouraging during a time when we witness numerous renovations of old buildings, implemented in the spirit of global trends. The Ceramic's Room is a space of culture, identity and timeless design, a space of art and an art of space.

Zlati svinčnik Golden Pencil Award

2020

Poglobljeni oblikovalski studio Sunken Design Studio

Dekleva Gregorič arhitekti

odgovorni projektant: ALJOŠA DEKLEVA, UDI
avtorska skupina: ALJOŠA DEKLEVA,
TINA GREGORIČ, LEA KOVIČ
lokacija / leto izgradnje: ŠKOFA LOKA, SLOVENIJA / 2018
velikost območja / objekta: 48m²/ 48m²
tip objekta: PISARNA
naročnik: STUDIO MIKLAVC
fotograf: FLAVIO CODDOU

Za slovenski prostor in arhitekturo zadnjih nekaj desetletij je značilna kultura prizidkov, ki se v veliki večini manifestira v prostorsko, oblikovno in ambientalno nekakovostnih dozidavah. Problematika je na terenu še veliko bolj zaskrbljujoča, saj dozidave pogosto uničujejo prostorska razmerja in materialni izraz sicer redke kakovostne arhitekture. Popolno nasprotje tega je poglobljeni oblikovalski studio, izveden kot dozidava stanovanjske hiše iz sedemdesetih let. Dekleva Gregorič arhitekti so zadržano, a hkrati premišljeno intervencijo ustvarili kakovosten primer na poti k (re)generaciji stanovanjskih sosesk, še posebno v času aktualnosti dela na domu.

Za dozidavo je značilna krajinska intervencija nagnjene, z grmovnicami obrasle površine na mestu nekdanjega vrta. Da se pod zelenim jezikom skriva ustvarjalni studio, nakazuje zgolj ozka, betonska cezura s poliranimi kovinskimi vrti, ki, presenetljivo, ne vodijo v studio, temveč v minimalističen, z japonskim pridihom zasnovan atrij. Atrij je hkrati cezura med dozidavo in hišo, vir svetlobe za nove delovne prostore, za lastnika in uporabnike pa prostor miru in usmerjenega, vedno zanimivega pogleda v nebo. Višinski nivo atrija se skozi zasteklitev napol vkopanega studia prelije v nivo delovnih miz ter tako spaja notranji in zunanj prostor, ustvarjalci pa so ob delu pred zaslonom dobesedno potopljeni v naravo. Studio je majhen, s premišljeno in dobro izkorisčeno organizacijo prostora; s pomočjo mobilnih omar ga je mogoče spremeniti tudi v manjši razstavni prostor. Sicer minimalistična zasnova je po funkciji kompleksna in po ambientu bogata. Projekt odlikuje tudi natančna izvedba detajlov in unikatnih rešitev, ki sta jih delno izvedla sama lastnika.

Arhitektom je uspelo zasnovati v prostor in okolico vpet objekt, ki je zgleden primer kakovostne kontekstualne arhitekture. Na aktualne prostorske probleme stanovanjskih zidav prejšnjega stoletja so odgovorili z nizom premišljenih in inovativnih rešitev, ki pa so polne nasprotij: dozidava ne povečuje, temveč zmanjšuje, atrij ne ločuje, temveč povezuje, streha ne razkriva, temveč prikriva.

Skoraj neopazna, oblikovno zadržana dozidava je arhitekturni presežek, katerega sporočilnost in poslanstvo presegata marsikatero večje projekte. Sporočata, da dobra arhitektura ni nujno tista, ki se bohoti v svoji obliki in veličini, temveč tista, ki se ji uspe vpeti v prostor – v primeru studia za oblikovalca tako, da je skoraj nevidna.

In the last few decades, Slovenian space and architecture has been characterised by extensions, which are strongly manifested in spatial, designer and ambient non-quality extensions. Field issues are still quite worrying, since extensions often destroy the spatial relationships and material expression of otherwise rare quality architecture. The complete opposite of this is the in-depth designer studio, implemented as an extension to a residential house from the 70s. Dekleva Gregorič arhitekti introduced a restrained, yet deliberate intervention to create a quality example of the (re)generation of residential neighbourhoods, especially during these times of working from home.

The extension has an intervention of a typical landscape leaning surface, enveloped by bushes where there once was a garden. A narrow, concrete cressure with a polished metal door is the only sign of a creative studio under the green tongue. Surprisingly, the door does not lead into the studio, but into a minimalist atrium inspired by Japanese design. The atrium serves as a cressure between the extension and the house, a source of light for the new workspace, a space of serenity and direction for the owner and its users and as an interesting view of the sky. The height of the atrium transforms to the level of tables through the glazing of the half-buried studio and in a way connects the internal and external space, while the creators are literally buried in nature during their work. The studio is small with a deliberate and well-used space, which can be altered into a smaller exhibition space by using mobile cabinets; otherwise, minimalist design is complex in function and rich in ambiance. The project excels by the accurate implementation of details and unique solutions, which are partially implemented by the owners themselves.

The architects managed to design an object into space and surroundings, which is a perfect example of quality contextual architecture. They answered the current spatial issues of residential expansions of the previous century with a string of deliberate and innovative solutions, which are full of contradictions; expansion decreases instead of increases, the atrium does not separate, yet connects, and the roof does not reveal, but rather hides.

Almost unnoticeable and restrained in design is an architectural achievement with communicativeness and a mission that exceeds many a larger project. They communicate that good architecture is not necessarily the one boasting its form and site, but rather the one that can intertwine in space, making it almost invisible, just like in this case.

Zlati svinčnik Golden Pencil Award

2020

Poročilo komisije Committee Report

Delo v komisiji za priznanje Zlati svinčnik je zanimiva in dragocena izkušnja, ki nudi vpogled v vsakoletno stanje slovenske arhitekture. Letošnji nabor projektov je za stroko nadvse obetaven, saj zgovorno kaže, da se kvaliteta arhitekture iz leta v leto dviguje in dosega zavidljivo visoko raven. Žal tega ne moremo trditi o področju krajinске arhitekture, saj je prispelo le nekaj manjših projektov, očitna odsočnost naročil pa kaže na zaskrbljujoč odnos do urejanja odprtih površin.

Od 52 prispelih predlogov je komisija v ožji izbor uvrstila 16 projektov in ob vsakem ogledu znova ugotovila, da bi prav vsa izbrana dela lahko povsem upravičeno prejela priznanje Zlati svinčnik, saj po arhitekturni zasnovi, kakovosti oblikovanja, obdelavi uporabljenih materialov, dovršenosti detajlov in zahtevnosti izvedbe niso povsem primerljivale s projektmi, ki so prejeli priznanja v preteklih letih, temveč tudi z vidnejšimi arhitekturnimi dosežki v gospodarsko najmočnejših državah sveta. Končni izbor za nagrade je bil zato izredno zahtevna in nehvaležna naloga.

Tako je bilo toliko bolj, ker se optimistični zanos začne izgubljati z vsakim prevoženim kilometrom z ene lokacije na drugo, saj so krajinske značilnosti in kvalitete našega naravnega in grajenega okolja ogrožene, marsikje pa že povsem uničene prav z novogradnjami. In zdi se, da se razkorak med kvalitetnejšimi arhitekturnimi deli in resničnostjo našega vsakdanjega okolja z leti celo poglablja, kakor da gre že za povsem ločena svetova. Verjetno prav zato mednarodna odmevnost sodobne slovenske arhitekture nikakor ni primerljiva z nenaklonjenostjo domače javnosti tudi najvidnejšim dosežkom naše stroke.

Seznam nagrjenih del bo zaradi raznolikosti arhitekture in merila nalog verjetno za marsikoga presenetljiv. Vendar objektivnih kriterijev v ocenjevanju umetniških del ni, pa tudi z običajnimi kriteriji ocenjevanja arhitekture, kot so skladnost z okoljem, inovativnost, primernost zasnove glede na namembnost objekta ipd., si pri kvalitetnih projekti težko pomagamo. Odlična arhitekturna dela sama postavljajo kriterije umetniške vrednosti. Zato smo se odločili, da bomo nagradili tista dela, ki odstopajo od ustaljenih predstav o sodobni slovenski arhitekturi in so se nas ob obisku zaradi svoje avtentičnosti dotaknila na poseben, povsem oseben način. To niso le vrhunsko oblikovani objekti, ki služijo svojemu namenu, temveč predvsem prostori ali stavbe, ki nam nekaj povedo o življenju, kulturi in resničnosti našega prostora, obenem pa niso le izraz trenutka in modnih trendov, temveč zaradi svoje poetičnosti presegajo dimenzije našega časa.

Being part of the committee for the Golden Pencil Award is an interesting and valuable experience, offering insight into the annual condition of Slovenian architecture. This year's collection of projects is incredibly promising for the discipline, since it speaks volumes about how architecture has been improving annually, reaching enviable levels. Sadly, we cannot claim the same for the area of landscape architecture, since only a few smaller projects applied, and the obvious absence of orders portrays the worrying attitude towards the management of open surfaces.

There was a total of 52 applicants, and the committee selected 16 projects to review, only to realise that each of them can justify the Golden Pencil award, since the architecture design, quality, treatment of used material, sophisticated details and difficulty of implementation are not only comparable to the award recipients of previous years, but the most prominent architectural achievements in the world's strongest economic countries. The final selection, therefore, meant an incredibly demanding and ungrateful task.

Even more so, since we started losing our optimistic drive with each kilometre between locations, we found that the landscape characteristics and qualities of our natural and built environment are threatened, and most often completely ruined by new buildings. Plus, it seems the gap between quality architecture works and the reality of our everyday environment deepens over the years, as if they are two completely different worlds. This is why the international attention of contemporary Slovenian architecture is not in any way comparable to the indifference of the Slovenian public even toward the most prominent achievements of our discipline.

The list of awarded work may come as a surprise to many due to the diversity of assignments, yet there are no objective criteria in assessing artwork. The standard criteria when evaluating architecture, such as harmony with the environment, innovativeness, suitability of the design according to the object's purpose, etc., are not helpful with quality projects. Excellent architectural works set the criteria of artistic value on their own. Therefore, we reached the decision to award those works that deviated from the set interpretations on contemporary Slovenian architecture that have touched us in a special and completely personal way with their authenticity when we visited. They are not merely top-quality objects, serving their use, they are predominantly spaces or buildings, which speak of life, culture and the reality of our space. At the same time, they are not only the expression of the moment and fashion trends, but they surpass the dimensions of our time due to their poetic qualities.

Prof. dr. Aleš Vodopivec

Aleš Vodopivec graduated at the Faculty of Architecture in Ljubljana with Professor Edvard Ravnikar as his mentor. Besides architecture, he also has an interest in philosophy, which he studied from 1971 to 1974 at the Faculty of Arts; from 1978 to 1993 he worked as sole entrepreneur independent architect, and lately he has been employed at the Faculty of Arts in Ljubljana. At first he was a lecturer in Design I-V (Projektiranje I-V) and Residential Buildings II (Stanovanjske stavbe II), and in 2011 he was appointed as lecturer of the following subjects: History and Theory of Architecture 3 and 4 (Zgodovina in teorija arhitekture 3 in 4) and Strategies to Architectural Planning (Strategije arhitekturnega načrtovanja) in Doctorate Studies. In 2012 he acquired the tenured position. Sam in s soavtorji je napisal več pomembnih knjig: Arhitektura Ljubljane (AB, Ljubljana, 1974 in 1978); Iz arhitekture – Vprašanja umetnosti gradnje (z Janezom Koželjem, Krt, Ljubljana, 1987), Hac Via (Ljubljana, 1991). Uredil je zbornik esejev Edvarda Ravnikarja Umetnost in arhitektura (Slovenska matica, Ljubljana, 2007) in skupaj z Rokom Žnidaršičem monografijo Edvard Ravnikar – Architect and Teacher (Springer, Dunaj in New York, 2010). Kot ugleden profesor gostuje in predava na različnih univerzah, mednarodnih simpozijih in strokovnih srečanjih doma in tujini, od Italije, Avstrije, Francije, Nemčije, Portugalske, Grčije prek Turčije, Izraela in ZDA do Makedonije, Češke in Hrvaške. Poleg nagrad in priznanj na arhitekturno-urbanističnih natečajih je prejel tudi več nagrad za arhitekturne realizacije: Plečnikovo medaljo (1990), priznanje Piranesi (1990), nagrada Prešernovega sklada (1991), nagrada piranesi (2000), Plečnikovo nagrado (2001), nagrada Ernst A. Plischke (Dunaj, 2011), Zlati svinčnik ZAPS (2019). Prejel je dve Plečnikovi medalji za publicistično delo (2008 in 2010) ter zlato plaketo Univerze v Ljubljani za pedagoško delo (2013). Leta 2010 je postal častni član ZAPS.

Mojca Gregorski

Mojca Gregorski graduated at the Faculty of Architecture (University of Ljubljana) in 2000. She continued her education at the Universidad Politecnica de Valencia in Spain and at the Jagellonian University in Krakow, Poland. Between 2000 and 2005 she gained practical experience in architecture bureaus in Slovenia and abroad and she has been employed at the Faculty of Architecture since 2007. She is managing the Modular arhitekti bureau since 2009, and the Kontra arhitekti since 2018. She intertwines the pedagogical, theoretical and research work with the experience from practice, especially in the field of architecture for education. Her research and project work is published in professional and science literature, she exchanges knowledge as a lecturer at local and foreign educational institutes and professional meetings. Gregorski is interested in contemporary architecture in relation to the local context. Besides the larger number of objects for education her body of work includes projects of residential objects, business spaces, sports objects, renovation of cultural heritage, design and setting up exhibitions. Her most important and awarded realisations include a day care centre and a sports hall in Kidričevo, the renovation of the Sternthal mansion, the day care centres in Poljčane, Šoštanj and Polzela, Scandinavian House, a sports centre in Trebelnem, a music school in Šoštanj. Za projekte je prejela več nagrad, med izstopajočimi so Plečnikova medalja in dve Plečnikovi nominaciji, šest Zlatih svinčnikov ZAPS, več nominacij za nagradi Mies van der Rohe in Piranesi, izbor med Europe 40 under 40, finalistka nagrad WAF in The Plan, nagrada ARHIED ter številne nagrade na javnih in vabljenih natečajih. Projekt fleksibilnega vrtca Chameleon je prejel prvo nagrado na svetovnem izboru WAN2013 kot projekt prihodnosti na področju izobraževanja.

Mojca Gregorski graduated at the Faculty of Architecture (University of Ljubljana) in 2000. She continued her education at the Universidad Politecnica de Valencia in Spain and at the Jagellonian University in Krakow, Poland. Between 2000 and 2005 she gained practical experience in architecture bureaus in Slovenia and abroad and she has been employed at the Faculty of Architecture since 2007. She is managing the Modular arhitekti bureau since 2009, and the Kontra arhitekti since 2018. She intertwines the pedagogical, theoretical and research work with the experience from practice, especially in the field of architecture for education. Her research and project work is published in professional and science literature, she exchanges knowledge as a lecturer at local and foreign educational institutes and professional meetings. Gregorski is interested in contemporary architecture in relation to the local context. Besides the larger number of objects for education her body of work includes projects of residential objects, business spaces, sports objects, renovation of cultural heritage, design and setting up exhibitions. Her most important and awarded realisations include a day care centre and a sports hall in Kidričevo, the renovation of the Sternthal mansion, the day care centres in Poljčane, Šoštanj and Polzela, Scandinavian House, a sports centre in Trebelnem, a music school in Šoštanj. Za projekte je prejela več nagrad, med izstopajočimi so Plečnikova medalja in dve Plečnikovi nominaciji, šest Zlatih svinčnikov ZAPS, več nominacij za nagradi Mies van der Rohe in Piranesi, izbor med Europe 40 under 40, finalistka nagrad WAF in The Plan, nagrada ARHIED ter številne nagrade na javnih in vabljenih natečajih. Projekt fleksibilnega vrtca Chameleon je prejel prvo nagrado na svetovnem izboru WAN2013 kot projekt prihodnosti na področju izobraževanja.

Suzana Simič

Suzana Simič je krajinska arhitektka, zaposlena v podjetju Acer Novo mesto, d.o.o. Krajinsko arhitekturo je študirala na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je diplomirala leta 1990.

Po diplomi je najprej delala kot strokovna sodelavka v Razvojno-raziskovalnem centru Novo mesto, leta 1993 pa je ustanovila zasebno podjetje, ki ga tudi ves čas vodi. Osnovne dejavnosti podjetja, ki se je v tem času razvilo v enega vodilnih prostorskonačrtovalskih in projektantskih podjetij v Sloveniji, so prostorsko načrtovanje in nizke gradnje ter krajinska arhitektura in varstvo okolja. Podjetje izdaje predvsem prostorske akte in projektno dokumentacijo za potrebe države, občin ter gospodarskih družb in drugih zasebnih investitorjev. Pomenovo področje delovanja podjetja so tudi raziskovalni in metodološki projekti, ki prispevajo k razvoju stroke. Pod njenim vodstvom je podjetje, ki zaposluje interdisciplinarno skupino in poudarjeno skrbi za visoko kakovost strokovnega dela, prejelo več nagrad za strokovno delo – priznanje in nagrada Maks Fabiani ter tri Zlate svinčnike.

Ob vodenju podjetja deluje v stroki kot vodja projekta in sodelavka pri nalogah, ki se nanašajo na načrtovanje prostorskega razvoja občin (podrobni prostorski načrti) ter umeščanje prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (državni prostorski načrti za večje infrastrukturne objekte in občinski podrobni prostorski načrti za gospodarske cone, kamnolome, poselitvena območja, vodne ureditve itd.). Deluje tudi kot vodja projektov in odgovorna projektantka pri projektiranju krajinskih ureditev.

Poleg tega pripravlja recenzije načrtov krajinske arhitekture in se aktivno vključuje v delo strokovnih društev in Zbornice za arhitekturo in prostor (trenutno kot članica komisije za strokovni nadzor). Bila je tudi članica skupščine ZAPS in predsednica Društva krajinskih arhitektov Slovenije; za angažirano delo pri razvoju in uveljavljanju stroke ji je društvo podelilo posebno priznanje.

Suzana Simič is a landscape architect, employed at the Acer Novo mesto, d.o.o. company. She graduated from landscape architecture at the Biotechnical Faculty at the University of Ljubljana in 1990.

After graduation she continued to work as an assistant at the Novo Mesto Development and Research Centre and in 1993 she founded a private company, which she has been managing ever since. It has evolved into one of the leading spatial planning and construction companies in Slovenia; their main activities are spatial planning and low construction, landscape architecture and environment conservation. The company produces mostly spatial acts and project documentation for the needs of the government, municipalities and legal entities as well as other private investors. They also conduct research and methodology projects, contributing to the development of the discipline. It is under her management the company, which employs interdisciplinary working groups and focuses on care for the high quality of work, received several awards for its professional work – the Maks Fabiani recognition and award and three Golden Pencils.

Besides managing the company, she is active as a project manager and a colleague on tasks, arising from planning the spatial development of municipalities (detailed spatial plans) and placing spatial arrangements on the national level in space itself (state spatial plans for larger infrastructural objects and municipal detailed spatial plans for economic zones, quarries, settlement areas, water arrangements etc.). She is project manager and responsible designer in designing landscape arrangements.

She also prepares reviews of landscape architecture plans and is actively involved in the work of professional societies and the Chamber of Architecture and Spatial Planning, ZAPS (currently as a committee member for professional supervision). She was also the member of the ZAPS committee and the President of the Slovenian Association of Landscape Architects (SALA); she was awarded special recognition award for her committed work in development and recognition of the profession.

Robert Potokar

Robert Potokar vodi arhitekturni biro Ravnikar Potokar, ki sta ga ustanovila z Vojtehom Ravnikarjem, s katerim sta bila dolgoletna sodelavca in soavtorji več projektov in natečajev. Med arhitekturnimi natečaji, ki sta se jih udeležila, je bilo več kot 40 nagradnih, od tega 12 s prvo nagrado. Med najvidnejšimi skupnimi izvedenimi deli so: poslovno-stanovanjski objekt Mandrač v Kopru, Goriška knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici, Poslovna šola Bled, Osnovna šola Brinje v Grosupljem, poslovni objekt Masarykova F1 in F2 v Ljubljani, stanovanjska stolpnica C v naselju Majske poljane v Novi Gorici in številna druga.

Z drugimi soavtorji je na javnih natečajih prejel 13 prvih nagrad in izvedel številne projekte, med katere im izstopajo: Center starejših Trnovo v Ljubljani, Center starejših Hodoš, Dom upokojencev v Idriji, Osnovna šola v Kamniku in Litiji, kopališče Kolezija v Ljubljani, objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok pri Kopru in ureditev zunanjih površin Škofje Loke in Ajdovščine ter Poslovni center Vrelec v Rogaški Slatini.

Z različnimi skupinami soavtorjev je za svoje delo prejel več nagrad, med njimi priznanje Piranesi (1998), nagrada Piranesi (2004), Zlati svinčnik ZAPS (2007, 2008, 2015 in 2019), leseno ikono (2017) in prvo nagrado za urbani prostor na mednarodnem Salonu arhitekture v Novem Sadu (2018).

Že dvajset let soustvarja srednjeevropsko arhitekturno revijo Piranesi, od leta 2010 pa je tudi njen odgovorni urednik. Izdal je knjigo Arhitekturni vodnik po Gorenjski, za kar je prejel Plečnikovo medaljo, skupaj s Špelo Kuhar pa je leta 2008 objavil knjigo Gremo v mesto Ljubljana, arhitekturni vodnik za družinske mestne sprehode.

Od leta 2010 je gostujuči predavatelj na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo v Mariboru, kjer je leta 2015 pridobil naziv docent.

Robert Potokar manages the Ravnikar Potokar architecture bureau, which he founded together with Vojteh Ravnikar, his colleague of many years and co-author of several projects and tenders. They participated in more than 40 tenders in the field of architecture for which they were awarded, of which 12 received the highest recognition. Some of their most prominent work is: residential and business building Mandrač in Koper, Goriška library France Bevk in Nova Gorica, Business School Bled, Brinje Elementary School in Grosuplje, Masarykova F1 and F2 business buildings in Ljubljana, residential skyscraper C in the Majske Poljane residential area in Nova Gorica and many more.

Potokar also received 13 highest recognitions at public tenders with other co-authors and implemented a number of projects, of which the most prominent are: the Elderly Care Centre Trnovo in Ljubljana, the Elderly Care Centre Hodoš, the Retirement residence in Idrija, Kamnik and Litija Elementary Schools, Kolezija Swimming Pool Centre in Ljubljana, buildings at the Škocjanski zatok pri Kopru in ureditev zunanjih površin Škofje Loke in Ajdovščine ter Poslovni center Vrelec in Rogaška Slatina.

He was awarded several times for his work with different groups of co-authors, of which the piranesi Award (1998), piranesi Award (2004), ZAPS Golden Pencil (2007, 2008, 2015 and 2019), Lesena Ikona Award (2017) and first place for urban planning at the international Architecture Salon in Novi Sad (2018).

For the past twenty years he has been co-creating the Middle European architectural magazine Piranesi, and has been an active executive editor since 2010. He published the book Arhitekturni vodnik po Gorenjski (Architectural Guide of Gorenjska Region), which earned him the Plečnik Medal. He also co-published the book Gremo v mesto Ljubljana (Let's Go Ljubljana) along with Špela Kuhar, an architectural guide for family city walks in 2008.

Since 2010 he has been guest lecturing at the Faculty of Civil Engineering, Transportation Engineering and Architecture at the University of Maribor, where he acquired the title of Assistant Professor in 2015.

**Strokovni simpozij
Mednarodna zgodba
slovenske arhitekture
International Story of
Slovenian Architecture
Expert Symposium**

2020

Miha Dešman
kurator simpozija
Symposium Curator
Boris Bežan, Studio BAX
Slovenija/Španija
Slovenia/Spain
Tina Javornik, sodelavka biroja V+
Slovenija/Belgija
Slovenia/Belgium
Lena Krušec in Tomaž Krušec, Krušec arhitektura
Slovenija
Slovenia
Špela Videčnik, OFIS arhitekti
Slovenija
Slovenia
Boštjan Vuga, Sadar+Vuga
Slovenija
Slovenia

Mednarodna zgodba slovenske arhitekture

The International Story of Slovenian Architecture

Miha Dešman

Ta uvodnik pišem na počitnicah v slovenskih Alpah, ki jih je vsaj delno spodbudil in omogočil turistični bon, posredno torej novi virus. Tujina se zdi blizu in daleč, podobno je s prihodnostjo. Tudi osrednji letni socialni dogodek ZAPS, Dan arhitektov (in arhitektk) je pod vprašajem. A z vodstvom ZAPS smo se odločili, da bomo priprave izpeljali, kot da bo dogodek potekal nemoteno, tako da sem primoran zbrati misli in napisati teh nekaj strani.

Svet je pravzaprav manjši, kot si mislimo, čeprav trenutno ne potujemo prav veliko in daleč. Arhitektke in arhitekti smo poklicna skupnost, ki se radi družimo in si delimo strasti in probleme na globalni ravni, nekoč od Triglava pa do Vardarja, danes pa od Alp do Tokia. Saj arhitektura ni zaprta v politične meje! Letos nas na Dnevnu arhitektov zanima, kako mednarodna je slovenska arhitektura. Kje vse pušča sledi svojih stopinj?

V preteklosti je kar nekaj slovenskih arhitektk in arhitektov uspešno delovalo v tujini. Naj jih naštejem ne-

I am writing this editorial while on holiday in the Slovenian Alps using my tourist voucher, which means it was indirectly encouraged by the new virus. Abroad seems close and far, and so does the future. Even the central annual social event of the Chamber – the Architect Day might not happen. Yet the management of the Chamber and I decided to continue with preparations as if the event was taking place, meaning I need to gather my thoughts and finish these few pages.

The world is actually smaller than we think, even though lately we do not travel a lot and afar. We, the architects, are a professional community, who likes socialising and sharing passions and issues at the global level; in the past from Triglav to Vardar, today from Alps to Tokio. Architecture is not enclosed in political borders! This year at the Architect Day we are interested in just how international the Slovenian architecture is. Where does it leave its mark?

Quite a few Slovenian architects successfully worked abroad. To list only a few; Anton Laščak or Antonio Lasciac

kaj. Anton Laščak ali Antonio Lasciac (1856–1946), sin slovenskih staršev, poročen s Slovenko, doma iz Gorice, je bil kar dvorni arhitekt egiptovskega kralja in eden od najpomembnejših umetnikov neoislamizma v arhitekturi. Plečnikov sodobnik in prijatelj Janez Jager (1871–1959) je deloval v Minnesoti v Združenih državah, kjer je leta 1906 izdelal načrt za Minneapolis – praktično in lepo mesto. Sam Plečnik (1872–1957) je polovico svoje kariere deloval daleč od doma, na Dunaju in v Pragi, kjer si je zgradil slobes, ki mu je omogočil kariero doma. V Argentini je deloval Viktor Sulčič (1895–1973), ki je med drugim v Buenos Airesu načrtoval osrednjo tržnico in stadion nogometnega kluba za sto tisoč gledalcev (Club Atletico Boca Juniors) in Buenos Aires. As per Bogo Zupančič's accurate research ten Slovenian architects worked at the Le Corbusier Bureau in Paris, and the architect Gizela Šuklje worked with August Perret at the same time. After the WWII small, yet important groups of architects of Slovenian descent worked abroad. The second story is the success of Slovenian architects and bureaus abroad. During Yugoslavia this was the area of the important non-classified movement, which enabled our architects to build in non-classified countries – India, Cuba, Mongolia, Kuwait, Iraq, Libya etc.

Svetovni slovenski kongres pod vodstvom arhitekta Borisa Pleskoviča redno predstavlja slovenske arhitekt(k)e iz širokega sveta, iz vseh mogočih emigracij in generacij. Tako vzpostavlja dragocene povezave, v katerih mozaik bomo dodali kakšen kamenček tudi na letošnjem Dnevu arhitektov.

Slovenija je kot postsocialistična družba v treh desetletjih od osamosvojitve preživelu korenite družbene spremembe v smeri tranzicije v neoliberalno ekonomijo in tudi arhitektura je del tega procesa. Čas je, da na novo premislimo cilje in smisel arhitekture pri nas. Izkušnje iz tujine so nam lahko ob primerjavi z našo situacijo zgled ali pa svarilo, kam gremo. Pri tem se moramo zavedati, da prihodnost globaliziranega sveta ni v poenotenu, temveč v kulturni raznolikosti.

Tako lahko sklenemo, da bi bilo za slovensko prepoznavnost pa tudi gospodarsko uspešnost smiseln – tudi danes bolj podpreti mednarodno delovanje slovenskih arhitektov. Spomnimo se primera Finske, o kateri je Petra Čeferin v doktoratu in knjigi ugotovila, da mednarodni slobes finske arhitekture ni bil zgolj posledica visoko kakovostne grajene arhitekture na Finskem, pač pa tudi rezultat intenzivne mednarodne promocije te arhitekture, ki jo je vodil Muzej finske arhitekture. Ugleđ, ki ga finska arhitektura danes uživa

(1856–1946), son of Slovenian parents, married to a Slovenian from Gorica, was the court architect to the Egyptian king and one of the most important neoislamic artists in architecture, Plečnik's colleague and friend Janez Jager (1871–1959) worked in Minnesota in the USA, where he designed the Minneapolis plans in 1906

– practical and beautiful town. Plečnik (1872–1957) himself worked far from home for half of his career, at Vienna and Prague, building the reputation that brought him career at home. Viktor Sulčič (1895–1973) worked in Argentina, where, among other things, he planned the central market and the football club stadium for hundred thousand spectators (Club Atletico Boca Juniors) in Buenos Aires. As per Bogo Zupančič's accurate research ten Slovenian architects worked at the Le Corbusier Bureau in Paris, and the architect Gizela Šuklje worked with August Perret at the same time. After the WWII small, yet important groups of architects of Slovenian descent worked abroad. The second story is the success of Slovenian architects and bureaus abroad. During Yugoslavia this was the area of the important non-classified movement, which enabled our architects to build in non-classified countries – India, Cuba, Mongolia, Kuwait, Iraq, Libya etc.

The international Slovenian congress under the management of architect Boris Pleskovič regularly presents Slovenian architects from the wide world, from all possible migrations and generations. This is how it established precious connections in a mosaic, in which we will add a rhinestone at this year's Architect Day.

Slovenia as a post-socialist society of three decades of independence has survived fundamental social changes in the direction of transition in neoliberal economy, and architecture is a part of that process. It is time to rethink the objectives and sense of architecture in Slovenia. Experience from abroad can set an example compared to our situation or a warning of where we headed. And we need to be aware the future of globalised world is not in unification, but cultural diversity.

We can immediately decide we should support the international activity of Slovenian architects to encourage Slovenian recognition and economic success. Let us discuss the case of Finland, which was the topic of Petra Čeferin's doctorate and book, where she realised the international reputation of the Finnish architecture is not merely the consequence of high quality construction in Finland, but a result of intense international promotion of that architecture, led by the Museum of Finnish Architecture. The reputation the Finnish

v svetu, torej ni zgolj rezultat dela finskih arhitektov na gradbiščih in v arhitekturnih studiilih, pač pa tudi njihovega dela na manj materialnih lokacijah medijev in uspešnega sodelovanja z arhitekturnimi fotografi, kritiki in novinarji, ki so se odzivali na njihovo delo.

Delo v tujini je za nas imelo in morda še vedno ima samodejno višjo simbolno vrednost. Če je pred desetletji kdo od kolegic ali kolegov študiral ali delal v tujini, je bilo to nekaj posebnega, odskočna deska za kariero doma. Kako je s tem danes, ko množično izvažamo novopečene arhitektke in arhitekte, ki so komaj končali fakulteto? In kaj nam lahko povedo kolegi, ki so naredili kariero v pomembnih mednarodnih birojih ali celo v tujini ustavili in vodijo uspešen biro?

Danes je odhod mladih arhitektk/-ov v tujino največkrat povezan s slabimi možnostmi za delo doma. Plačilo, če sploh je, je mizerno, biroji zelo redko zaposlujejo in mlade arhitektke in arhitekti se po študiju znajdejo pred faustovsko dilemo – oditi v tujino, ki omogoča vsaj preživetje in potencialen preboj, ali pa ostati doma, kar ne nudi socialne varnosti, stanovanja in tudi ne poklicne perspektive, vsaj ne za arhitekturno ambiciozne?

Slovenska arhitektka in arhitekt na delu v tujini sta seveda osebi z nemškim smisлом za red, živahnim mediteranskim značajem, balkanskim smisлом za humor, posluhom za portugalski fadu in ljubeznijo do sušija. Če imata še najboljšo izobrazbo ljubljanske fakultete in veliko energije, sta uspešna, naj bo to v Nemčiji, Belgiji ali Avstraliji – in celo v Beli hiši.

Kako je delati v tujini, v drugačnih kulturnih, jezikovnih in tudi mentalnih razmerah? Se kolege in kolegi srečujejo s fenomenom »izgubljeno s prevodom? Se morajo prilagoditi kulturnim pričakovanjem novih okolij, morajo razviti nov, drugačen občutek za arhitekturo?

Spet drugačna izkušnja je voditi biro v Sloveniji ter delati projekte in graditi v tujini. Kako tisti, ki so uspešni, najdejo delo, kakšne izkušnje so si pridobili? Kako se prilagoditi in znati, graditi prepoznavnost ali mimikrijo? Se moraš povezati z lokalnimi biroji, zmagati na natečaju ali pa preprosto zgrabiti priložnost, izkoristiti naključje, imeti srečo?

architecture has in the world today is not only the result of work by Finnish architects at construction sites and architecture studios, yet their work on less material media locations and successful collaboration with the architecture photographers, critics and journalists, who respond to their work.

Working abroad has always had and still has higher symbolic value. If decades ago one of the colleagues studied or worked abroad, it was something special, a stepping stone for their career at home. How is this seen today, when we massively export new architects, who just finished their studies? And what can we learn from the colleagues, who built their careers in important international bureaus or even established and managed a successful bureau abroad?

Nowadays the young architects going abroad is most often connected to the unpleasant options of working in Slovenia. Payment, if there is one, is miserable, and bureaus rarely employ, meaning the young architects are often faced with a Faustian dilemma after the studies – to leave abroad for survival and potential breakthrough or stay home, which is not a guarantee of social security, apartment and professional perspective, at least not for those architecturally ambitious?

Slovenian architect working abroad is of course a person with the German sense of order, lively Mediterranean character, Balkan sense of humour, ear for a Portugal fado and love for sushi. If they have the best education from the Faculty in Ljubljana and a lot of energy, they are successful, be it in Germany, Belgium or Australia, and even in White House.

How is it to work abroad, in different cultural, linguistic and mental conditions? Do colleagues encounter the phenomenon of "lost in translation"? Do they need to adapt to the cultural expectations of new environments, have to develop new and different sense of architecture?

And again, it is a different experience to manage a bureau in Slovenia and work on projects and build abroad. How do those, who are successful, find work and what experience do they gain? How to adapt and manage, build recognition and mimicry? Do you need to connect to the local bureaus, win a competition or simply seize and opportunity, take advantage of a coincidence and have luck?

Delo v tujini – skok v neznano

Working Abroad – Leap into the Unknown

Boris Bežan

Slovenija je razmeroma majhna država in se ne more primerjati z večimi državami z močno sodobno arhitekturno tradicijo, kot so Portugalska, Španija, Danska ali Nizozemska. Vendar je slovenska arhitektura kljub temu prepoznavna v svetu, pa naj bo zaradi Plečnika, Piranskih dni arhitekture ali pa sodobne generacije »six-pakovcev«, ki je zrasla iz seminarjev profesorjev Koželja, Vodopivec in Ravnikar na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Tudi sam sem del te generacije, vendar je bila moja pot drugačna, saj sem po podiplomskem študiju ostal na delu v tujini in kasneje ustanovil svoj biro, ki se danes imenuje BAX.

Iz Slovenije so arhitekti vedno odhajali v tujino po novo znanje, po navadi v kraje, kjer je nastajala za tisti čas najbolj zanimiva arhitektura. Plečnik je tako delal pri Wagnerju, Ravnikar pri Le Corbusierju, v šestdesetih letih so arhitekti odhajali v Skandinavijo, v osemesetih in devetdesetih pa na Berlage Institute na Nizozemskem ali na Architectural Association School of Architecture v Londonu. Mogoče je to gibanje sledilo vzorcu, da nekje diplomiramo, podiplomsko izobrazbo ali prakso pa dobimo drugje. Ker je Slovenija do pred kratkim imela samo eno fakulteto za arhitekturo, arhitekturna produkcija pa se je po letih, ki so sledila osamosvojitvi, tako rekoč ustavila, sta bili praksa v tujini ali podiplomski študij možni poti za nadaljnje izpopolnjevanje.

Tudi sam sem ubral to pot in odšel v Barcelono, ki je v tistih časih veljala za bolj obrobno, imela pa je tradicijo dobre arhitekture, povezane z razvojem mesta, čeprav medijsko ne tako prepoznavne kot Anglija ali Nizozemska.

Ko sem končal študij, sem si zastavil vprašanje, kako je projektirati zgradbe v tujini, zlasti zahtevne in večje projekte. Ogovore na to vprašanje sem pridobil v več kot dvajsetletnem delu s projektmi od Mehike, Španije, Nizozemske, Nemčije pa do Finske, Norveške in severa Slovenije.

Arhitektura je jezik, ki je na neki način globalen, tako da skice, prikaze in tudi načrte brez večjih preprek razumemo v vseh državah enako. Toda če se spustimo z idejne ravni projekta na druge, izvedbene ravni, projektiranje postane jezik, poznavanje lokalnih standardov pa velik problem. Tako rekoč nemogoče je, da bi arhitekti poznali vse jezike krajev, kjer se odpirajo možnosti projektiranja, še manj pa, da bi bili seznanjeni z vsemi možnimi standardi in procesi projektiranja v različnih državah. Zato pri projektih v tujini večinoma sodelujemo z lokalnim arhitektom, ki prevaja načrte ter nam sporoča vse, kar je potrebno za projektiranje po lokalnih standardih.

→
Vhod v kulturni center
Federico García Lorca,
Granada, Španija
Foto: Pedro Pegenaute

Entrance to Federico
García Lorca Cultural
Centre, Granada, Spain
Photo: Pedro Pegenaute

Slovenia is a relatively small country that cannot be compared to the larger countries with strong contemporary tradition, such as Portugal, Spain, Denmark and the Netherlands. Yet, Slovenian architecture is world-renowned because of Plečnik, the Piran Days of Architecture or the contemporary generation of the "six-packs", nurtured from the seminars of professors Koželj, Vodopivec and Ravnikar at the Faculty of Architecture in Ljubljana. I am part of this generation, yet my path was different, since I stayed abroad after completing my undergraduate studies; and founded my own bureau, the BAX.

Architects from Slovenia always travelled abroad to gain new knowledge, usually where the most interesting architecture was being created at that time. Plečnik worked at Wagner, Ravnikar at Le Corbusier, in the 60s the architects travelled to Scandinavia, and in the 80s and 90s they travelled to the Berlage Institute in the Netherlands or the Architectural Association School of Architecture in London. Perhaps this movement followed the pattern of graduating in one place and then gaining postgraduate education or practice somewhere else. And since Slovenia housed only one faculty of architecture until recently, and the production in architecture almost came to a halt in the years after it gained independence, the practice or postgraduate studies was possible abroad.

I have taken that path and travelled to Barcelona, which was quite marginal at the time, while it prided itself in the tradition of good architecture in urban development. Yet, it was slightly less recognisable than England and the Netherlands.

After I completed my studies, I asked myself how would one design buildings abroad, especially when it comes to demanding and larger projects. I was answering this question for more than twenty years by working on projects in Mexico, Spain, the Netherlands, Germany and Finland, Norway and of course Slovenia.

Architecture is a globally spoken language, i.e. the sketches, presentation and plans are interpreted equally in each country. But if we embark from the level of idea to the other project levels, level of implementation, designing becomes a language and knowing local standards becomes a vast issue. It is almost impossible for an architect to be familiar with the language of every region with option of designing, and even more to be acquainted with all the possible standards and processes of designing in different countries. Therefore, we mostly collaborate with a local architect on projects abroad, who translates the plans and learns about the necessary issues to design according to the local standards.

There is even a larger obstacle than language itself – the cultural and local habits and views, which result from local conditions like climate, development of the construction indus-

Veliko večja prepreka kot jezik pa so kulturni in lokalni običaji in pogledi, ki so rezultat lokalnih razmer, kot so klima, razvitost gradbene industrije, status arhitekta ter način bivanja in uporabe prostorov. Nekatere države so nam tako po načinu bivanja in vrednotah bliže kot druge, zato so nekateri projekti mogoči, drugi pa praktično nemogoči, saj nimamo dovolj znanja o lokalnih razmerah. Tako vidimo, da imajo večji biroji t. i. izpostave v več evropskih državah, čeprav naj bi bila Evropa enoten ekonomski prostor, ali pa namenoma zaposlujejo arhitekte iz različnih držav, da lahko preko njihovega poznavanja lokalnih razmer projektirajo tudi v tujini.

Gradnja se je od časov Le Corbusierja zelo spremenila. Če se je dalo v tridesetih letih prejšnjega stoletja od Indije in Amerike do Evrope postavljati betonske zgradbe z oblikovno bogato fasado brez izolacije, je danes situacija popolnoma drugačna. Morda bi lahko celo trdili, da je globalna arhitektura obstajala v času Miesa van der Roheja, katerega zgradbe bi lahko stale skoraj kjer koli, danes pa je arhitektura bistveno bolj lokalna. Razlike so tako velike, da bi bili arhitekti, ki so se izučili recimo v Mehiki, popolnoma izgubljeni, če bi bili primorani projektirati zgradbo v Nemčiji.

Pri tem ne gre samo za tehnične detajle, ampak tudi za konceptualni razvoj zgradbe, ki zaradi vse vgrajene tehnologije zahteva tudi drugačen arhitekturni izraz. V Mehiki tako v javnih zgradbah ni potrebna klimatizacija, zgradbe so lahko veliko bolj povezane z okolico; tipična rešitev za arhitekturo šol so recimo odprte galerije kot hodnikи. Čeprav si arhitekti ob globalno dostopni literaturi relativno dobro predstavljamo podnebne razlike in s tem različne konceptualne pristope, tu in tam pride do spodrljajev. Tako ima stanovanjska soseska Borneo v Amsterdamu arhitekta Josepa Lluísa Matea probleme z velikimi svetlobniki, pod katerimi je pozimi mraz, in z okenskimi odprtinami, ki so za Nizozemsko premajhne. Podobna je usoda muzeja arhitekta Rafaela Monea Moderna Museet v Stockholm, kjer svetlobniki zaradi neintenzivne naravne horizontalne svetlobe ne pridejo do izraza.

Podobno je z vrednotami okolja. Tako je v Braziliji popolnoma normalno, da so zgradbe dvignjene od tal, s čimer pritliče postane nadkrit zunanjji prostor, ki se lahko uporabi kot javni prostor za prireditve, recimo v znamenitem muzeju Art Museum of São Paulo arhitekto Line Bo Bardi, ali pa so te površine neizkoriščene, kot v popolnoma novi zgradbi Sebrae Headquaters v Brasilei. Takšne rešitve so v Evropi redkost, saj takojšnje vrednote ne dovoljujejo »neracionalne« arhitekture v smislu izrabe grajenega prostora. Podobno je pri stanovanjskih zgradbah. V Španiji je recimo pri

try, status of an architect, dwelling and use of space. Thus, some countries have a similar way of living and system of values, making some projects possible, and other practically impossible, since we do not have enough insight into the local conditions. This also shows that larger bureaus have the so-called branches in several European countries, despite Europe being a unified economic space; or they employ architects from different countries purposely to have options of projects abroad via their knowledge of local conditions.

Construction has changed a lot since the times of Le Corbusier. In the 1930's, you could put up concrete buildings with rich façade without any insulation from India and America to Europe. But nowadays the situation is completely different. Perhaps you could even claim the global architecture existed during the period of Mies van der Rohe, whose buildings could have been erected anywhere. But today architecture is more locally-oriented. The differences are so great that the architects, who were educated in Mexico, would be completely lost if they were to conduct a project in Germany.

Technical detailing as well as the conceptual development of the building requires different architectural expression due to the integrated technology. In Mexico, for example, there is no need for air conditioning in public buildings, and they can be much more connected to the surroundings. A typical solution for school architecture is open galleries as hallways, for example. The architects can relatively well imagine the climate differences with the globally accessible literature and by those different conceptual approaches, mistakes happen from time to time. The Borneo residential neighbourhood in Amsterdam by architect Josep Lluís Mateo has issues with large daylight systems, which let in cold in the winter, and window openings, which are too small for the Netherlands. Similar fate awaits the Moderna Museet Museum in Stockholm by architect Rafael Moneo, where the daylight system is not expressed due to the lack of intensity of horizontal light.

Environmental values face similar issues. In Brazil it is completely normal that buildings are lifted from the ground, designing the ground floor as the covered outdoor space, which can be used as public space for events, e.g. the renowned Art Museum of São Paulo by architect Lina Bo Bardi; or the surfaces remain unexploited as in the completely new building Sebrae Headquarters in Brasilea. Such "solutions" are rare in Europe, since European values do not allow for "irrational" architecture in the sense of exploiting the built space. The same goes for residential buildings. In Spain, it is acceptable for smaller apartments to have entrance designed through the kitchen and the dining room to be the space with entrances into all the bedrooms, which would mean a poor design of an apartment in Central Europe. The examples, where one solution is successful on one side of the border, and deemed a failure on the other, are many and

←
Vhod v muzej Gösta
Serlachius, Mäntta, Finska
Foto: Tuomas Uusheimo

Entrance to Gösta
Serlachius Museum,
Mäntta, Finland
Foto: Tuomas Uusheimo

manjših stanovanjih sprejemljivo, da se v stanovanje vstopa skozi kuhinjo in da je jedilnica prostor, skozi katerega se dostopa v vse spalnice, kar bi v Srednji Evropi veljalo za slabo zasnovano stanovanja. Podobnih primerov, ko na eni strani meje kakšna rešitev obvelja za uspešno, na drugi pa za polomijo, je veliko in večinoma se arhitekti sploh ne zavedamo, kako različni so pogledi na prostorske rešitve po svetu.

Podobno kot vrednote se bistveno razlikujejo tudi procesi gradnje in s tem status arhitekta v različnih državah. Zanimivo je, da je v Evropi z bolonjskim visokošolskim programom omogočeno šolanje v več državah, čeprav se poklic arhitekta in njegovo zanje po državah bistveno razlikujeta. Tako lahko arhitekt nekje nastopa kot vodja projekta vključno z glavnim nadzorom gradbišča, drugod pa je njegov poklic omejen na to, da pripravi idejni projekt, ki ga nato inženirji sprojetirajo in zgradijo do konca. Znanje, ki ga arhitekt potrebuje, torej lahko obsegata vse od arhitekturne zasnove prek koordinacije in detajlov do organizacije gradbišča, lahko pa je omejeno samo na izdelavo idejnih projektov in predstavitev.

V Evropi se z javnimi natečaji sicer spodbuja preseganje državnih mej, vendar je dejstvo, da naročniki večinoma ne želijo delati s tujimi arhitekti, saj je v takšnem primeru ves proces dražji in težavnejši, čeprav naj bi z večjo odprtostjo pridobili boljše arhitekturne rešitve. Zato v javnih natečajih večinoma uporabljajo jezik kot prepreko, v nekaterih državah pa se v sistem javnega naročanja vplete veliko administrativnih ovir, ki tujcem praktično onemogočijo sodelovanje. Slovenija je tako ena redkih evropskih držav, ki nekatere pomembnejše natečaje objavi tudi v angleščini, pod novim vodstvom arhitekturne zbornice pa so bile odpravljene tudi administrativne ovire.

Kaj nas, arhitekte, torej žene k premagovanju vseh teh zaprek? Ali je možen odgovor, da nas ženejo edinstvena naročila, za katera se je treba boriti na mednarodnih odprtih natečajih, kjer sodelovanje dejansko ekonomsko ni upravičeno, zmaga pa je skoraj nedosegljiva?

Morda je odgovor bolj preprost, saj smo arhitekti po nadi zaradi ekonomske razlogov prisiljeni k delu v tujini, ker je arhitektura tako kot sicer gradbena panoga izrazito podvržena velikim ekonomskim nihanjem. Gotovo ni naključje, da so nekateri slovenski biroji začeli aktivno delovati v tujini prav v času ekonomske krize.

we, the architects, are not even aware of how different are the views on spatial solutions in the world.

Just as the values, the essential difference is also seen in the construction process and by that the status of an architect in various countries. It is interesting that Europe allows education in several countries with the Bologna higher education programme, despite the profession of an architect differs greatly in each country. This means that an architect can act as a project manager in one place, including main construction site overview, while elsewhere their profession is limited to preparing the idea project, which is taken over by engineers who takes care of design and construction. The required knowledge of the architect can include everything from the architectural design via coordination and detail to the construction site organisation, or it can be limited to drafting idea projects and presentations.

In Europe the participation in public competitions encourages overcoming country borders, but it is a fact that clients do not wish to work with foreign architects, since it is more expensive and difficult, despite acquiring better architectural solutions with openness. This is why public competitions mostly use language as an obstacle, and in some countries there are so many administration obstacles involved in the public competition system, which hinders the participation for the foreigners. Slovenia is one of the rare European countries that publishes some more important competitions in English as well, and under the new leadership of the Chamber of Architecture the administration obstacles were eliminated as well.

So, what drives us, the architects, to overcome all of these obstacles? Is it possible that we are driven by unique orders, which we need to fight for on international open competitions, where collaboration is actually economically justified, and the win is almost impossible?

Perhaps the answer is much simpler, since architects are usually forced to work abroad due to the economy, architecture as well as the construction sector is prominently subdued to the larger economic fluctuations. It probably is not a coincidence, and some of the Slovenian bureaus started to become actively involved abroad during the economic crisis.

Boris Bežan Studio BAX Slovenija/Španija Slovenia/Spain

Boris Bežan je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani leta 1999. Izobraževanje je nadaljeval z magistrskim študijem v Barceloni na Katalonski tehnični univerzi – UPC ETSAB. Po opravljenem študiju je pet let pridobil prakso pri barcelonskem arhitektu Josepu Lluís Mateu, predvsem na mednarodnih projektih v Nemčiji in na Nizozemskem.

Leta 2005 je s kolegi zmagal na pomembnem mednarodnem natečaju za kulturni center Federico Garcia Lorca ter ustanovil lastni biro MXSI architects s sedežem v Barceloni. V naslednjih letih je s kolegi uspešno zmagal na nekaterih zelo odmevnih mednarodnih natečajih s projektmi, kot so Serlachius Gosta muzej na Finskem, Papalote muzej v Mexico Cityju in muzej Kunstsilo na Norveškem, ter na nekaterih slovenskih natečajih, na primer za Center Rog. Za uspešne realizacije je prejel špansko Mednarodno arhitekturno nagrado (2013), Plečnikovo nagrado (2015) in North America wood design award (2015). Z dvema projektoma je bil nominiran tudi za nagrado Miesa van der Roheja.

Leta 2019 je z Moniko Juevero Jimenez ustanovil biro BAX, prav tako s sedežem v Barceloni. Zmagala sta na mednarodnem natečaju za poslovni center Dimnikcoubau v Ljubljani.

Njegovo udejstvovanje je večeslojno, od natečaja, projekta, razvoja izvirnih detajlov in raziskovanja materialov do vodenja projekta in nadzora gradnje. Poleg projektiranja se aktivno vključuje tudi v akademsko sfero, saj je predaval na več mednarodnih konferencah in učil kot gostujuči profesor na nekaterih arhitekturnih šolah, med drugim na Univerzi Teksaš v Austinu v ZDA.

Boris Bežan graduated at the Faculty of Architecture in Ljubljana in 1991 and he completed his master's degree at the Catalonian Technical University – UPC ETSAB in Barcelona. After completing his studies, he acquired practical knowledge for five years with Josep Lluís Mateo, mostly in international projects in Germany and the Netherlands.

In 2005 he and his colleagues won the international competition for the Federico Garcia Lorca cultural centre, after which he founded his own bureau MXSI Architects in Barcelona. In the following years he and his colleagues won prestigious international competitions with projects such as the Serlachius Gosta Museum in Finland, the Papalote Museum in the Mexico City and the Kunstsilo Museum in Norway, as well as some Slovenian tenders, e.g. Rog Centre. He received the Spanish International Architecture Award (2013), Plečnik Award (2015) and the North America Wood Design Award (2015) and was nominated for the Mies van der Rohe Award with his two projects.

In 2019 he founded the BAX Bureau in Barcelona with Monika Juevera Jimenez. The two of them won at the international competition for the Dimnikcoubau Business Centre in Ljubljana.

His participation is multi-layered as he is involved in every aspect – from the competition, project, development of original details and researching materials to managing the project and overseeing the construction. Besides designing, he is also actively involved on academic level, since he lectures at several international conferences and often acts as guest lecturer at architectural schools, among those the University of Texas in Austin, USA.

(So)delovanje (Co)operation

Tina Javornik

Sodobna belgijska arhitektura je v zadnjih letih mojega študija postala visoko referenčna, zato smo za eno izmed seminarskih spomladanskih ekskurzij organizirali enotedensko pot po Belgiji. Ko se je moje zanimanje po tradicionalno zaželeni izkušnji tujine po zaključenem četrtem letniku leta 2013 prelevilo v odločitev, je bila destinacija že izbrana. Tako sem tisto jesen (na podlagi študentskega portfolia, referenčnega pisma seminarskega mentorja in osebnega intervjuja) v Antwerpnu pričela trimesečno študentsko prakso v hitro rastučem biroju B-architecten, ki je del majhne, angleško govorče, takrat dvajsetčlanske mednarodne ekipe.

Skozi okna stotine natrpanih hitrih vlakov, s katerimi sem vsak dan potovala med Brusljem in Antwerpnom, kjer sem opravljala študijsko prakso, sem ure in ure motrila rahlo zabrisane, zelenosive in na videz neskončne kilometre flamske podeželske ravnine, po kateri so v nekako predvidljivih intervalih razpršene tipične samostojče opečnate hiše. Takrat sem že prebivala v Bruslu, ki je v zadnjih letih, poleg po tem že prepoznavnega Berlina, postal zelo privlačno središče za mlade ustvarjalce. Čeprav je že v procesu gentrifikacije, ta poteka še dovolj počasi, da se ohranja dostopnost skupinskih delovnih prostorov in ateljejev v stavbah, ki čakajo na gradbena dela. S tem odpira možnosti sodelovanja, samoiniciative in samoorganizacije ter omogoča prisotnost aktivnega, mladega, mednarodnega ustvarjalnega telesa v mestu. Na pogled kakofonična fasadna linija ponavljajočih se visokih, opečnatih vrstnih hiš tipične bruseljske ulice nikakor ne razkriva bogastva vsebine v ozadju, kar kaže na tradicijo nadrealizma.

Intenzivno uvajanje v življenje Brusla in pozitivno »klima« v biroju sta me prepričali, da sem trimesečno prakso podaljšala še za tri mesece, preden sem se vrnila v Ljubljano zaključiti študij. Poleti leta 2015 pa sem sveže magistrirana že brskala za novimi priložnostmi v Bruslu. Takrat je dobila korenine večletna zgodba mojega (so)delovanja z birojem V+, ki je ravno razstavljal v Bozarju (Centru lepih umetnosti). Ta radodarna, spretno kurirana, poglobljena predstavitev petih izbranih projektov je ponudila izvrsten vpogled v njihovo premošljeno, a eklektično prakso. Poslala sem prošnjo, na katero nisem dobila odgovora. Ko sem nekaj tednov kasneje povprašala kolege arhitekte o možnostih za delo, pa sem izvedela, da biro išče nove sodelavce za prihajajoče jesenske natečaje. Ponovno sem jim pisala in tokrat dobila priložnost za intervju. Tako sem na začetku avgusta po zaključku t. i. »bouwvakantie« (gradbenih počitnic) ubrala novo, razvezjano ustvarjalno pot v biroju s polnim imenom »Vers plus de bien-être« (fr. k večji blaginji), za katerega vsak projekt predstavlja novo priložnost za raziskovanje nove teme, brez

During the final years of my studies, contemporary Belgian architecture became highly referential, and we decided to organise a one-week seminary spring excursion around the country. Once my interest in the traditionally expected experience abroad turned into a decision at the end of my fourth year, the destination was never in question. In the autumn of that year, I started my three-month student practice in Antwerp at a fast-growing bureau B-architecten, which is part of a small, English-speaking, 20-member international team. This practice was based on my student portfolio, my seminar mentor's reference letter and a personal interview.

I spent many hours on crowded fast trains between Brussels and Antwerp, commuting every day, observing the slightly blurry, green and grey and seeming endless miles of Flemish country plains with somewhat predictable intervals of dispersed, typical independent brick houses. I resided in Brussels, which has lately become a very attractive centre for young, creative people, besides the recognisable Berlin. Even though it is currently undergoing slow gentrification, this means that access to group workspaces and ateliers in buildings awaiting construction is still available. This opens up many opportunities for collaboration, self-initiative and self-organisation, enabling the presence of active, young, international and creative bodies in the city. The seemingly cacophonous façade line of repeating high and brick terraced houses, which are typical in Brussels' streets, does not reveal the rich content in the background, which incorporates the tradition of surrealism.

Intense introduction into the Brussels life and positive "atmosphere" at the bureau convinced me to extend my practice for another three months, before returning to Ljubljana to conclude my studies. Just after completing my Master's in 2015, I started looking for new opportunities in Brussels, and that is how my story began with the V+ Bureau and our (co)operation, which was exhibiting in Bozar (Centre of Fine Arts). This generous and carefully curated, in-depth presentation of five projects offered an exquisite insight into their deliberate and eclectic practice. I send out an application but I never received an answer. It was only after I asked my colleagues about any job opportunities that I found out they were looking for new architects for the upcoming autumn competitions. I wrote to them once again and was invited for an interview. Consequently, at the beginning of August, after concluding the so-called "bouwvakantie" (construction holiday), I set out upon a new, diversely creative path in a bureau called "Vers plus de bien-être" (toward prosperity). The bureau considers each project as an opportunity

→
Vizualizacija projekta socialnih stanovanj Condor v Molenbeeku v Bruslu
vizualizacija:
Urban Petranović

Visualization of the Condor social housing project in Molenbeek, Brussels
visualization:
Urban Petranović

vnaprej določenega cilja, in nov poskus »inteligentne geste«, kot svojo eklektično prakso rada opiseta ustanovitelja biroja Thierry in Jörn.

Z enim izmed zadnjih natečajev, pri katerih sem sodelovala, so iskali projekt za neprofitni kolektivni kompleks štirinajstih stanovanj v soseski nedaleč od severne bruseljske železniške postaje. Naročnik je bila neprofitna organizacija Community Land Trust Brussels, ki si prizadeva za razvoj trajnostnih projektov neprofitnih stanovanjskih skupnosti na kolektivnih zemljiščih. Natečaj je organizirala s pomočjo ekipe »Bouwmeester maître architecte«, ki pomaga zagotavljati kvaliteto urbanega prostora tudi z orodji, kot so (številni) arhitekturni natečaji. Bruselj je bil namreč dolgo časa brez regulacije in v rokah zasebnih ne-premičninskih vlagateljev, kar še zmeraj izrazito sooblikuje kaotično podobo mesta. Na podlagi kandidatur, ki se jim priloži seznam referenčnih del in kratek opis metodologije (in ki jih lahko na posamezen natečaj prispe tudi več kot petdeset), žirija po navadi izlušči pet ekip, ki so povabljeni k izdelavi natečajnega projekta. Ker je konkurenca tako številčna, se je razvila praksa sodelovanja med biroji, saj takšne »strateške« ekipe z združevanjem referenčnih del lažje pridejo v izbor. Predvsem pa nudijo možnost medgeneracijskega sodelovanja, ki mladim birojem omogoča, da se odlepijo od majhnih zasebnih naročil. V zadnjem času, ko belgijska arhitekturna scena uživa mednarodno »nadvlado«, so natečajna partnerstva, še posebno za večje projekte, vse pogosteje tudi mednarodna.

Za omenjeni stanovanjski natečaj smo se povezali z berlinskim birojem IFAU, ki se med drugim posveča razmisleku o sodobnem bivanju, trajnosti in participativnosti procesa, ter Common room, ki deluje med Brusljem in New Yorkom in katerega interdisciplinarna umetniško-arhitekturna praksa izhaja iz interesa za skupno(st). Na podlagi teh skupnih prioritet smo načrtovali kompleks posameznih objektov, ki so povezani v interaktivno enoto, materialnost pa v sodelovanju s strokovno ekipo zasnovali na čim bolj enostavni izvedbi iz trajnostnih, naravnih, lokalno dostopnih materialov.

Pred nekaj leti smo uspešno sodelovali z birojem TRANS in MS-A na precej drugačnem stanovanjskem natečaju zasebnega naročnika za profitni projekt 130 stanovanj in poslovno-komercialnih prostorov ob kanalu na robu ožjega centra Bruslja (Dockside). Tipologijo stolpa smo križali s tipologijo industrijskih objektov, ki se vrstijo ob kanalu, stanovanjske enote pa so ovite okoli velikega atrija, ki izraža kolektivno dimenzijo, zmanjša merilo stavbe in prepreči občutek »čebeljega panja«. Prav tako smo v povezavi z birojem TRANS oblikovali natečajni projekt prenove in razši-

to research a new topic, without any predetermined objectives and a new attempt at an "intelligent gesture" – as founders Thierry and Jörn like to describe their eclectic practice.

At one of the last competitions I was a part of, they were looking for a project for a non-profit collective complex of 14 apartments in a neighbourhood close to the Brussels railway station. The client was the Community Land Trust Brussels, a non-profit organisation that strives for the development of sustainable projects of non-profit residential communities on collective land. The competition was organised with the help of the "Bouwmeester maître architecte" team, who help to guarantee quality of urban space using various tools, including (numerous) architecture competitions. Brussels has been without regulation for a long time, and it has been in the hands of private real-estate investors who still co-design the city's chaotic image. Based on the candidatures with attached lists of reference works and a short description of methodology (usually more than 50 applications per competition), the committee usually selects five teams who are then invited to the formation of the competition project. Since the competition is strong, collaboration among the bureaus has greatly developed as such "strategic" teams reach selection easier by uniting their reference projects. They mostly offer the option of intergenerational collaboration, enabling young bureaus to step away from the private orders. The Belgian architecture scene lately enjoys an international "overlording" of the competition partnerships, especially for larger projects, and is becoming international more and more often.

We connected with the Berlin bureau IFAU for the abovementioned residential competition which, among others, focuses on contemplations on contemporary living, sustainability and participation of the process, as well as a common room operating from Brussels to New York, introducing inter-disciplinary art and architecture practice based on community interests. Pursuing these mutual priorities, we planned the complex of individual objects, connected into an interactive unit, and designed the materiality in collaboration with an expert team as simple as possible from sustainable, natural, and locally-accessible materials.

A few years ago we successfully collaborated with the TRANS and MS-A bureaus on quite a different residential competition for a private client on a profit project of 130 apartments and business units next to the channel at the edge of the narrower part of the Brussels centre (Dockside). We crossed the typology of the tower with the composition of industrial objects, lined by the channel. The residential units are wrapped around a

←
Maketa natečajnega
projekta za inštitut
Ritcs - prerez skozi prizidek
Foto: V+

Model of a competition
project for the Ritcs
Institute - section through
the extension
Photo: V+

ritve Kraljevega inštituta dramskih in avdiovizualnih umetnosti (RITCS) v Bruslju. Novi del kompleksa z uporabo prefabriciranih elementov smo postavili kot izrazno siluetto, povezano med starim in novim pa si zamisili kot pokrit trg.

Nekaj mesecev sem kot »satelit« biroja V+ gostovala tudi v entuziastičnem mladem bruseljskem biroju Central, s katerim sem si, tik preden sem začela sodelovati z V+, že delila nekaj intenzivnih tednov dela na Europanovem natečajnem projektu za revitalizacijo pre dela Gilly v bivšem industrijskem mestu Charleroi na jugu Belgije. Tokrat smo tri mesece intenzivno delali na dveh natečajnih projektih; na dvojici socialnih stanovanjskih blokov v bruseljski soseski Molenbeek (skupaj z Bevk Perovič arhitekti), takoj zatem pa še na kompleksu osnovne šole v vrtca za več kot osemsto otrok v Bruslju naslednji občini Dilbeek.

Zdi se, da je dolgoročnost arhitekturnega procesa pri večjih javnih projektih neizogibna. V sedmih letih se je doslej realiziral le eden od projektov, pri katerih sem sodelovala. Med prakso v biroju B-architecten sem bila del natečajne ekipe pri projektu trajnostne pisarniške stavbe (Mundo-A) v Antwerpenu, katere gradnja se je zaključila pred manj kot dvema letoma. Večina pa jih je sedaj v procesu pridobivanja gradbenega dovoljenja.

Ob neposrednih izkušenjih z arhitekturnim delom znotraj bruseljske natečajne dinamike je navdihajoče kulturno življenje v Bruslju nedvomno močno zaznamovalo moje izkušnje, ki jih nosim s sabo v »domačok« Ljubljano. Ob omembni Ljubljane se zlasti z mlajšo generacijo arhitektov, s katero se nam prekrižajo poti, največkrat znajdemo v pogovoru o navdihajočih trikih in potezah Jožeta Plečnika. Pridevnike, kot so eklektičnost, prepoznavnost in prožnost, lahko nadenemo tako Plečnikovi kot marsikateri belgijski arhitekturi zadnjega časa. Če (poenostavljeni) primerjamo celoto ljubljanskih tržnic in detajliranost cerkve sv. Mihaela na Barju, morda lahko potegnemo vzporednico z dvojnostjo belgijske arhitekture, ki se umešča na spekter med dvema poloma: po eni strani izhaja iz sistematičnosti in racionalnosti, ki sta prepoznavni v flamski (in nizozemski) tradiciji, po drugi strani pa iz belgijske industrijske estetike in načela »brikolaža«, ki pa je še zlasti v Bruslju tudi neizogiben del vsakdanjega življenja.

large atrium, expressing the collective dimension, reducing the building measurement and preventing the feeling of a "bee hive". With the TRANS bureau, we designed the competition project based on a renovation and expansion of the Royal Institute for Theatre, Cinema and Sound (RITCS) in Brussels. The new part of the complex with the prefabricated elements was erected as a silhouette, and the connection between the old and the new resembled an indoor market.

I hosted the enthusiastic young bureau Central from Brussels as a "satellite" of V+ Bureau, and I worked with them intensely for a few weeks just before starting work with V+ at the European competition project for revitalisation of the Gilly district in the former industrial city Charleroi, in the south of Belgium. We worked extremely hard on two competition projects for three months; two non-profit residential blocks of flats in the Molenbeek neighbourhood in Brussels (with Bevk Perovič arhitekti), and then we worked on the complex, which includes an elementary school and a day care centre for more than 800 children in the neighbouring settlement of Dilbeek.

It seems that the notion of long-term cannot be avoided in the architecture process of larger public projects. In seven years, only one of the projects I collaborated on was realised. During my practice at the B-architecten bureau, I was a part of the competition team for the project of sustainable office building (Mundo-A) in Antwerpen and the construction was completed less than two years ago. Most of them are in the process of acquiring a construction permit.

The direct taste of architectural work within the competition dynamics of Brussels and the inspiring cultural life in that city undoubtedly influenced my experience, which I bring back to my "hometown" of Ljubljana. Whenever I mention Ljubljana, especially in the company of a younger generation of architects, we mostly end up discussing the inspiring tricks and moves made by Jože Plečnik. Words like eclectic, recognisability and flexibility can adorn Plečnik's work as well as many Belgian architecture examples of the current time period. If we compare Ljubljana marketplaces with the details of the Church of St. Michael at Barje, we can perhaps draw a line with the duality of the Belgian architecture, placed in the spectre between the two poles: on one side it is derived from the systematic and rational, recognisable in the Flemish (and Dutch) tradition, and on the other side from the Belgian industrial aesthetics and "bricolage" principles, which cannot be avoided in everyday life in Brussels.

Tina Javornik sodelavka biroja V+ Slovenija/Belgia Slovenia/Belgium

Tina Javornik (1990, Slovenj Gradec) je magistrirala na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo pri mentorju, izr. prof. mag. Vasi Peroviću z nalogi Idejni projekt prenove bivše SDK v novo Umetnostno galerijo Maribor, za katere je prejela nagrado Perspektivni v okviru Meseca oblikovanja.

Še pred tem je v okviru programa Erasmus opravljala prakso v Belgiji, v biroju B-architecten v Antwerpen, in sodelovala pri zmagovalnem natečajnem projektu za sedaj že delujoči trajnostni poslovni objekt Mundo-A.

Po zaključku študija je najprej sodelovala z mladim birojem Central iz Bruslja, s katerim so na bili natečaju Euroman nagrajeni za projekt razvoja soseske Gilly v Charleriju. Zadnjih pet let pretežno deluje v Bruslju kot sodelavka v biroju V+, v okviru katerega je v sodelovanju z drugimi biroji pripravljala več zmagovalnih natečajnih projektov, med njimi za osnovno šolo in vrtec Dominiek Savio, stanovanjski objekt Dockside ter projekt razširitve Kraljevega inštituta za kino, gledališče in zvok RITCS.

Tina Javornik (1990, Slovenj Gradec) has completed her master's degree at the Faculty of Architecture in Ljubljana under the mentorship of izr. prof. mag. Vasa Perović. Her master's thesis was titled Conceptual design of the renovation of Former SDK into New Art Gallery of Maribor (Idejni projekt prenove bivše SDK v novo Umetnostno galerijo Maribor), for which she received an Award at the Month of Design event in the category Perspektivni (prospective ones).

Before that, she attended an Erasmus practice in Belgium at the B-architecten Bureau in Antwerpen, where she collaborated in the winning competition for the current sustainable business building Mundo-A.

After completing her studies, she first collaborated with a young bureau Central in Brussels, for which she was awarded at the European competition for the project of development of the Gilly neighbourhood in Charleroi. She has mostly been working in Brussels for the past five years as an associate at the V+ Bureau, where she collaborated on many winning competitions by working with other bureaus; some of those projects include the Dominiek Savio Elementary School and Day-care Centre, the Dockside residential building and the expansion of the Royal Institute for Theatre, Cinema and Sound (RITCS).

Priložnosti in pasti dela v mednarodnem prostoru

Opportunities and Traps of Working in International Space

Tomaž Krušec, Lena Krušec

Na prvi pogled se zdi, da ločevati delo doma in delo v mednarodnem prostoru ni smiselno, še posebno v času, ko je ves svet tako neločljivo povezan, da vsaka novica, vsak dogodek v nekaj minutah obkroži svet. Tudi aktualna pandemija novega korona virusa dokazuje, da je svet tudi fizično tako usodno prepletен, da se na eni strani oble ni mogoče izogniti pojavom na drugi strani. V arhitekturi je podobno. Z razmahom digitalnih medijev in arhitekturnih spletnih platform se novice v naši stroki širijo v realnem času. Vsaka vsaj malo uspešna gradnja ali projekt sta takoj objavljena na večini spletnih strani po svetu. Vsak projekt tako nemudoma postane tudi mednaroden.

Na portalih se vsak dan zvrsti več deset novo izvedenih stavb z vsega sveta, ki zvesto sledijo trenutnim arhitekturnim zapovedim. Spletne arhitekturne platforme se spreminjajo v kreatorje splošnega strokovnega mnenja, ki mnogokrat ne razlikuje specifik v situacijah in lokacijah, ki so botorovale nasanktu posameznega predstavljenega dela. Tisto, kar je pomembno, je deset lepih fotografij, nekatere predstavitve ne obsegajo niti tlorisov in prerezov, ki so osnova za razumevanje arhitekturnega dela. Najbolj problematično pa je to, da številni, predvsem mlajši arhitekti mislijo, da je deset vrhunsko kadiranih in po možnosti retuširanih fotografij, ki avtorja popeljejo v mednarodni prostor, edini namen arhitektovega dela. Arhitektura tako izgublja stik z realnostjo prostora, v katerem nastaja, in postaja zgolj kolaž všečnih podob, ki jih arhitekti črpajo s spletja.

V takšni situaciji se včasih zdi, kot da so se geografske razlike v arhitekturi popolnoma izgubile. Na spletnih predstavivah je lahko hiša na Tajskem videti tako kot hiša v Švici ali Čilu. Arhitekti všečne in trenutno modne arhitekturne zasnove snujejo ne glede na to, ali se stavba nahaja v tropskem podnebju ali pa kje visoko v Alpah. Materiali se izbirajo glede na trende, ne pa glede na to, kje stavba stoji. Podobno je z oblikovanjem tlorisov, prerezov ali s fasadami stavb, ki so si v določenem časovnem obdobju tako podobne, da stežka ločimo kulturna ali geografska okolja, kjer so dela nastala.

Pa vendar, na srečo, še obstaja del arhitekturne prakse, ki stroko še vedno razume kot neposreden izraz potreb uporabnikov, pogojev lokacije, topografije terena, podnebnih posebnosti, kontinuitete lokalnega kulturnega izročila, socialnih posebnosti kraja ter izbora materiala ali specifik konstrukcije. To je arhitektura, ki je dobro premisljena in se ne uklanja »modnim« zapovedim spletnih platform. Ta arhitektura marsikdaj ne hiti z objavami na spletu oziroma to ni njen osnovni namen. Stavbe so grajene zato, da trajajo in počasi

At first it may seem making distinctions from working locally and in the international space makes no sense, especially during the times when the world is inseparably connected and news and events circle the world in a matter of minutes. Even the current Covid-19 pandemic proves that the world is physically intertwined in fate; there is no escape from what happens on the other side of the globe. The same applies for architecture. With the spread of digital media and architectural web platforms, news reaches us in real time in our profession. Any successful construction or project – no matter how big or small – is instantly published on most websites around the world. Every project becomes an international one.

There are more than ten new constructed buildings presented on portals from around the world each day and they are all loyal to current architectural commandments. Online architectural platforms are transforming into the creators of the general professional opinion, which most of the times does not differ from the specifics in situations and locations. This would be responsible for formation of the individual work presented. What matters most, is ten beautiful photographs and some presentations do not even include ground plans and sectional views, which serve as a basis for understanding the architectural work. The most problematic issue is that many, mostly younger architects feel that the ten photographs (possibly retouched) with top placements that take the author to the international space, is the only objective of their work. Thus, architecture is losing contact with the reality of the space in which it is formed and is transforming into merely a collage of likeable images downloaded from the web by the architects.

In such situations it seems the geographical differences in architecture are completely lost. Online presentations can make a house in Thailand look like a house in Switzerland or even Chile. Architects keep creating likable and currently fashionable designs – regardless of whether the building is located in a tropical climate or somewhere high in the Alps. Materials are chosen according to the trends, and the location of the building is not considered. Similarly, we have trouble separating the ground plans, sections and building façades, which often become so familiar, from these buildings' cultural or geographical environments.

Luckily, part of the architectural practice, which understands the profession as a direct expression of users' needs, location, terrain topography, climate specialties, continuity of the local cultural tradition, social characteristics of the place and selection of material and constructional specifics, still exists.

sooblikujejo prostor, v katerega so postavljene. Kljub shizofreno hitri promociji arhitekture na spletu, kjer je hiša, ki je objavljena danes, čez en mesec že pozabljena, je arhitektura še vedno počasna stroška. Hitrost se meri tako po času, ki je potreben za razmislek o temeljnih problemih posameznega projekta in za zasnovno osnovnega koncepta, kot po času, potrebnem za uskladitev vseh dejavnikov, ki vplivajo na končno arhitekturno rešitev. Čas je tisti, ki je potreben, da se delo dosledno izvede, in še več časa je potrebno, da se delo »usede« v obstoječi prostor in polagoma postane njegov neločljivi del.

Govorim o tem, da mora biti arhitektura kljub vsespolni internacionalizaciji naše stroke še vedno tesno povezana z lokalnim prostorom in ljudmi, ki jo uporabljajo.

Podobno govoriti tudi zgodovinska izkušnja. Pozni modernizem, ki je po drugi svetovni vojni nastajal na obročnih razvitega sveta, je marsikdaj celo bolj zanimiv kot izvorni, herojski, internacionalni modernizem dvajsetih in tridesetih let prejšnjega stoletja. Dela arhitektov, kot so Aris Konstantinidis, Sverre Fehn, Sigurd Lewerenz, Fernando Tavora, Alvaro Siza in drugi, so še danes zanimiva ravno zato, ker izvirno interpretirajo lokalne specifice fizičnega in socialnega okolja, iz katerega izvirajo. Še bolj zanimivi so primeri arhitekture, ki je s perspektivo zahodnega sveta nastajala v odmaknjениh delih sveta, na območjih z izrazitim geografskim, podnebnimi in kulturnimi razmerami; to so dela Geoffreyja Bawa, Paola Mendesa da Roche, Line bo Bardi, Kenzoja Tangeja, Luisa Barragan in drugih. Nekatera dela teh arhitektov niso nastala izključno v deželah, kjer so se avtorji rodili ali živelii, pa vendar so izpeljana z izjemno skrbnostjo do svojega okolja.

Nenazadnje so tudi dela Edvarda Ravnikarja, Otona Jugovca, Savina Severja, Svetozarja Križaja, Stanka Kristla in drugih povojnih slovenskih arhitektov zanimiva za svetovno javnost ravno za to, ker izpričujejo specifično zgodovino in kulturo lokalnega okolja, in ne zato, ker bi dosledno spoštovala zapovedi takratnih mednarodnih arhitekturnih tokov.

Do mednarodne prakse našega biroja ni prišlo povsem naključno. Že nekaj let po ustanovitvi smo začeli sodelovati na mednarodnih natečajih, z globalno gospodarsko krizo leta 2008 pa je naša aktivnost v mednarodnem prostoru postala še intenzivnejša. Tako smo v nekaj letih zmagali na dveh natečajih na Hrvaškem in Slovaškem in kasneje še na dveh na Češkem. Na Slovaškem smo izvedli večjo stanovanjsko sosesko, na Češkem pa večji večstanovanjski stavbi.

This is architecture that is well-considered and does not submit to the "fashionable" commandments of online platforms. This architecture does not rush to be published online instead of making it its basic objective. The buildings are constructed to last and slowly co-create the space, in which they are placed. Despite the schizophrenic fast promotion of online architecture, the houses published today will be forgotten in a month, architecture still remains a slow profession. Speed is measured in time, required for thinking about fundamental issues of an individual project and the design of the basic concept, as well as in time, required to coordinate all the factors, influencing the final architectural solution. It is time to get work done consistently, and it takes even longer to have the work "sink in" with the existing space and gradually become its inseparable part.

For me, architecture is still closely connected to the local space and people using it – despite the general internationalisation of our profession.

The experience through history speaks similarly. The late modernism, which was formed after WW II on the edges of the developed world, is much more interesting than the original, heroic international modernism of the twenties and thirties of the previous century. The work of architects such as Aris Konstantinidis, Sverre Fehn, Sigurd Lewerenz, Fernando Tavora, Alvaro Siza and others remain interesting because they originally interpret the local specifics of the physical and social environment from which they originate. The work of Geoffrey Bawa, Paolo Mendes da Roche, Lina Bo Bardi, Kenzo Tange, Luis Barragan and others serves as even more interesting examples of architecture, created in the secluded parts of the world from the perspective of the western world, in the areas of exceptional geographical, climate and cultural conditions. Some work of these architects was not created only in the countries in which the authors were born in or lived, yet they are implemented with incredible care to their environment.

Nonetheless, the work of Edvard Ravnikar, Oton Jugovc, Savin Sever, Svetozar Križa, Stanko Kristl and other Slovenian architects active after the war is also interesting to the international public because they speak of the specific history and culture of the local environment, and not to literally respect the commandment of international architectural currents of the time.

The international practice of our bureau did not happen randomly. A few years after it was established, we began participating at the international competition. With the global economic crisis in 2008 our activity in the international space only intensified. In only a few

←
Waltrovka A4 v Pragi,
Foto: Michal Hurých
Residential building A4 in
Waltrovka neighborhood,
Prague
Photo: Michal Hurých

V kontekstu prej napisanega je mogoče arhitekturo v geografsko oddaljenih deželah uspešno izpeljati samo tako, da dosledno spoštujemo posebnosti in značilnosti obstoječega kulturnega in fizičnega prostora. Od tod izhajata tudi urbanistična shema stanovanjske soseske in hierarhija javnega parka v Bratislavi. Geometrija postavitve stanovanjskih blokov namreč sledi okoliški velikoformatni stanovanjski gradnji iz petdesetih in šestdesetih let, medtem ko je javni park namenoma dvignjen nad nivo mesta, tako da nastane jasna ločnica med prostorom ulice in zelenim parterjem soseske. Podobno je zasnovan tudi stanovanjski blok v Pragi, ki je del večjega urbanističnega načrta za preureditev območja nekdanje tovarne Waltrowka. Konstrukcijska zasnova betonskih okvirjev in lahkih polnil se zgleduje po konstrukciji ohranjenih industrijskih objektov, stanovanjski gradnji pa omogoča večjo fleksibilnost pri oblikovanju tlorisov. Druženje treh večstanovanjskih enot v enotno, kompleksno celoto megabloku kot tudi deljenje enega megabloka na tri, v pritličju povezane stolpiče, kot smo ga zasnovali v dveh stanovanjskih stavbah naselja Waltrowka, se poigrava s velikoformatno, metropolitantsko tipologijo stanovanjske gradnje v Pragi.

Vsi trije projekti, ki jih je naš biro izvedel v mednarodnem prostoru, so nastali po skrbni analizi obstoječe lokacije tako s fizičnega kot s socialnega vidika. Reализirane stavbe bi verjetno težko stale kje v Sloveniji, in obratno, arhitekturo, ki jo je v tistem času biro izvedel v Sloveniji, bi težko prestavili v Prago ali Bratislavo. In prav v tem je bistveno sporočilo predstavitev na Dnevih arhitektov 2020. Arhitektura, pa naj nastaja doma ali v tujini, mora biti, tako kot že stoletja, prioritetno zavezana prostoru, kjer nastaja. V tem se delo arhitektov v domačem okolju prav nič ne razlikuje od dela v mednarodnem prostoru.

years we have won at two competitions – one in Croatia and one in Slovakia – and later on two in the Czech Republic. The project in Slovakia was a larger housing neighbourhood and the one in the Czech Republic two larger residential buildings.

In the context of the aforementioned, it is possible to successfully implement architecture in geographically distanced lands only by consistently respecting the specialities and characteristics of the existing cultural and physical space. This is where urban planning schematics of the residential neighbourhood and the hierarchy of the public park in Bratislava derive from. The geometry of placing a residential block of flats follows the local large format residential construction from the fifties and sixties, while the public park is intentionally raised above city level. This is done to create a clear line between the space of the street and the green stalls of the neighbourhood. Similarly, we have designed the residential block of flats in Prague, which is part of the larger urban plan for transformation of the area of a former Waltrowka factory. The constructional design of the concrete framework and light fillings follow the construction of the preserved industrial objects and enables the residential construction larger flexibility in designing ground plans. Uniting the three residential units in a unified, complex entity of a mega block of flats as well as division of one mega block into three towers connected in the ground floor, as we designed the two residential buildings of the Waltrowka neighbourhood, plays with the large format, metropolitan typology of the Prague residential construction.

Each of the three projects our bureau implemented internationally were created after a careful analysis of the existing location, considering the physical and social perspective. The realised buildings would hardly be constructed in Slovenia, and the other way around – the architecture conducted by the bureau in Slovenia at that time would not be placed in Prague or Bratislava. And that is the essential message of the presentation at the 2020 Architect Day. Architecture, locally or abroad, must prioritise its space, as it does for centuries. This also applies to the work of local and international architects.

Lena Krušec in Tomaž Krušec Krušec arhitektura Slovenija Slovenia

Lena in Tomaž Krušec sta ustanovitelja biroja Arhitektura Krušec.

Lena Krušec je diplomirala na Fakulteti za arhitekturo leta 2001, Tomaž pa tri leta prej, oba pri prof. dr. Alešu Vodopivcu. Tomaž je leta 1997 študiral tudi na Accademia di Architettura na Universita della Svizzera Italiana pri arhitektu Petru Zumthorju. Leta 2002 je magistriral na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani pri prof. dr. Alešu Vodopivcu. Za svoje študijske projekte je leta 1989 dobil tudi Plečnikovo študentsko priznanje. Od leta 1998 je zaposlen na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Od leta 2009 na isti fakulteti samostojno poučuje in vodi seminar. Tomaž Krušec je bil tudi predavatelj na večih fakultetah v tujini, med leti 2012 in 2013 pa je bil gostujuči profesor na fakulteti »Cirila in Metoda« v Skopju, med leti 2017 in 2018 pa na Aarhus School of Architecture na Danskem.

Od leta 2002 Lena in Tomaž skupaj vodita biro Arhitektura Krušec.

Kot avtorja obsežnega opusa in izstopajočih arhitekturnih projektov sta za svoje delo prejela vrsto pomembnih strokovnih in nacionalnih nagrad. Leta 2017 sta bila dobitnika Nagrade Prešernovega sklada za arhitekturna dela zadnjih dveh let (skupaj z Vidom Kurinčičem). Za projekte Nogometni center Brdo, Prenova Linhartove dvorane v Cankarjevem domu in Celjske koče sta prejela Plečnikovo medaljo, za stavbo Biotehniške Fakultete v Ljubljani pa sta prejela Plečnikovo nagrado. Štirikrat sta bila dobitnika priznanj Zlati svinčnik, ki jih podeljuje Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije – za hišo na Golem, Skalni vili, poslovilni objekt Teharje in Celjsko kočo.

Njuni projekti so bili petkrat nominirani za prestižno nagrado Mies Van der Rohe, objekt tržnice v Celju je bil uvrščen v ožji izbor.

S svojim delom sta presegla nacionalne okvire in se usmerila tudi k delovanju v mednarodnem prostoru. Tako sta bila leta 2018 nominirana za nagrado slovaške zbornice za arhitekturo CE-ZA-RE za stanovanjsko naselje Pri Myte v Bratislavi.

Lena and Tomaž Krušec are the founders of the Arhitektura Krušec bureau.

Lena Krušec graduated from the Faculty of Architecture in 2001, three years after Tomaž. Both graduated under the mentorship of Prof. Dr. Aleš Vodopivec. In 1997, Tomaž started his studies at the Accademia di Architettura na Universita della Svizzera Italiana with architect Peter Zumthor and, in 2002, acquired his master's degree from the Faculty of Architecture under the mentorship of Prof. Dr. Aleš Vodopivec. In 1989, he received the Plečnik's Students Award for his study projects. He has been employed at the Faculty of Architecture in Ljubljana since 1998, where he has been lecturing and heading a seminar at the same faculty since 2009. Tomaž has also lectured at several faculties abroad, and between 2012 and 2013 he acted as a guest lecturer at the "Cirila in Metoda" in Skopje, and between 2017 and 2018 at the Aarhus School of Architecture in Denmark.

Lena and Tomaž have been managing the Arhitektura Krušec bureau since 2002.

As the authors of many works of literature and outstanding architectural projects, they have received a number of important professional and national awards. In 2007, they received the Prešern's Fund Award for their work in architecture over the past two years (with Vid Kurinčič), and they also received the Plečnik's Medal for the projects Brdo Soccer Centre (Nogometni center Brdo), and the Renovation of the Linhart's Hall at the Cankarjev Dom and Celjska koča. A Biotechnical Faculty project in Ljubljana has earned them the Plečnik's Award. They also received the Golden Pencil recognition award from the Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning for their projects: a house in Gole, Skalna Vila, a Teharje business building, and Celjska Koča.

Their projects were nominated five times for the Mies Van der Rohe prestigious award, and a Celje marketplace has been highly ranked.

Their phenomenal work goes beyond the national framework and into international space. In 2018, they were nominated for an award by the Slovak Chamber of Architecture CE-ZA-RE for the Pri Myte residential housing in Bratislava.

Lokalno - globalno

Local – Global

Špela Videčnik

Pariz

Že od začetkov našega biroja Ofis arhitekti smo srečo preizkušali tudi v tujini. Po veliko izgubljenih natečajih in tudi nekaj takšnih, na katerih smo sicer zmagali, pa projekt kasneje ni bil izveden, smo v letu 2008 zmagali v Parizu. Pogodba za izgradnjo študentskih stanovanj nas je tako presenetila, da nam ni niti uspelo poiskati lokalnega partnerja, za katerega bi imeli občutek, da mu zaupamo. Tako smo ustanovili podjetje v Parizu, pridobili licenco ter celotno pripravo dokumentacije in izgradnjo vodili kar iz Ljubljane. Izkušnja je bila zelo pozitivna, predvsem zaradi korektnega naročnika ter kulture in odnosa, ki ga imajo v Franciji do arhitektov.

Rusija, Belorusija in Ukrajina

Če je v Franciji avtorsko delo izredno spoštovano, zakonsko regulirano in ima arhitekt, ki vodi projekt od ideje do zaključka gradnje moč odločanja, pa je na vzhodu Evrope precej drugače. Nekaj let smo dobivali naročila iz Rusije in držav bivše Sovjetske zveze. Arhitekt ima v tej kulturi dejansko vlogo izvajalca, včasih smo imeli občutek, da nas obravnavajo na ravni polagalcev keramike. Investitorji v teh deželah so povečini hitro obogateli egocentrični oligarhi, brez kulturne širine, zato precej njihovih projektov med razvojem tudi propade. Naš prvi projekt v tem okolju, Stadion Bate v Belorusiji, ni bil prijetna izkušnja. Le dejstvo, da je nekatere funkcionarje popolnoma prevzela naša prva predstavitev, je pripomoglo k temu, da se projekt med izgradnjo ni spremenil. Sodelovanje z lokalnim birojem je bila živčna vojna. Zaradi neznanja angleščine je bilo težko komunicirati, imeli smo probleme s plačili in spremembami naših načrtov v fazi prilagajanja beloruskim normam. Dejansko smo imeli občutek, da ves čas prav vsi držijo figo v žepu in da nikomur ne gre zaupati.

Podobna je naša nedavna izkušnja s projektom športne dvorane Tushino v Moskvi. Tu smo zmagali na natečaju v konkurenči s precej zveničimi imeni. SOM, Steven Hall in Zaha Hadid so dobili projekte urbanizma in stanovanj, mi pa športno dvorano z dvoranami za hokej, ritmično gimnastiko in fitnes z bazeni. Začetek projekta je bil prijeten in optimističen, predstavitev in sestanki so potekali na visoki ravni med Moskvou in Londonom, projekt je imel podporo vseh vpletenih, po kakšnem letu pa se je situacija poslabšala. Najprej je odstopil Hall, potem Hadid, tudi nas so zapletli z lokalnim birojem, ki je sčasoma začel samovoljno delovati, nam obrnil hrbet ter v želji po višjem honorarju spremenjal projekt in pogodbene odnose. Kasneje je odstopil tudi SOM, prišel je covid-19 in projekt se je, vsaj začasno, ustavil.

→ Samozadostna steklena hiša v puščavi Gorafe, Španija
Foto: Gonzalo Botet
Self-sufficient Glass
House in the Gorafe desert,
Spain
Photo: Gonzalo Botet

Paris

We have been trying our luck abroad ever since the beginnings of the Ofis arhitekti bureau. After many lost competitions and some won, even though the projects were never implemented, we did win in Paris in 2008. The contract for the construction of student housing came as a surprise, as we did not even succeed at finding a local partner who we trusted and felt right about. So, we established a company in Paris, acquired a licence and managed the entire documentation drafting and construction from Ljubljana. The experience was positive, mostly due to having a healthy relationship with the client and their culture, as well as a good attitude towards architects in France.

Russia, Belarus and Ukraine

Authorship is incredibly respected in France, while also being regulated by law, and the architect, who manages the project from the initial idea itself and throughout the construction phase, has the power of decision-making. It is quite different in Eastern Europe. For a few years, we received orders from Russia and other countries of the former Soviet Union. An architect has the actual role of a contractor and sometimes we even felt we are treated on the same level as the contractor for ceramic work. The investors from these countries are mostly egocentric oligarchs, who got really rich really fast without the benefits of any cultural depth, and most of their projects fall apart during development. The first project we carried out in this environment was the Bate Stadium in Belarus and the experience was not pleasant. Simply the fact that some of the function holders were completely overtaken by our initial presentation meant there were no changes to the project during the construction. And collaborating with the local bureau was a battle of nerves; it was really difficult to communicate, since they did not speak English, and there were issues with payment and having to change our plans to fit Belarus norms. We were constantly under the impression that everyone was making false promises and were not to be trusted.

Similar issues arose with our recent experience with the Tushino Sports Centre in Moscow. We beat the competition in a tender with many a famous names. SOM, Steven Hall, and Zaha Hadid landed urban planning and housing projects, and we landed a sports centre with halls for hockey, rhythmic gymnastics and a gym with swimming pools. The beginnings were lovely and optimistic, the presentations and meetings were properly organised between Moscow and London, and the project was supported by everyone involved, but after a year the situation took a bad turn. First, Hall resigned, then Hadid followed. We were connected with the local bureau, but they soon started working

Španija

Spet prijetna izkušnja je bilo projektiranje steklenega paviljona v puščavi Gorafe v Španiji. Predvsem zato, ker gre za objekt nekomercialne narave, za raziskavo bivanja v ekstremnih razmerah, za katero nam je uspelo pritegniti vrhunske sodelavce, AKT iz Londona ter nemški Transsolar. Projektiranje in izgradnja sta bili poučni in zabavni, odzivi uporabnikov in javnosti nad pričakovanji, prav tako hvaležnost in odnos naročnika.

ZDA

Med občasnimi bivanji v ZDA v času poučevanja na Harvardu smo pridobili tudi izkušnje čez lužo. Akademiki in projektanti delujejo v povsem različnih svetovih. Šole za arhitekturo so vrhunske, študente, ki so drzni, ambiciozni, razgledani in izredno produktivni, pa se ob pričetku kariere soočijo z naporno realnostjo. Ustvarjalnost v ZDA povsem zavirata bojanzen in zaskrbljenost ob vsem, kar ni preizkušeno, kar lahko pripelje do problemov in tudi do tožb. Projekti so tako povečini konvencionalni, projektanti pa izbrani med preizkušenimi biroji s komercialnimi pristopi. Naša izkušnja, ki je žal ostala le pri idejnem projektu, je bila sicer pozitivna. Naročnik je, kot je tam navada, izbral projektante med večurnimi intervjuji, na podlagi portfolija in razgovora ter zelo abstraktnega »teaserja«. Projekt je bil Akademija za cirkuško umetnost na obali Portlanda v Mainu. Program in lokacija sta bila seveda izredno navdihujuča. Naročnik naj bi po predaji idejnega projekta začel zbirati sredstva in sponzorstva za izgradnjo akademije, a žal mu ni uspelo. Je pa bilo sodelovanje z njim zelo zanimivo, razgovori o umetnosti in teoriji prostora so bili konceptualni, na abstraktni ravni, in ne na ravni gradbenih detajlov ali papirologije. Morda se jim je ravno zato tega pri zbirjanju denarja zataknilo.

Savdska Arabija

Letos smo bili povabljeni k izdelavi futurističnega projekta v Savdski Arabiji. Konzorcij bogatih investitorjev se pripravlja na čas, ko naftne ne bo več, in snuje futuristično mesto na vodi – samozadostno, brez prometa, ekološko, z lebdečimi kmetijskimi površinami nad morjem, visokotehnološkimi obrati, celo z umetno projicirano luno. Ideje so precej kontroverzne, pravzaprav smo ob povabilu razmišljali, ali je pri takšnem projektu in s takšnimi naročniki etično sodelovati. Na koncu nas je pritegnila tema, ki je bivanje v ekstremnih okoljih, kar sovpada s kar nekaj našimi projektmi in raziskavami. Projekt smo predali, prejeli celotno plačilo, s čimer so sicer v tujini včasih težave. Kaj bo z izvedbo, še ne vemo. Občutek imamo, da so vodilni precej odrezani od odločitev glavnih investitorjev, da so odločitve hipne, nepričakovane,

on their own, turned their back on us and changed the project and contractual relationships to increase their fees. Soon, SOM resigned as well, COVID-19 appeared and the project has stopped for now.

Spain

Another lovely experience was a glass pavilion project in the Gorafe Desert in Spain. Mostly due to the non-commercial nature of the project and the research of housing in extreme conditions, which yielded top colleagues, AKT from London, and the German Transsolar. Project planning and construction were educational and entertaining, while the response of users and the public was above expectation, as well as the gratitude and client's attitude.

USA

We gained experience over the pond during our stays in the USA and while lecturing at Harvard. The academicians and project leaders function in completely different worlds. The architecture schools are top quality, and students who are daring, ambitious, educated and incredibly productive face a harsh reality soon after they set out on their careers. Creativity in the USA is limited by fear and worrying over what is yet to be tested, which can lead to issues and lawsuits. Projects mostly remain conventional and project planners are selected from among the tested bureaus with commercial approaches. Our experience, which sadly only reached the idea stage, was positive, nonetheless. The client, as is customary in that area, selected project leaders based on several hours of interviews, portfolios and discussions, as well as a very abstract teaser. The project was the Academy of Circus Arts on the shores of Portland, Maine. The programme and the location were rather inspiring. The plan was that the client would start searching for funds and sponsorships for constructing the academy after the idea was submitted, but they did not succeed. The collaboration with them was very interesting, the debates on art and space theory were conceptual, being focused on abstract rather than construction details and administration. Perhaps this is the reason that issues occurred with funding.

Saudi Arabia

This year we were invited to draft a futuristic project in Saudi Arabia. The consortium of rich investors is preparing for the times without oil and looking to design a futuristic city on water – meaning a city that is self-sufficient, without traffic, ecological with floating farming surfaces above the sea, with high technological facilities, and even an artificially projected moon. The idea is pretty controversial and we even considered whether we should participate in such a project

dolgo nič, potem pa vse naenkrat. Pred dnevi smo še enkrat prejeli vabilo, enak program, večja kapacite, nekaj kilometrov stran od prejšnje lokacije, kar je precej nenavadno, zato še razmišljamo, ali bomo sploh sodelovali.

Lokalno

Tekst pišem v Bohinju, po sestanku na lokalnem gradbišču in v času, ko nas je pandemija prisilila, da smo že več mesecev doma. Priznati moram, da mrzličnih potovanj, sestankov, drame, ko se potencialne spremembe projektov in odločitve investitorjev sprejemajo nekje daleč stran, ne pogrešam. Doma je gotovo najlepše in upam, da se tudi v bližnji prihodnosti zapletemo s prijetnimi lokalnimi naročniki, ki nam bodo omogočili, da svoje vizije ustvarjam v domačem okolju.

due to ethical reasons. Finally, we were attracted to the topic of housing in extreme environments, which is the topic of quite a few of our projects and research. We handed in the project and received payment in full, which can be an issue when working abroad. We are not sure about the implementation; we feel the leading management is cut off from the decisions reached by the main investors; the decisions are momentary, unexpected, silent for a while and then revealed all at once. A few days ago, we received another invitation: same programme, bigger capacity, only a few kilometres from the previous location, which is quite unusual, and we are considering not participating.

Locally

I am typing this in Bohinj after a meeting at a local construction site and during the time of a pandemic, forcing us to stay home for months. I must admit, I hardly miss the feverish travelling, all the meetings and the drama when potential changes to a project or decisions by investors happen somewhere far away. Being home is the best and I hope we end up working with some lovely local clients in the future, who will allow us to apply our vision and creativity to the local environment.

Špela Videčnik OFIS arhitekti Slovenija Slovenia

Špela Videčnik in Rok Oman, diplomanta Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani in Arhitekturne zveze v Londonu (London's Architectural Association), sta leta 1998 ustanovila podjetje OFIS arhitekti. Njuna ekipa ima sedež v Ljubljani in v Parizu.

Od samega začetka raziskujeta odnose v prostoru v različnih obsegih in kontekstih. Njuno delo predstavlja različni programi od javnih, športnih, kulturnih in verskih stavb do enodružinskih hiš in večstanovanjskih zgradb. Večina njunega dela izhaja iz zmagovalnih natečajev, vključno z mednarodnim projektom študentskega doma na naslovu Route des Petits Ponts v Parizu in nogometnega stadiona Bate Arena v Belorusiji.

Njuno akademsko raziskovanje združuje različne interese in radovednost; preiskujeta evropsko in lokalno slovensko identiteto v sodobnem arhitekturnem jeziku, ki vključuje tradicionalno znanje ljudskih stavb v revitalizaciji, prenove in novogradnje v alpskem svetu. Na podlagi svoje raziskave z naslovom Domovanja v izrednih razmerah sta zgradila več alpskih bivakov v Sloveniji in stekleno hišo v puščavi v Španiji.

Poučujeta, vodita seminarje in delavnice v različnih arhitekturnih izobraževalnih ustanovah, kot je Harvard Graduate School of Design, Architectural Association in London, ENSA Paris Val de Seine in Fakulteta za arhitekturo v Ljubljani.

Špela Videčnik and Rok Oman, both graduates from the Faculty of Architecture at the University of Ljubljana and London's Architectural Association, established OFIS arhitekti in 1998. Their team is based in Ljubljana and Paris.

Since its creation, the practice has been investigating space relations in different scales and context. Their work is represented by various programs from public, sport, cultural and religious buildings to single and multiple residential housings. Most of their work results from winning competitions, including their internationally completed construction of a student residence on Route des Petits Ponts in Paris and Football Stadium Bate Arena in Belarus.

Their academic research combines different interests and curiosities. They investigate European and local Slovenian identity in contemporary architectural language, which includes traditional knowledge of vernacular buildings into revitalisations, conversions and new builds in Alpine Area. Through their research of Habitations in Extreme environments they build projects several alpine shelters in Slovenia and the glass house in the desert in Spain.

They teach, organise seminars and workshops in various schools for architecture including Harvard Graduate School of Design, Architectural Association in London, ENSA Paris Val de Seine and Faculty of Architecture in Ljubljana.

Delo v tujini Work Abroad

Boštjan Vuga

Od leta 2011 se v biroju Sadar+Vuga intenzivno ukvarjamo s pridobivanjem dela v tujini, predvsem na evropskem tržišču. Slovenijo namreč v tem obdobju zaznamuje gospodarska kriza, kar se kaže v skoraj popolni odsotnosti javnih arhitekturnih projektov in ne-prestanem nižanju cen projektantskih storitev – to od arhitektov zahtevajo (in po navadi tudi dobijo) zasebni investitorji, ki poskušajo z manjšimi gradnjami čim bolj izkoristiti poceni gradbene storitve.

Sodelovanje na javnih in vabljenih arhitekturnih tečajih zunaj Slovenije postaja naša stalna aktivnost. V primeru zmage lahko omogoči tudi projektiranje in izvedbo projekta zunaj meja Slovenije, v okoljih, kjer se gradnja novih stavb in rekonstrukcija starih nista ustavili. Projektantsko ekipo vedno oblikujemo s kolegi iz države, kjer je lociran projekt natečaja, natečajni projekt vedno izdelujemo v partnerstvu dveh ali več birojev ter z inženirji svetovalci. Delitev dela s partnerji iz tujine pri izdelavi natečajnega predloga je stvar dogovora: bodisi partnerji prevzemajo vlogo »site« arhitekta in smo »design« arhitekti samo mi ali pa smo enakopravni »design« partnerji. Sodelovanje z lokalnimi partnerji je časovno in ekonomsko učinkovito, saj odpravlja težave, ki pri projektiranju nastanejo zaradi neznanja jezika, nepoznavanja lokalnih norm in standardov, geografskih, kulturnih in mentalnih posebnosti kraja natečaja. Ko projektiraš v tujini, na neznanem terenu, pa si bolj odprt in manj obremenjen z lokalnim, zato vidiš stvari, ki jih lokalni partner ne vidi več oziroma se mu ne zdijo pomembne, obenem pa je lokalni partner svetovalec, ki pove, če kje izrazito skreneš, če sta se tvoje videnje in razumevanje lokalnega konteksta preveč oddaljili od dejansko sprejetega (beri: od mnenja, ki bi ga zastopala natečajna komisija). Nikoli pa nismo razmišljali, da bi ustanovili oziroma registrirali biro Sadar+Vuga v tujini kot samostojno družbo. Povezovanje in sodelovanje z drugimi biroji je del naše strategije že od samih začetkov pred več kot dvajsetimi leti.

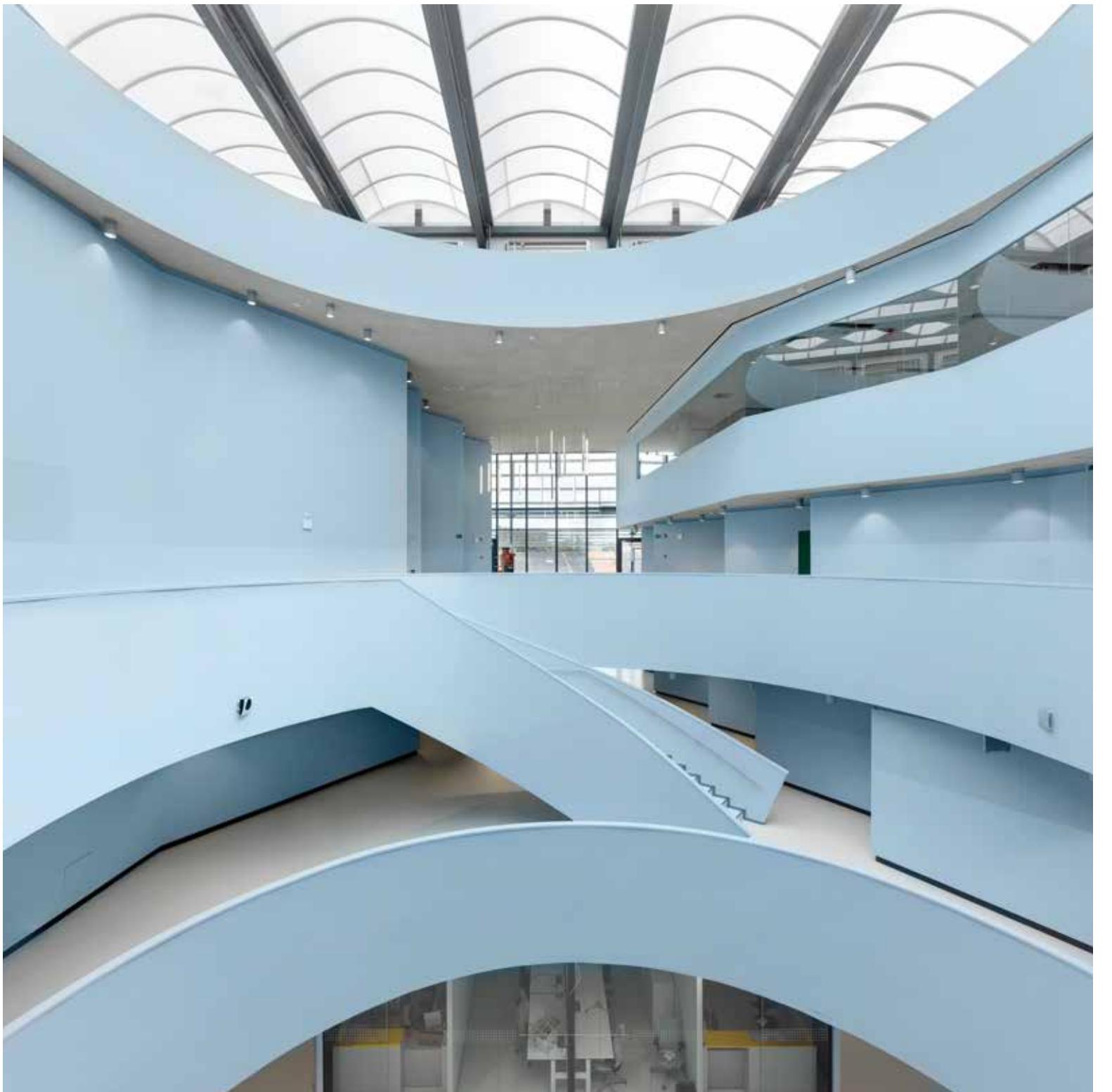
Od vseh natečajnih predlogov, ki smo jih izvedli na ta način, sta bila doslej najuspešnejša projekta za novo fakulteto za socialno delo in športno dvorano na univerzitetnem kampusu v Gentu v Belgiji. Bila sta rezultat sodelovanja z arhitekturnim birojem LensAss in Hasselta v Belgiji, inženirji iz biroja Partners iz Genta in našimi dolgoletnimi sodelavci konstruktorji iz Atelierja Ona iz Londona. Po zmagi na natečaju smo jeseni 2012 začeli projektirati obe stavbi, leta 2016 se je odprlo gradbišče stavbe fakultete, dve leti pozneje pa še gradbišče športne dvorane. Stavbi se letos jeseni predajata uporabnikom. Najuspešnejša projekta sta zato, ker sta izvedena, pa čeprav je celoten proces trajal kar osem let.

Ever since 2011, the Sadar+Vuga Bureau has intensely managed to acquire work abroad, mostly in the European region. Slovenia is currently marked by an economic crisis, seen by almost a complete absence of public architectural projects and constantly decreasing prices among project services – this is demanded from the architects (and usually received) by the private investors, who attempt to use cheap construction services with smaller constructions.

Collaboration among public and invited architecture competition outside Slovenia is becoming our constant focus. If we win, this enables project planning and implementation outside the Slovenian borders, in environments where building new objects and reconstructing old ones has not come to a halt. The project team is always designed by incorporating colleagues from the country where the project is located, and the competition project is always drafted in partnership with two or more bureaus as well as engineers as consultants. The distribution of work with partners abroad in drafting the competition documentation depends on an agreement: it is either the partners who take over the role of "site" architects and we remain the "design" architects or we are both equally "design" architects. Collaboration with the local partners is efficient regarding time and economy, since this eliminates issues that arise in project planning due to language obstacles, not being familiar with local norms and standards, or the geographical, cultural and mental characteristics of the competition's location. Once you manage a project abroad within unknown terrain, you are more open and less burdened by locality, seeing things the local partner no longer observes or dismisses as not important. At the same time, the local partner, as an advisor, lets you know if you stray from direction, or if your perspective and understanding of the local context is distanced from the received interpretation (i.e. from the opinions represented by the competition committee). Yet we never considered establishing or registering the Sadar+Vuga Bureau abroad as an independent company. Collaborating and connecting with other bureaus has been part of our strategy from our beginnings over 20 years ago.

From all the competition suggestions we implemented in this way, the most successful projects were the new Faculty of Social Science and Sports Hall constructed at the Gent University campus in Belgium. They were both the result of collaboration with the LensAss and Hasselt architectural bureaus in Belgium, engineers from the Partners Bureau from Gent and – our colleagues of many years – Atelier Ona in London. After winning a competition in autumn 2012, we started project planning and building and, in 2016, the new construction site of the faculty's building was open, then two years later the construction site of the sports hall. The buildings are being handed over to their users in the autumn of this year. They stand as our most successful projects considering the entire process took eight years.

Projektiranje in gradnja fakultete za socialno delo stabi za nas »case study« delovanja na tujem tržišču. Projekt je inovativen v zasnovi notranjega komunikacijskega in javnega prostora, v organizaciji evakuacijskih poti iz stavbe ter v fasadni membrani, ki v celoti obdaja stavbo. Ti trije prostorski in arhitekturni elementi so postali tudi težišče pogovorov, konfrontacij in odločitev med investitorjem, izvajalcem in projektantsko skupino. Njihova dejanska izvedba pa je obenem tudi rezultat znanja in pogajalskih veščin naših belgijskih projektantskih partnerjev v pogovorih s službami, ki izdajajo potrebna soglasja in dovoljenja za izvedbo in delovanje stavbe. Ti trije elementi pomenijo odklon od standardizirane gradnje izobraževalnih stavb v Belgiji. Stavbo, ki je po prostorski zasnovi, poteh po stavbi in po uporabi materialov drugačna od podobnih izobraževalnih stavb v Belgiji, so omogočili odločenost investitorja, da izvede projekt, ki ga je izbral na natečaju, prepričanje izvajalca, da postavi zanj tudi referenčno stavbo, vztrajnost in pripravljenost celotne projektantske skupine, da projekt prilagodi, kjer je potrebno, vendar brez kompromisov, ter nenazadnje primeren (torej ne prekratek) rok izvedbe. Prav pri takšnih arhitekturnih in prostorskih elementih se kaže tudi kulturni in tehničnoizvedbeni nivo lokalnega konteksta: potem ko je pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja interdisciplinarna komisija mesta Gent (nekakšna porota, »beauty committee«, kot ji rečejo) dala zeleno luč za izvedbo projekta, ni bilo več dvomov, da bo do nje dejansko prišlo.

Fakulteta za socialno delo je kompaktna štirinadstropna stavba, kjer se osrednji prostor, atrij, razvije po celotni višini stavbe in kjer se komunikacijske poti združujejo z javnimi površinami za neformalno delo, učenje, sprostitev in prireditve fakultete. Vse evakuacijske poti iz pritličja in zgornjih etaž potekajo neposredno iz prostorov učilnic in uprave do jeklenih pasarel vzdolž oboda stavbe. Pasarele so po celotni višini obdane s sistemom brisolejev iz dolgih kompozitnih lamel, ki zagotavljajo osenčenost notranjih prostorov in dajejo stavbi značilen videz, razpoznaven po celotnem kampusu.

Zakaj vse to poudarjam? Izvedba inovativnih (drugačnih, nestandardnih) prostorskih in arhitekturnih elementov je odvisna od organizacije in vodenja projekta, vloge ter odgovornosti arhitekta za dobro in po projektu izvedeno stavbo, ki je v Belgiji bistveno višja kot pri nas. Projektiranje se namreč po predaji detajlnih projektov za arhitekta ne konča in ni omejeno na projektantski nadzor in sodelovanje pri pripravi projektov izvedenih del. Če primerjamo belgijsko projektantsko storitev z našo, ugotovimo, da je pri njih po predaji projektov za izvedbo opravljeno le 60 odstotkov pogodbenega projektantskega dela, pri nas pa 85 odstotkov. Razlika v projektantski storitvi pomeni v Belgiji pripravo te-

Project planning and construction of the Faculty of Social Sciences served as 'case study' for us about working abroad. The project is innovative in the design of internal communication and public spaces, incorporating the organising of evacuation paths from the building and the façade membrane, which completely envelopes the building. These three spatial and architectural elements have become the topics of discussions, confrontations and decisions among the investors, contractors and project group. Their actual implementation has been simultaneously the result of the knowledge and negotiating skills of our Belgium project partners when communicating with the authorities, issuing necessary consents and licences for implementation and building function. These three elements serve as deviations from the standardised construction of educational buildings in Belgium. The building, which is different in spatial design, includes paths outside the building and, utilizing material used from similar educational buildings in Belgium, led to decisiveness from the investor in implementing the project, as well as being selected for competition, conviction of the contractor to construct a reference building for them as well, perseverance and readiness of the entire project group to adjust the project, where necessary, yet without any compromises and lastly suitable (not too short) deadline. It is in such architectural and spatial elements that the cultural and technical and implementation level of the local context shines through; once the interdisciplinary committee of the City of Gent (a type of committee – or "beauty committee" as they put it) before acquiring the construction licence gives the green light for the project implementation there are no doubts it will actually happen.

The Faculty of Social Sciences is a compact four-storey building and the central space – the atrium – defines by the entire height of the building and the communication path unite with public surfaces for non-formal work, studying, learning, relaxation and faculty events. All evacuation paths from the ground floor and upper floors run directly from the lecture rooms and management to the steel pasarelas along the brims of the building. Pasarelas are completely enveloped with the system of brise soleils from long composite lamellas, guaranteeing shading of the internal spaces and giving the building a specific appearance that is recognised throughout the campus.

Why do I keep emphasising this? The introduction of innovative (different, non-standard) spatial and architectural elements depends on organisation and project management, which are the role and responsibility of the architect, which is much higher in Belgium than here. Project planning is not finished after the handover of detailed projects for the architect and it is not limited to the project supervision and collaboration in drafting projects of the implemented work. If we compare the Belgian project service with ours, we realise they only complete about 60 percent of the work after handing over the projects from implementation, and we com-

ničnega dela razpisne dokumentacije, sodelovanje pri izbiri izvajalca, kontrolo nad vrednostjo izvedbe investicije in nadzor na gradbišču, ki daleč presega naš projektantski nadzor. Arhitekt vodi zapisnike o napredovanju del na gradbišču, o usklajenosti in morebitnih odstopanjih od projektne dokumentacije ter preko glavnega izvajalca skrbi za celotno koordinacijo del na gradbišču. Arhitekt je odgovoren, če izvedeni oziroma vgrajeni element stavbe ni tak, kot je bil projektiran. Arhitekt pregleduje delo izvajalca in o tem obvešča investitorja.

Zaradi vsega tega je arhitektova vloga bistveno večja, zato je tudi vrednost projektantske storitve skoraj dvakrat višja kot pri nas. Zaradi večje odgovornosti je tudi vloga »site« arhitekta, torej arhitekta na gradbišču, tako pomembna. Rečeno preprosto, investitor arhitektu ne zaupa le projekta stavbe, ampak posredno tudi izvedbo. To temeljito vpliva na arhitektovo vlogo v celotnem procesu – vloga je večja, večja je odgovornost in višja je cena projektantske storitve. V takem okolju je seveda arhitekt tisti, ki lahko ob investitorjevi potrditvi in kontroli vrednosti gradbenega dela investicije izpelje inovativne in nestandardne rešitve.

Pri izgradnji stavbe fakultete je zasnova centralnega atrijskega prostora zahtevala veliko ur usklajevanja s protipožarnim oddelkom pri pristojnih organih, da je notranji prostor po celotni višini ostal en oddelk, ki se v primeru požara razdeli z vgrajenimi protipožarnimi zavesami. Sistem steklenovlaknastih lamelnih brisolejev, ki v celoti obdajajo stavbo in se z različnimi nakloni prilagajajo kotu sonca glede na pozicijo in orientacijo, je rezultat našega iskanja primernega proizvajalca. Ta je izvedel vzorce v naravni velikosti, simuliral zakrivljeno lameло na svojem dvorišču in šele po naši potrditvi dobil od investitorja zeleno luč, da začne proizvajati za izvedbo.

Izkušnja projektiranja in gradnje v Belgiji kaže, da lahko le sistemsko urejena večja vloga arhitekta in celotne projektantske skupine v procesu projektiranja in izvedbe stavbe omogoči nove nestandardne in inovativne rešitve. Večja vloga pomeni tudi večjo odgovornost arhitekta do investitorja. Odgovornost (med drugim finančna, tudi po sami predaji stavbe uporabnikom) pa seveda ni najbolj udobna pozicija za arhitekte ...

Kaj bi bilo torej treba spremeniti?

plete about 85 percent. The difference of the project service in Belgium can be found in the drafting of the technical part of the competition documentation, collaboration in selecting the contractor, supervision over the implementation value of the investment, and supervision at the construction site, all of which far exceeds our project supervision. An architect manages records on how the construction work advances, as well as their coordination and possible deviations from the project documentation, and also manages the complete work coordination at the site via the main contractor. The architect is responsible if the implemented or integrated element of the building is not in accordance with the project plan. In this scenario, the architect examines the work of the contractor and notifies the investor.

Due to the architect's role being much larger, this makes the value of the project service almost twice as high as here. Due to the larger responsibility of the role of the "site" architect, i.e. the architect at the construction site. Simply put, the investor does not trust the architect only with the building project, but indirectly the implementation as well. This fundamentally influences the architecture of the entire process – the role is larger; the responsibility is higher and the price of the project service is higher. In such an environment the architect is the one who can implement the innovative and non-standard solutions upon the investor's confirmation and supervision of the construction site value.

During the construction of the faculty building, the design of the central atrium space demanded many hours of coordination with the fire safety department at the competent authorities, keeping the internal space at its height, which is distributed with integrated fire safety curtains in case of fire. The system of fibreglass lamella brise soleils, which completely envelops the building and adjusts to the sun's angle with various inclinations according to the position and orientation, is the result of our search for a suitable manufacturer. They implemented samples in real size, simulated the bent lamella on its backyard and only after our confirmation received a green light from the investor to start manufacturing.

The experience of project planning and construction in Belgium portrays only the systemically managed role of the architect and the entire project group in the process of projecting, and the implementation of the building enables new non-standard and innovative solutions. A larger role means a larger responsibility for the architect towards the investor. Responsibility (among other financial, even after the mere handing over of the building to the users) is of course not the most comfortable position for an architect.

So, what should we change?

Boštjan Vuga Sadar+Vuga Slovenija Slovenia

Boštjan Vuga je arhitekt, raziskovalec, predavatelj in urednik. Na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo diplomiral leta 1992, med 1993-1995 pa opravil še podiplomski magisterski študij na AA School of Architecture v Londonu. Leta 1996 je skupaj z Jurijem Sadarjem ustanovil biro SADAR+VUGA.

Boštjan Vuga je habilitiran izredni profesor na Fakulteti za arhitekturo Ljubljana. Kot gostujuči profesor je predaval na Berlage inštitutu v Rotterdamu (Berlage Institute Rotterdam), Mednarodnem inštitutu za predno arhitekturo v Barceloni (IAAC Barcelona), Tehnični univerzi v Berlinu (TU Berlin), Šoli za arhitekturo v Muenstru (Muenster School of Architecture - MSA), Šoli za arhitekturo v Lyonu (Confluence School of Architecture Lyon), Tehnični univerzi v Gradcu (TU Graz) in na Tehnični univerzi v Milani (Politecnico di Milano). Trenutno predava na Šoli za arhitekturo AA v Londonu (AA School of Architecture London).

Je avtor številnih prispevkov na temo sodobne arhitekture in urbanega načrtovanja, objavljenih v domačih in tujih strokovnih kot tudi nestrokovnih publikacijah. Kot urednik je sodeloval pri revijah AB arhitektov bilten, The New Arch, štirih publikacij AHIP Magazine, publikaciji Sports Park Stožice: Possible Futures ...

Boštjan Vuga je kot kurator sodeloval pri Paviljonu Črne Gore, »Treasures in disguise« na 14. beneškem arhitekturnem biennalu »Fundamentals«, Benetke, 2014.

Od leta 2014 do 2018 je bil predsednik sveta javnega zavoda MAO Muzeja za arhitekturo in oblikovanje.

Boštjan Vuga is an architect, researcher, lecturer and editor. He graduated from the Faculty of Architecture in Ljubljana in 1992 and finished his post-graduate studies at the AA School of Architecture in London. In 1996 he founded the SADAR+VUGA bureau along with Jurij Sadar.

Boštjan Vuga is appointed associate professor at the Faculty of Architecture in Ljubljana. He has taught at the Berlage Institute Rotterdam, the IAAC Barcelona, TU Berlin, MSA Muenster, Confluence School of Architecture Lyon, TU Graz and Politecnico di Milano. He currently lectures at the AA School of Architecture London.

He is the author of numerous articles on contemporary architecture and urban planning published in domestic and foreign professional as well as non-professional publications. He edited several publications, among them the AB Architectural Bulletin The New Arch, four publications of the ADIP Magazine, the Sports Park Stožice: Possible Futures publication etc.

Boštjan Vuga was a co-curator at the Montenegro Pavilion, »Treasures in Disguise« at the 14th Venice Biennale of Architecture »Fundamentals«, Venice 2014.

From 2014 to 2018 he was the president of the council of the MAO Museum of Architecture and Design of Slovenia .

**Razstava Slovenska
arhitektura in prostor**
Exhibition Slovenian Architecture
and Spatial Planning

2020

Katarina Hostar, udia Hiša PS

odgovorni projektant: KATARINA HOSTAR, UDIA

lokacija: KRANJ, SLOVENIJA

leto izgradnje: 2019

velikost območja: 1023 M²

velikost objekta: 226 M²

tip objekta: ENOSTANOVANJSKA STAVBA

foto: KLEMEN KORENJAK

—

Enodružinska hiša stoji na robu vasi pri Kranju in se z južno stranjo odpira v naravo – proti travniku, gozdu in bobovškim jezerom. V prostor je postavljena v duhu pritličnih in podolgovanih nabrežnih vil. Vsi prostori so nanizani vzdolž daljše južne fasade in se preko velike pokrite terase, ki preprečuje poletno pregrevanje, izteka na odprto sončno stran. Na severni dvoriščni strani pa kuliso hiše ustvarja Storžič. Tam je ob podolgovat ogrevan volumen prislonjen še nižji servisni del objekta.

Nika Učakar Golob, udia Hiša na vasi

odgovorni projektant: NIKA UČAKAR GOLOB, UDIA

projektivno podjetje: ARHICENTER, D.O.O.

lokacija / leto izgradnje: KAMNIK, SLOVENIJA / 2017-2020

velikost območja / objekta: 1786M²/ 210M²

tip objekta: STANOVANJSKA STAVBA

fotograf: ROBERT NOVAK

—

Hiša je projektirana v ruralnem okolju in se kljub sodobnemu oblikovanju vanj subtilno vključuje. Grajena je klasično; z opeko in armiranim betonom, ostrešje je leseno. Na strehi so uporabljeni svetlo sivi betonski špičaki, ki so značilni za vaško okolje. Spodnji del hiše je odet v bel zaključni sloj, zgoraj pa je fasada iz različno širokih vertikalnih macesnovih lamel, ki igričo konkurira jeklenemu balkonu z ograjo z izrezljanimi nageljami. Investitorica je tako edina gospodinjna v vasi, ki ima rože na balkonu skozi vse leto. Zunanjo ureditev narekujeta dva oporna zidova iz štokanega betona. Enako betonske so utrjene površine okrog objekta. Glavnino parcele prekriva zelenica. Uporabljeni materiali so trajnostni, odražajo duh okoliških kmetij in odstranjene stare kmečke hiše. Notranjost objekta je čistih linij in prijetnih materialov.

3Biro Arhitekti Hiša Poljane

odgovorni projektant: prof. JANEZ KOŽELJ,
BLAŽ RUPAR, TINA RUPAR KOBE
projektivno podjetje: 3BIRO D.O.O.
soavtorji: ALENKA JAGER, BARBARA PETEK, ČRT JAKLIČ,
MARUŠKA JAMNIK, ŠPELA JERKIČ
lokacija / leto izgradnje: POLJANE NAD ŠKOFOJO LOKO, SLOVENIJA / 2018
velikost območja / objekta: 558M²/ 129M²
tip objekta: ENOSTANOVAJNSKA HIŠA
fotograf: MIRAN KAMBIČ

—
Strm teren in lokacija ob gozdu na robu naselja so narekovali premišljeno zasnovano hišo, ki s svojo obliko premošča višinsko razliko med nivojem ceste in višje ležečim pritličjem in hkrati omogoča krasne poglede na nižje ležeče dolino. Gabarit hiše je izrazito podolgovat, strma streha pa se nad vhodnim delom nadaljuje v pokrit dovozni nadstrop nadstrop nadstrop. V pritličju so bivalni prostori, ki so v celotnem obrobnem pasu dvovišinski. V nadstropu je galerija s fitnesom, savna in soba za goste. Vidna lesena konstrukcija galerije poudarja konstrukcijsko logiko hiše. Vsi bivalni prostori so naravno osvetljeni in dvostransko prezračevani. Glavni kazalci trajnostne arhitekture so pogojem prilagojena zasnova in enostavna konstrukcija, umestitev in izgradnja hiše po vzdržnem načelu »z manj – več«, zdravo in udobno stanovanje in sonaravno urejena okolica.

Grega Bizjak, udia Tadeja Šepc Bizjak, udia Hiša BB

odgovorni projektant: GREGA BIZJAK, UDIA
projektivno podjetje: NAINO, D.O.O.
soavtorji: TADEJA ŠEPEC BIZJAK, UDIA
lokacija / leto izgradnje: BREŽICE, SLOVENIJA / 2016
velikost območja / objekta: 823M²/ 175M²
tip objekta: STANOVANJSKA HIŠA
foto: ŽIGA LOVŠIN

—
Pasivna lesena montažna hiša za mlado družino, zasnovana na relativno ozki in malce neugodni parceli. Izziv je bilo družini nuditi kar največje bivalno ugodje, hkrati pa upoštevati zahtevnejšo lokacijo, zakonodajo in jo diskretno umestiti v obstoječo grajeno strukturo vzdolž ulice. Spodnji, dnevni bivalni prostori, so nanizani vzdolž zemljišča in odprtji za jugozahodno sonce. Zgornji kubus s spalnimi prostori in dvokapno streho, ki ga podpira jekleno palicje, pa sledi hišam v ulici in nudi zavetje vhodu in avtu.

Boštjan Gabrijelčič

Peter Gabrijelčič

Aleš Gabrijelčič

Hiša za oblikovanje keramike

odgovorni projektant: PETER GABRIJELČIČ, UDIA

projektivno podjetje: NILHAD OSTENTATIONEM D.O.O.

soavtorji: BOŠTJAN GABRIJELČIČ UDIA, ALEŠ GABRIJELČIČ UDIA,

lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2020

velikost območja / objekta: 550M² / 200M²

tip objekta: STANOVANJSKA HIŠA

fotograf: MIRAN KAMBIČ

Družinska hiša za ustvarjalko keramike se je pričela tkat iz ideje o stavbi, ki bi pod eno streho združila bivanjske prostore družine ter njen delovni atelje. Zasnova atrijске hiše je rasla z mislijo na to kako se odzvati na vedno bolj prisoten trend dela na domu. 550 m² veliko zemljišče v predmestju Ljubljane, kjer poteka obsežen proces gentrifikacije, je obdano z goščeno pozidavo raznoliko oblikovanih enodružinskih novogradnjen. Naročnica je želela hišo s studiem odmakniti od vizualno kričave in dolgoročno nepredvidljive okolice in ji hkrati omogočiti kvalitetno osvetljen ter celovito povezan bivanjski in delovni prostor. Hiša je zasnovana v obliki črke U. S tremi polnimi stranicami je zamejena proti sosednjim stavbam in ji z omejevanjem in usmerjanjem pogledov zagotavlja zasebnost pred zunanjim svetom. Notranji prostori se široko odpirajo preko panoramskih oken v velik osrednjem atriju, ki je zasnovan kot prostor vmes – prostor, ki ni niti del zunanjosti niti notranjosti. Preko njega je možno prehajati med različnimi deli hiše v vseh vremenskih pogojih. Velike steklene površine razmejujejo notranjost od zunanjosti kot tanka nevidna opna ter vnašajo obilo dnevne svetlobe v notranjost hiše.

Dekleva Gregorič arhitekti

Hiša dimnik

odgovorni projektant: ALJOŠA DEKLEVA, UDIA

avtorska skupina: ALJOŠA DEKLEVA, TINA GREGORIČ,

PRIMOŽ BORŠIČ, VID ZABEL

lokacija / leto izgradnje: LOGATEC, SLOVENIJA / 2016

velikost območja / objekta: 830M² / 145M²

tip objekta: ENODRUŽINSKA HIŠA

fotograf: FLAVIO CODDOU

Oblikovna in materialna zasnova objekta temeljita na primerih in pravilih tradicionalnega graditeljstva ter na morfoloških značilnostih okoliških stavb v naselju. Generični tip hiše z dvokapno streho smo združili z elementom dimnika, ki izhaja iz specifičnih aktivnosti stanovalcev, ki na štedilniku z odprtim ognjem vsakodnevno ustvarjajo kulinaricne podvigove zase in za prijatelje. Dimnik informira prerez hiše po celotni njeni dolžini, kjer se slemo odpre in v notranje prostore spusti snop zenitalne osvetlitve. Kuhinja je srce družabnih aktivnosti in notranjega prostora, ki se kontinuirano razvije volumni objekta. Hiša zaključuje rob naselja in se materialno navezuje na bližnji stari skedenj obložen s temnim lesom, obenem pa se v svoji obliki zavestno nekoliko odmakne od tradicionalne referenca in s svojo specifično podobo ustvarja nov dialog z bližnjo cerkvico Sv. Janeza iz 16. stoletja.

Bojan Leva, udia Stanovanjska vila RZ

odgovorni projektant: BOJAN LEVA, UDIA
projektivno podjetje: ARHITELJE ARHITEKTI, D.O.O.
soavtorji: ŠPELA KRYŽANOWSKI, UDIA
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 870M² / 420M²
tip objekta: STANOVANJSKA STAVBA
fotograf: JASMINA ŽALEC RADOVAN

—
Objekt je zasnovan kot sodobna mestna vila, ki na eni strani ohranja okoliško merilo enodružinske pozidave, na drugi strani pa zadovolji vsem zahtevam sodobnega predmestnega bivanja. Dobro osvetljenost in zračnost bivalnih prostorov dopolnjuje funkcionalno premišljen tloris, ki zagotovi 420 m² netto bivalne površine in za bivanje preko upoljenega atrija izkorišča tako kletno etažo kot z intimno teraso opremljeno mansardo. Posebna dodana vrednost je gradacija zunanjega bivalnega prostora, ki se od povsem pokrite terase preko uokvirjene praznine notranjega vrta prelije v odprt prostor zelenice. Ob vhodu obiskovalca nagovori drzni nadstrešek, ki skupaj z zrahljano sodobno betonsko ograjo tvori uglašeno celoto. Vila ustreza kriterijem trajnostni pasivne zgradbe in je zgrajena v klasičnem konstrukcijskem sistemu iz AB in opeke, stavbno pohištvo je leseno, fasada iz ometa.

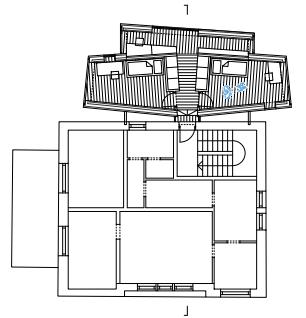

Matija Bevk, udia Vasa J. Perović, mabia Mitja Usenik, udia Hiša KK

odgovorni projektant: MATIJA BEVK, UDIA
projektivno podjetje: BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, D.O.O.
soavtorji: MATIJA BEVK, UDIA / VASA J. PEROVIĆ, MABIA
MITJA USENIK, UDIA / VID TANCER, UDIA / DAVOR POČIVAŠEK, UDIA
lokacija / leto izgradnje: KAMNIK, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 3197 m² / 456 m²
tip objekta: STANOVANJSKA HIŠA
fotograf: DAVID SCHREYER

**Aleksander S. Ostan, udia
Nataša Pavlin, udia
Prizidek k hiši**

odgovorni projektant: ALEKSANDER S. OSTAN, UDIA
projektivno podjetje: ATELJE OSTAN PAVLIN, D.O.O.
soavtorji: NATAŠA PAVLIN, UDIA / SAŠA MALENKŠEK, UDIA
lokacija / leto izgradnje: ČRNUČE, SLOVENIJA / 2020
velikost območja / objekta: 613m² / 46 m²
tip objekta: MANJ ZAHTEVEN OBJEKT
fotograf: VIRGINIA VRECL

—
V značilni ljubljanski primestni uličici se v dolgočasni, enakomerni zazidalni shemi ena za drugo niza pisana paleta raznolikih enostanovanjskih hiš dvomiljivega okusa. Zgodi se precedens in ena od večgeneracijskih družinic nujno potrebuje prizidek za svoji dve najstnici, a ga starša ne izvedeta z zidarji na samograditeljski ipd. način, temveč projekt naročita arhitektom! Naloga postane izziv: kako sredi te kakovitne hiš zasnovati majhen, sonaravni, sodoben prizidek? Prostora okoli hiše je zelo malo, vrta, kar ga je, ne želimo pozidati, v ozkem pasu proti cesti pa družina parkira svoje avtomobile. Odločimo se za zasnovo, ob kateri sta stara starša zelo zadružana, starša zadovoljna, dekleti pa navdušeni: ozko lamelo, v kateri se skrivajo vhod, dve sobici, knjižnica in garderobi, stisnemo med cesto in hišo ter jo postavimo na jekleni stebre, med katерimi se da še vedno (tudi) parkirati. Hiško na jeklenih pilotih vso izvedemo v masivnem lesu, le kritina je pločevinasta: na slikah jo vidite, kako lebdi med nebom in zemljo.

**Rok Poles, udia
Blok Žalec 1**

odgovorni projektant: ROK POLES, U.D.I.A.
projektivno podjetje: DOMINO INŽENIRNG, D.O.O.
soavtorji: TINA GLOBOČNIK, M.I.A.
lokacija / leto izgradnje: VELENJE, SLOVENIJA / 2020
velikost območja / objekta: 2.750M² / 5.95M²
tip objekta: VEČSTANOVANJSKA STAVBA

—
Večstanovanjski blok je zasnovan funkcionalno, v dveh simetričnih lamelah z lastnima komunikacijskima jedromi, skladno z zahtevami prostorskega akta. Konstrukcija je armiranobetonska, predelne stene so zidane, fasada je tankoslojna, toplotnozolativna, kontaktna, streha kovinska. V kleti, ki je zaradi visoke podtalnice le napol vkopana, so parkirišča in shrambe. Lože stanovanj, stopnišče in ploščad pritličja varujejo enotno oblikovane ograje iz eksplandirane pločevine, napete na kovinsko podkonstrukcijo. Podkonstrukcija je uporabljena kot nosilka likovnega izraza – nosilne vertikale so razporejene navidez naključno, odklanjajo se levo in desno, križajo – ustvarjajo prepoznaven grafični vzorec. S prekrivanjem plasti eksplandirane pločevine prihaja do interference in čipkastih senc, ki ustvarja dinamične grafične učinke ob hoji skozi prostor.

Ognen Arsov, udia
 Ana Cesar, udia
 Peter Cesar, udia
 Ana Kosi, udia
 Bine Tekavec, udia
Prenova stolpnice Tomos

odgovorni projektant ANA CESAR, UDIA
 projekтивno podjetje KOSI IN PARTNERJI D.O.O. IN ARHITEKTURA 2211
 lokacija / leto izgradnje KOPER, SLOVENIJA / 2019
 velikost območja / objekta 584m²/ 4500m²
 tip objekta VEČSTANOVANJSKA STAVBA
 fotograf MIRAN KAMBIČ

izr. prof. mag. Tomaž Krušec, udia
 Lena Krušec, udia
 Vid Kurinčič, udia
K - Hiša

odgovorni projektant: izr. prof. mag. TOMAŽ KRUŠEC, UDIA
 projekтивno podjetje: ARK ARHITEKTURA KRUŠEC, D.O.O.
 soavtorji: LENA KRUŠEC, UDIA; VID KURINČIČ, UDIA
 umetniško delo na ulični fasadi: IRWIN: OKNA / WINDOWS, 2012-2018
 materiali: BRON, STEKLO, BETON, ALUMINIJ
 lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2018
 velikost območja / objekta: 1.190M² / 2.225M²
 tip objekta: VEČSTANOVANJSKA STAVBA
 fotograf: MIRAN KAMBIČ

—
 Stavba se nahaja nasproti stavbe Meksiko arhitekta Vladimirja Šubica, katere vhod uokvirjajo plastike kiparja Lojzeta Dolinarja. Volumen stavbe je tako zasnovan kot anonimen bel kubus, ki kot bela stena v galeriji ustvarja neutralno ozadje za postavitev umetniških del. Arhitektura se na ta način do neke mere umakne v ozadje zato, da lahko Irwinovi okvirji uokvirijo in poudarijo življenje, ki se dogaja v stanovanjih. Gibanje stanovalcev, ki se zrcali v okenskih površinah, tako postane vsebina in tema uokvirjenih slik. Stavba je izvedena kot armiranobetonski skelet s polnilci. Ta tektonskna logika predstavlja osnovo za kompozicijo fasade. Posebno prostorsko doživetje predstavlja vhod v stavbo. Skozi nizek leseni vetrolov obiskovalec vstopi v večvinski monumentalno avlo, ki je bazilikalno osvetljena skozi okno pod stropom prostora.

Jurij Megušar, udia Vila Luwigana / Tribuna

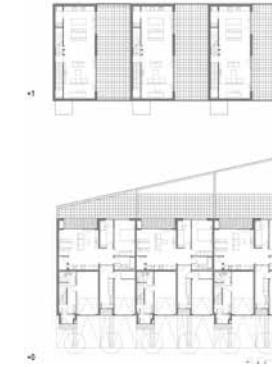
odgovorni projektant: JURIJ MEGUŠAR, UDIA
 projektično podjetje: API ARHITEKTI, D.O.O. / V SODELOVANJU Z EKONOVA D.O.O.
 soavtorji: EVGEN ČARGO, UDIA (URBANISTIČNA ZASNOVA)
 lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019
 velikost območja / objekta: 4410m² / 15340m²
 tip objekta: STANOVANJSKO POSLOVNA STAVBA
 foto: JAKA BIRSA

—
 Območje novogradnje leži na robu mestnega središča, med srednjeveškim delom mesta in vrnim mestom prule. Zgodovinsko izjemno zanimiva in prostorsko občutljiva lokacija ob Karlovški cesti je skozi zahteven postopek izdelave prostorske in projektne dokumentacije dobila leta 2008 zeleno luč za realizacijo. V projektu je vse od leta 2005 sodelovala celo paleta različnih strokovnjakov. Stavba je bila zasnovana in izvedena kot stanovanjsko poslovna palača, ki jo tvorijo štirje med seboj povezani deli. Dva ležita vzporedno s Karlovško cesto, druga dva pa prečno nanju - vzporedno s Tesarsko in Zvonarsko ulico. Gre za tip zazidave, ki upošteva značilnosti širšega prostora: strukturo in smeri obstoječe pozidave, gabarite objektov, razmerja pozidanih in odprtih površin in podobno.

Matija Bevk, udia Vasa J. Perović, mabia Davorin Počivašek, udia Vrstne hiše Brdo F6

odgovorni projektant: MATIJA BEVK, UDIA
 projektično podjetje: BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, D.O.O.
 soavtorji: MATIJA BEVK, UDIA / VASA J. PEROVIĆ, MABIA
 DAVORIN POČIVAŠEK, UDIA / MAJA VALIČ
 lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2017
 velikost območja / objekta: 7.746 m² / 7.375,69 m²
 tip objekta: VEČSTANOVANJSKA STAVBA
 fotograf: DAVID SCHREYER

—
 Objekti cone F6 stanovanjske soseske Brdo, so zasnovani kot niz samostojnih enot - hiš, ki so spojene v na pogled en enotno oblikovan objekt. Cone sestavljata dve različni tipologiji t.i. townhousov. Prvi - "hiša ob hiši" je klasični model tri in pol nadstropne 'mestne' hiše v nizu, s prvo etažo, ki vsebuje vhod in garažo, polvokzano v teren in bivalnimi ter spalnimi prostori v drugi oziroma tretji etaži. Drugi model - "hiša na hiši", ustvarja dve enoti in je primeren za večgeneracijsko bivanje. Priljubljeno stanovanje s fleksibilnim tlorisom v bazi kombinira s pol atrijsko hišo z veliko teraso - vrtom v nadstropju. Obe tipologiji se prilagajata svoji specifični lokaciji v nagnjenem terenu. Ležita okoli skupne ceste, na robu nove soseske, ki je organizirana in ozelenjena kot mirna dostopna ploščad.

Stanovanjska soseska med češnjami v Črnučah

odgovorni projektant: MARKO KOGOVŠEK, U.D.I.A.
projektivno podjetje: LJUBLJANSKI URBANISTIČNI ZAVOD, D.D.
soavtorji: dr. JURE ZAVRTANIK, UDIA / MOHOR KORDEŽ, MIA /
GREGOR BUCIK, MIA / SERGEJA POLUTNIK, MIA /
JANEZ PODOBNIK, UDIA / SERGEJ HITI, UDIKA
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2020
velikost območja / objekta: 15,534 m² / 21,328 m² (+ 8,237 m² v kleti)
tip objekta: VEČSTANOVANJSKE STAVBE, STANOVANJSKA SOSESKA
foto: TOMAŽ LENARČIČ / MIRAN KAMBIČ

—
Nova stanovanjska soseska "Med češnjami v Črnučah" je del četrtrne skupnosti Črnuče v bližini Ljubljane. Lokacija omogoča enostaven dostop tako do prometnih povezav, kot tudi do objektov družbene infrastrukture. Nepravilno je navezana na nadzor in s tem na središče mesta, na drugi strani pa ponuja neposreden dostop do zelene okolice. Soseska je zasnovana kot sosedje sedmih volumnov, ki so postavljeni tako, da gradbene mase ohranajo prezračevalne tokove širšega območja in spoštujejo potrebe dobre osončenosti stanovanj. Stavbe so na tleh povezane z neprekinitnim skupnim odprtim prostorom, ki vključuje mešanico poti, zelenih površin in površin za igro. Zunanji parkirni prostori so zasnovani na severni strani območja, glavni delež parkirnih mest pa je razvrščenih v podzemni etaži. Vsi objekti so namenjeni stanovanjem. Zasnova stavb je v arhitekturnem smislu enotna za celotno območje. Razlike med objekti nastajajo v strukturi stanovanj, ritmu okenskih odprtin, balkonov in oblikovanju terasnih etaž.

mag. Polona Filipič, udia Marko Pretnar, udia Katarina Štok Pretnar, udia Eltas

odgovorni projektant: mag. POLONA FILIPIČ, UDIA
projektivno podjetje: ŠTOK + PRETNAR (INTEROKI D.O.O.)
sodelavci: LEA OGRAJŠEK, ABS ARH
lokacija / leto izgradnje: ŠENTJERNEJ, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 6105 m² / 2964 m²
tip objekta: POSLOVNO-PROIZVODNI OBJEKT
foto: ARNE HODALIČ & KATJA BIDOVEC

—
Objekt Eltas vzpostavlja nadaljevanje obstoječe obrtne cone v SV delu Šentjerneja. S svojo zasnovno gradi jasno običljivo silhueto na severnem robu ter glavno manipulacijsko površino na jugu območja. Objekt je členjen na dva glavna stavbna volumna, južni del je strogo funkcionalen in zasnovan kot enovišinski proizvodni objekt za izdelavo elektronskih elementov, s specifično razporeditvijo notranjih prostorov in zasnovan materialno anonimno. Severni vzdolžni volumen je zasnovan kot dvoetažni in poudarja dinamiko ulice ter oblikovno gradi na reprezentančni izraznosti, zato izstopa po obdelavi fasade in barvi. Tu so urejene poslovne vsebine podjetja, s pisarnami in skupnimi prostori za druženje zaposlenih. Pomen skupnosti je v podjetju zelo izražen, to je prevedeno tudi v zanovo, z vgrajeno prehodnostjo, povezanostjo in topilno posameznih prostorov. Zunanost glavnega objekta, s členitvami fasad, poudarja dinamiko in resnost podjetja, njegova notranjost pa, s premišljenim izborom oblik, materialov in barv, sodelovanje ter skladnost. Konstrukcija je v celoti montažna, stavba zasleduje trajnostne koncepte in zagotavlja naravno osvetlitev in prezračevanje delovnih prostorov, s ciljem zagotoviti kar največje ugodje zaposlenim.

Dekleva Gregorič arhitekti

Poglobljeni oblikovalski studio

odgovorni projektant: ALJOŠA DEKLEVA, UDIA
 avtorska skupina: ALJOŠA DEKLEVA, TINA GREGORIČ, LEA KOVIČ
 lokacija / leto izgradnje: ŠKOFJA LOKA, SLOVENIJA / 2018
 velikost območja / objekta: 48m²/ 48m²
 tip objekta: PISARNA
 fotograf: FLAVIO CODDOU

—
 Za uresničitev želje in namere večkrat nagrjenega slovenskega industrijskega oblikovalca Jureta Miklavca, da bi lahko na enem mestu živel in obenem tudi delal, smo predlagali eksperiment oblikovalskega studia - skriti podzemni dodatek v sicer neuporabljenem dvorišču tipične vrstne hiše. Hiša se nahaja v primestnem stanovanjskem predelu 70-ih let prejšnjega stoletja, v lepo ohranjenem srednjoveškem mestecu Škofja Loka. Nekdanje dvorišče na severni strani, ki se nahaja tik ob javni sprehajalni poti, postane zelena streha studia v naklonu. Stranski izrez omogoča vstopno rambo, ki vodi do skritega atrija in naprej do studia. Atrij je zasnovan kot predverje na prostem in obenem deluje kot edini vir svetlobe studia. Poudarek celotne povezave zunanj - zunaj, se površina atrija razširi v notranjost ateljeja v obliki integrirane delovne površine.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2020

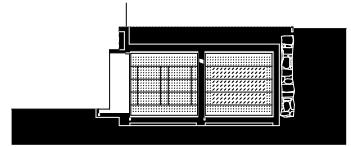
Jure Henigsman, mia

Manca Starman, mia

Vinska klet H

odgovorni projektant: JURE HENIGSMAN, MIA
 projektivno podjetje: ARHITEKTURNI BIRO F019CF, D.O.O.
 soavtorji: JURE HEMIGSMAN, MIA / MANCA STARMAN, MIA
 lokacija / leto: IZGRADNJE SEMIČ, SLOVENIJA / 2016
 velikost območja / objekta: 250 m²/ bruto 36 m² neto 29 m²
 tip objekta: ZASEBNI OBJEKT, VINSKA KLET
 fotograf: ARHIV BIROJA

—
 Mikro vinska klet na sončni strani Semičke gore je zasnovana kot družinski servisni objekt za skladiščenje in pridelavo vina ter hrانjenje ostalih pridelkov. Objekt je umesčen pod zemljo, med stanovanjsko hišo in ostale servise objekte. Z umestitvijo poskuša nova klet izkorističati danost lokacije in ustvariti mirno delovno okolje. S tem namenom je potisnjen čim bolj v senco stanovanjskega objekta, ter čim globje v zemljino. Tako se ustvari odprta ploščad za delo in druženje pred kletjo s pogledom na okolico, ter optimalna naravna klima prostora. Material na lokaciji se je ponovno uporabil. Kamenje obstoječega objekta je bilo uporabljen za novo konstrukcijo in zunanj fasado. Notranjost je precej enostavna. Grobi betonski konstrukciji so dodani mehki elementi hrastovih vrat in opreme iz breze. Akustične lesene brezove stene so obenem skrite omare za vinarske pripomočke.

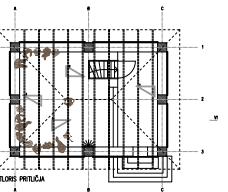
**Jurij Kobe, udia
Maja Kovačič, mia
Sv. Urh razstava 1941-1945**

arhitektura, zasnova postavitve in oblikovanje: JURIJ KOBE, UDIA / MAJA KOVAČIČ, MIA
projektivno podjetje: ATELIERARHITEKTI, D.O.O.

zasnova razstave in izbor gradiva: BLAŽ VURNIK
lokacija / leto izgradnje: SV. URH, LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2020
velikost objekta: 150M²
tip objekta: JAVNA IZOBRAŽEVALNA STAVBA
fotograf: JURIJ KOBE

—
Na sv. Urhu je v obstoječih nadkritih ostalinah nekdanje mežnarije oblikovana razstava o dogodkih med letoma 1941 in 1945, ki se navezujejo na ta kraj in širši prostor. Nastala je namesto razstave, ki je bila do 90ih let 20. stol. postavljena v sami cerkvi sv. Urha. Odprt nadstrešen prostor nad kletjo je zastr z mrežnimi elementi, kar ni le utilitarna zapora, temveč napoveduje poseben dogodek v prostoru. Namenjen je razstavi informativnega gradiva. Kletni prostori, kjer so bili ujeti zaprti in mučeni, so zgolj zadrgano osvetljeni. Ohranjeni so nedotaknjeni. Novi sta le kovinski vratni krili, na katerih so nameščene fotografije identificiranih žrtev, in sta simbolno tako široki, da ju ni mogoče zapreti...

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2020

**Rok Žnidaršič, udia
Žiga Ravnikar, mia
Telovadnica OŠ Vižmarje-Brod**

odgovorni projektant: ROK ŽNIDARŠIČ, UDIA
projektivno podjetje: MEDPROSTOR, D.O.O.

soavtorji: DINO MUJIĆ, JERNEJA FISCHER KNAP, DEJAN FORTUNA,
TEJA GORJUP, SAMO MLAKAR

lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 28.930m²/ 4137m²
tip objekta: ŠPORTNA DVORANA

fotograf: MIRAN KAMBIČ, TADEJ BOLTA

—
Kontrastna materialnost, ki opredeljuje značaj in pojavnost telovadnice Vižmarje Brod, učinkuje v simbiozi. Masivno leseno jedro in lahketen prosojni ovoj določata eden drugega. Odnosi polno prazno, zunaj znotraj, trajno začasno, zrcalno realno se prepletajo in ustvarjajo posebno prostorsko doživetje. Iluzija spreminjajoče se in neuvoljive fizične prisotnosti stavbe čez dan sledi različnim svetlobnim in vremenskim pogojem in učinkuje lahko paviljonsko.

Andrej Mlakar, udia Majcnova hiša

odgovorni projektant: ANDREJ MLAKAR UDIA
projektivno podjetje: KROG D.O.O.

soavtorji: TATJANA MAHOVIČ UDIA

lokacija / leto izgradnje: RAKOVNIŠKA ULICA, LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2018

velikost območja / objekta: 2630 m²

tip objekta: STANOVANJSKA STAVBA ZA POSEBNE NAMENE

fotografije: MIRAN KAMBIČ

V sklopu prenove objektov na Rakovniku, ki se je pričela leta 2004, je bila v letu 2018 zgrajena Majcnova hiša. Na tem mestu je stal starejši objekt, ki je bil dotrajal in so ga porušili. Nova stavba stoji na približno istem mestu kot prejšnja. Spodnji dve etaži stavbe sta skoraj v celoti vkopani. Ob stavbi je ob zahodni strani široko stopnišče, ki povezuje zgornji in spodnji nivo območja. Vhoda v stavbo sta na obeh nivojih. V najnižji etaži je knjižnica, višje skupna kuhinja, jedilnica, večnamenski prostor in kapela. V zgornjih dveh etažah so bivalni prostori. Bivalni prostori so orientirani proti vzhodu, ob zahodni strani hiše je stopnišče in hodnik iz katerega so odpirajo pogledu proti cerkvi in gradu. Del oken je zastekljenih v ravniini fasade, steklo tako deluje kot zrcalo, v katerem se odseva okolica.

Matej Blenkuš, udia

Katja Cimperman, udia
Tadej Rezar, abs.arh.
Apartmajska naselje Podbreg

odgovorni projektant: MATEJ BLENKUŠ, UDIA

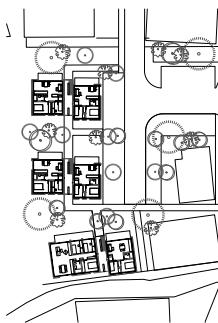
projektivno podjetje: STUDIO ABIRO, D.O.O.

lokacija / leto izgradnje: KRANJSKA GORA, SLOVENIJA / 2019

velikost območja / objekta: 1550m²/ 2300m²

tip objekta: JAVNA ZGRADBA

fotograf: MIRAN KAMBIČ

Trije apartmajske objekti se nahajajo na predelu zgornje ježe potoka Pišnica. V vsaki stavbi se nahaja 5 do 6 apartmajev. Izbran je zelo enostaven tip apartmaja z vhodom iz sredine tlorisa, zato celotno strukturo stavbe členi osrednje stopnišče, kjer se zgodi tudi tlorisni zamik. Večji del parkirišč je umeščen v celoti vkopano klet. Z oblikovalsko tehničnega vidika je bila želja ustvariti serijo objektov, ki jih odlikujejo zelo preprosti detajli in osnoven izbor materialov. Klasični stavbarski členi, kot so žleb, napušč, okenska polica, dimnik in strešna obroba so z namenom izvedeni brez posebnega arhitekturnega detajla. Konstrukcijska posebnost je prenos obremenitve dveh vmesnih leg na osrednjo nosilno steno preko V nosilcev. Le-ti dajejo podstrešnemu programu svojstven značaj, kjer streha prsto zaledbi nad nekoliko masivnejšim lesnim podstavkom. Gradnja temelji na materialih z nizkim okoljskim odtisom. Posamezni stavbni členi so izvedeni v skeletni leseni gradnji. Stropna lesena konstrukcija je, vključno s špirovci, v celoti vidna.

**mag. Lidija Dragišić, udia
Uroš Pust, udia
Paviljon Agape**

odgovorni projektant: mag. LIDIJA DRAGIŠIĆ UDIA
projektivno podjetje: STUDIO 360 D.O.O., LOGINPUST
soavtorji: MAG. LIDIJA DRAGIŠIĆ UDIA, UROŠ PUST, UDIA
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 6752m² / 1387m²
tip objekta: VEČNAMENSKI PAVILJON
fotograf: MIRAN KAMBIČ

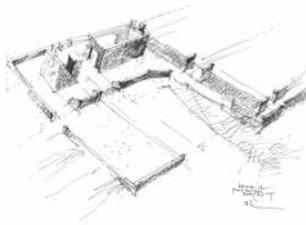
—
Arhitektura spoštuje lokacijo in upošteva kontekst, od cerkvene simbolike do nasproti stoeče Plečnikove hiše. Paviljon gosti cerkvene in kulturne dogodke, ali pa je preprosto točka srečevanja. Spoštivo se odmika od cerkve in župnišča. Tal se dotika le minimalno. S premišljeno konzolno zasnovo je invazivnost celotnega posega majhna, vitka streha paviljona pa zaledbi nad prostorom. Ozelenjen brušen zid na strani proti župnišču skriva kuhinjo in dostop do garaže, proti vrtu pa tvori ozadje dogajanja in zavetje, ki se v tri smeri po potrebi širi z integriranimi tendami. Zareza v zidu, stik nadstreška z zidom ter zrcaljenje obojega v stropni površini ustvarijo križ, katerega doživljaj se spreminja z gibanjem opazovalca po prostoru ter spremenjajočo dnevno in umetno svetlobo. Prostor povezovanja nadgrajuje narodno-kulturno os, ki poteka od Plečnikove hiše mimo Krakovega do Kongresnega trga.

**Leon Belušič, u.d.i.a.
Ureditev pokopališča v Šembijah**

odgovorni projektant: LEON BELUŠIČ, U.D.I.A.
projektivno podjetje: 3B ARHITEKTI D.O.O.
soavtorji: ANA PUNGARTNIK, MAŠA MAVRIČ U.D.I.A.
lokacija / leto izgradnje: ŠEMBIJE / 2017
velikost območja / objekta: 1500 m² / 80 m²
tip objekta: POSLOVILNI OBJEKT, UREDITEV POKOPALIŠČA
fotograf: MIRAN KAMBIČ, VIKTOR ŽIGON

—
Standardnega motiva poslovilne vežice se v Šembijah loteva z izrazitim prisluškovanjem. Prisluškuje atmosferi kraja, prisluškuje značilni atmosferi toposa, sledi potezam obstoječega pokopališča in postavi novo preprosto prostorsko kompozicijo ter od tem ustvari ambient preprosti a nič manj globoki simbolični poti slovesa. Pot slovesa tu opredeljujejo jasne sekvence: najprej se prihajajočemu približuje zadržana horizontalna silhueta pokopališčega kompleksa z rahlo izstopajočem kubusom poslovilnega objekta. Z njegovo postavitvijo ob sam prelom kraškega roba arhitekt najprej oblikuje potreben večji odprt prostor, trg ki se navezuje tudi na ogrado grobnih polj. Od tu se os prihoda izkoriščajoč padec terena rahlo spusti v intimnejši a zavetni mali del trga neposredno ob objektu. Kompozicija samega objekta, tudi v tloriu preprost podolgovat pravokotnik, v malem merilu povzame atmosfero širšega odprtega prostora. Mali predprostor, ki se v vsej svoji dimeniji odpira proti trgu, vodi na vsako stran v skromni poslovilni vežici, kapeli, v isti dimeniji pa se odpira tudi naprej, v sicer tlorisno mali odprt prostor, ki pa se dramatično odpira v prelepo veduto s preloma kraškega roba. Ta prostor je proti robu omejen s klasično zidano ograjo, ki se v sami osi pristopa preoblikuje v stilizirano menso: izobilovan je prostor za oddih, za kontemplacijo po intenzivnem čustvovanju. S svojo neverjetno prostorsko dimenzijo kompozicije naravnega in ustvarjenega vsebuje kar nekakšno vedrino!

**izr. prof. mag. Tomaž Krušec, udia
Lena Krušec, udia
Vid Kurinčič, udia
Zala Likavec, udia
Tržnica Ptuj**

odgovorni projektant: izr. prof. mag. TOMAŽ KRUŠEC, UDIA
projektivno podjetje: ARK ARHITEKTURA KRUŠEC, D.O.O.

soavtorji: LENA KRUŠEC, UDIA; VID KURINČIČ, UDIA, ZALA LIKAVEC, UDIA

lokacija / leto izgradnje: PTUJ, SLOVENIJA / 2020

velikost območja / objekta: 6.030m² / 997m²

tip objekta: JAVNA ZGRADBA, URBANI PROSTOR

fotograf: MIRAN KAMBIČ

—
Četudi odprta površina za cerkvijo sv. Jurija danes izgleda samoumevno, pa ta prostor nikoli v zgodovini ni bil namenjen trgu. Pred porušitvijo je na tem mestu nameč stala vojašnica, ki je s svojo veliko opečnato streho dopoljevala prepoznavno podobo Ptuja kot mesta rdečih streh. S tlakovanjem trga v obrisu nekdanje vojašnice, s teracom rdečaste barve, smo Ptiju vrnili tisto, kar mu je rušitev vojašnice odzvela. Za tlakovanje sta uporabljena dva avtohtona materiala: dravski prodec in pohorski Tonalit. Tudi objekt tržnice je izveden iz rdečega betona in ima izrazito horizontalno geometrijo. Horizontalna streha "podčrta" vertikalni cerkevnega zvonika in tako še dodatno poudariti to mestno dominantno. Poseben element trga so avtorsko oblikovani stoli. Stoli so na trg postavljeni v različne ambientalne kompozicije. Nekatere gruče stolov so linearne, druge krožne, nameščene pod krošnje dreves, nekateri stoli pa so posamično razporejeni po trgu.

**Jože Peterkoč, udia
Mima Suhadolc, udia
Mizarske delavnice**

odgovorni projektant: JOŽE PETERKOČ, U.D.I.A.
projektivno podjetje: AIR , D.O.O.

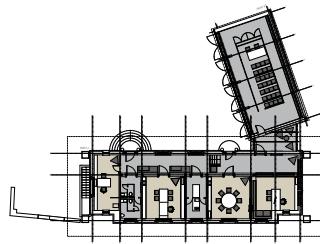
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019

velikost območja / objekta: 7141M² / 298M²

tip objekta: JAVNA ZGRADBA / POSLOVNA STAVBA

fotograf: MIRAN KAMBIČ

—
»Uredimo vrt poslednjega slovesa z rajnkimi, v njem v zelenju postavimo kapelice, ki naj bodo individualne mrtvašnice. Imenujmo jih po farnih patronih, tako da bo vsak našel zadnjo postajo v kapelici lastne fare.« Tako je prostor poslednjega slovesa na Ljubljanskih Žalah, Vrt vseh svetih, opisal Jože Plečnik, ko se je v letu 1936 lotil naloge. Vrt vseh svetih tako sestavlja monumentalni vhod oziroma Propileje, ki jih sledi niz mrljiskih vežic, kot osrednja stavba pa molilnica. Čisto na koncu je Plečnik umestil stavbo mizarskih delavnic, namenjeno izdelovanju krst. Fasadno strukturo zaznamuje uporaba opeke in vzorčasto oblikovanju savskih prodnikov, kar ji daje izjemno dinamiko in pestrost. V zgornjem nadstropju se nahajajo poslikave Slavka Pengova v kombinirani tehnički freske in graffiti. Mizarske delavnice sestavljata dva med seboj povezana objekta: osnovnemu objektu je dodana garaža in vezni člen, ki pa nista bila zasnovana v enakem slogu temveč zgolj kot utilitarna, manj vredna objekta. V prenovi je bilo predvidena preureditev mizarskih delavnic v upravne in prostore Javnega podjetja Žale v osnovnem objektu ter v predstavitevni prostor za obiskovalce v garažnem delu. S prenovijo je bil osnovni objekt povrnjen v prvotno stanje: odstranjeni so bili vsi kasnejši posegi in predelave, vsi originalni arhitekturni elementi pa rekonstruirani. Posegi v notranjosti so bili omejeni na nivo notranje opreme, ki s svojo minimalistično podobo tehnično usposablja za potrebe uprave podjetja, pri tem pa ohranja avtentičnost. Pri prenovi garažnega objekta so bili predvideni bolj svobodni posegi. Enotni prostor je zasnovan kot razstavno projekcijska dvorana z obodom iz tankih belih lamel, ki v notranjosti služijo kot ozadje razstavnim panojem, na zunanjih strani pa delijo steklene fasadno ploskev.

Marko Lavrenčič, udia Vasica Theodosius

odgovorni projektant: MARKO LAVRENČIČ, UDIA
projektivno podjetje: DETAJL, D.O.O.
lokacija / leto izgradnje: VRHPOLJE, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 9450 M² / 25 - 27 M²
tip objekta: JAVNA ZGRADBA / TURIZEM
foto: MIRAN KAMBIČ, UDIA

V igri svetlobe in sence neokrnjenega gozda je med skalnimi monoliti nad vasjo Vrhopolje v Vipavski dolini, umeščena skupina desetih objektov, oblikovanih kot 'velika lebdeča okna'. Hišice so proti pobočju zaprte in ponujajo toplo udobje hotelske sobe s teraso, kar ustvarja izdatno mero zasebnosti. Kot velika okna se preko pokrite terase odpirajo južnim žarkom in očarljivim pogledom skozi drevesne krošnje - proti bližnjemu vinogradu in poljem. Narava vstopa v notranjost, postane njen integralni del in daje izkušnjo bivanja med krošnjami. V rahločutnosti do narave se arhitektura odpove odvečnemu, da bi v ospredje stopilo bistveno - narava sama. K temu prispева preprosto in premišljeno oblikovanje, minimalizem posegov kot tudi izbor materialov s sožitjem toplega smrekovega lesa v interieru in kortena v zunanjosti. V gozdnici vasici Theodosius so v sozvočju ugašeni robatost in mehkoba, svetloba in senca, preteklost in sedanost.

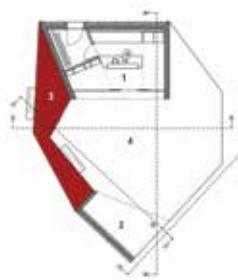
ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2020

Martina Grižančič, mia Vinska fontana

odgovorni projektant: MARTINA GRIŽANČIČ, MIA
projektivno podjetje: ALICE MARTINA GRIŽANČIČ S.P.
lokacija / leto izgradnje: MAREZIGE, SLOVENIJA / 2018
velikost območja / objekta: 338M² / 50M²
tip objekta: JAVNA STAVBA
fotograf: MATEVŽ KOCJAN

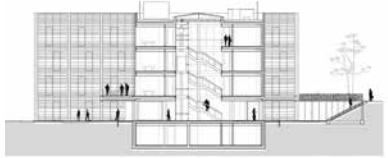
V osrčju slovenske Istre, v »deželi refoška«, je investitor želel postaviti prvo Slovensko vinsko fontano - degustacijski vinotič na prostem. Lokacija intervencije je obstoječi javni park. Analiza je pokazala, da so v urbanistični zasnovi parka že prisotne določene specifike in kvalitete, ki jih gre upoštevati, med drugim jasna geometrija in orientacija prostora v smeri izjemnih vedut. Iz programskega izhodišča je dozorela ideja o zaprtem paviljonu, paviljonski nadstrešnici in povezovalni pasareli, ki v svoji sredini tvorijo zaključen trg. Koncept oblikovanja sloni na dveh ključnih materijah, ki zaznamujejo kraj: istrski kamen in slovenski refošk. Od tu se razvila likovna prispodoba vinsko rdeče sledi, ki se »izlije« nad kamnite tvore in jim tako nudi večno zaščito. Sklop objektov je tako povezan v enovito skulpturo, ki kljub svojemu nekonvencionalnemu videzu, priponuje zgodbo Istre.

Dekleva Gregorič arhitekti Univerzitetni kampus Izola objekt Livade 1.0

odgovorni projektant: ALJOŠA DEKLEVA, UDIA
avtorska skupina: ALJOŠA DEKLEVA, TINA GREGORIČ, LEA KOVIČ,
SIMON VRŠČAJ, TEA SMRKE, ANA BERNIK, ANA ŠTEBE, MATEJ NOLDA,
PRIMOŽ BORŠČ, MARTINA MARČAN, VID ZABEL, KATJA ŠEVERKAR
lokacija / leto izgradnje: IZOLA, SLOVENIJA / 2016
velikost območja / objekta: 7.688M² / 3.545M²
tip objekta: IZOBRAŽEVALNA STAVBA
fotograf: FLAVIO CODDOU

—
Objekt »Livade 1.0« je prva zgrajena fakultetna zgradba v širše zasnovanem projektu Univerzitetnega kampusa Livade v Izoli, ki je bil prvo nagrajen na javnem urbanistično-arhitekturnem natečaju v organizaciji Univerze na Primorskem leta 2006. Objekt je prvi od štirih stolpičev s torisno zasnovno zamaknjene črke »H« in je umешen v prostor in projektiran tako, da omogoča prihodnji fazni razvoj univerzitetnega kampusa, torej gradnjo objektov s pripadajočimi zunanjimi ureditvami v celotnem območju obdelave, obenem pa že po zaključku prve faze funkcioniра kot samostojna zaključena gradbena, oblikovna in funkcionalna celota. V objekt je možno vstopati preko južne in severne fasade, kjer so vhod iz vetrovovi. V osrednjem delu (prehodnem) so vertikalne komunikacije in dve s topnišči ter dvigalo, ki je integralni del »javnega« zračnega prostora in po vezuje vse etaže.

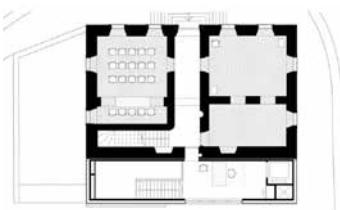
Robert Bah, udia Vrtec Vinska gora

odgovorni projektant: ROBERT BAH, UDIA
projektivno podjetje: S7 INŽENIRING, D.O.O.
soavtorji: VESNA OPREŠNIK, UDIA / KAJA FLIS, UDIKA / ROK POLES, UDIA
lokacija / leto izgradnje: VINSKA GORA, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 862M² / 2100M²
tip objekta: VRTEC
foto: ROMAN BOR, ROBERT BAH

—
Vrtec Mlinček stoji na robu naselja ob obstoječi osnovni šoli. Deluje kot vezni člen med grajenim in zelenimi površinami, ki ga obdajajo. Zasnovan je kot odprt, topel in svetel prostor. Celostna podoba je igriva, domaćina in povezana z naravo. Uporabljeni so naravn materiali, prevladuje les. Objekt je tako oblikovan kot funkcionalno trajnostno naravn. Umeščen je na SZ roba parcele ob bok osnovne šole in povzema njeno višino. Odpira se proti jugu, kjer je dostop, vhod v objekt in velike steklene površine igralnic, ki so v notranjosti povezane z dvovišinskim skupnim prostorom, zunaj pa preko lesenega podesta s tematskim otroškim igriščem. Reprezentativna fasada je razigrano členjena v nežnih zemeljskih odtenkih in lesu. Na drugi strani je objekt delno vkopan, nevpadljiv in spojen z okoliškimi travnik. Fasade so bolj zadržane, a hkrati v notranjost vnesajo poglede na velikodusno naravo.

Jure Henigsman, mia Manca Starman, mia Muzejska hiša Semič

odgovorni projektant: JURE HENIGSMAN, MIA
projektivno podjetje: ARHITEKTURNI BIRO F019CF, D.O.O.
soavtorji: JURE HEMIGSMAN, MIA / MANCA STARMAN, MIA
lokacija / leto izgradnje: SEMIČ, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 300 M2 / BRUTO 591 M2 NETO 376 M2
tip objekta: JAVNA ZGRADBA, MUZEJSKA HIŠA
fotograf: ARHIV BIROJA

—
Projekt rekonstrukcije in dozidave Muzejske hiše Semič celovito pristopa k prenovi pomembne stavbe v trškem jedru. Obseg rekonstrukcije 180 let starega objekta nekdanje šole, kasneje zdravstvene postaje. V prenovi obstoječega objekta so umešeni razstavní prostori v treh etažah (klet, pritličje in mansarda. Z odprtim ostrešjem) ter s poročno/večnamensko dvorano v pritličju. V dozidavo servisnega prizidka so umeščeni nova vhodna avla, servisni prostori ter pisarni. Konstrukcija obstoječega objekta je kamnitá, delno opečna in je bila med prenovo popolnoma sanirana. Konstrukcija prizidka je montažna, iz masivnih krizo lepljenih plošč in obdana s fasado iz vlakno-cementnih plošč. Ta odraža sodoben in trajnostno naravnian prizidek ki gosti vse servisne prostore.

Aleksander S. Ostan, udia Učilnica na prostem

odgovorni projektant ALEKSANDER S. OSTAN, UDIA
projektivno podjetje ATELJE OSTAN PAVLIN, D.O.O.
soavtorji NATAŠA PAVLIN, UDIA / KAJA VIDOVIC, MIA /
JANA KOZAMERNIK, UDIKA / TILEN MELE, ABS. ARH.
lokacija / leto izgradnje KROG PRI MURI, SLOVENIJA / 2020
velikost območja / objekta 850M2 / 150M2
tip objekta ENOSTAVNI OBJEKT
fotograf JANA KOZAMERNIK, ALEKSANDER S. OSTAN

—
V okviru širšega projekta »Go in Mura« (občina MS) smo pripravili celovit razvojni pogled na območje naravnega rezervata ob Muri (Krog, Bakovci). Iz idejne zasnove s programskimi, krajinškimi in arhitekturnimi rešitvami sta se lani v prvem koraku izvedli dve lokaciji, tudi »učilnica na prostem«. Gre za odprto »zavetišče« z univerzalno rabo (šolski otroci, pohodniki, skupine, upokojenci, prebivalci...) na natančno izbrani mikrolokaciji med mokriščem (sever) in poljsko potjo (jug). Leseno konstrukcijo z vrbovimi popleti in ravno, ozelenjeno streho, smo zasnovali kot preprosto »podeželsko strukturo«, razpeto med spomini na nadstrešnice na panonskih kmetijah na eni ter na daljno, klasično arhit. govorico (ritmi in kompozicije klasičnih templjev, vil...) na drugi strani. Uredili smo tudi pripadajoči odprt prostor z mizo in stoli, klopni, info tablami, stopalnimi kladami (vse kot »low budget« izvedba z lokalnimi mojstri). Danes se iz varnega zavetja skozi steberšče odprejo pogledi na prekmurski horizont.

**Matija Bevk, udia
Vasa J. Perović, mabia
Christophe Riss, arch. dplg
Islamski versko kulturni center**

odgovorni projektant: MATIJA BEVK, UDIA
projektivno podjetje: BEVK PEROVIĆ ARHITEKTI, D.O.O.
soavtorji: MATIJA BEVK, UDIA / VASA J. PEROVIĆ, MABIA /
CHRISTOPHE RISS, ARCH. DPLG / IDA SEDUŠAK, UDIA / IRENE SALORD, ARQ /
TINA MARN, UDIA / ANDREJ UKMAR, UDIA / ROK GERBEC, UDIA / BLAŽ GORIČAN, UDIA
/ URBAN PETRANOVIČ, UDIA / DAVORIN POČIVAŠEK, UDIA / MAŠA KOVAČ, UDIA
lokacija / leto izgradnje: DŽAMIJSKA ULICA 10, LJUBLJANA / 2020
velikost območja / objekta: 10.979 M² / 14.079,40 M²
tip objekta: JAVNA ZGRADBA
fotograf: DAVID SCHREYER

—
Specifičnost lokacije novega Islamskega versko-kulturnega centra je prav odsotnost specifičnega. Gre za pozabljeno, zapuščeno in nerazvito območje v bližini samega centra Ljubljane, z negotovo urbanistično prihodnostjo. Podobno kot njeni historični zgledi, npr mošeje v Sarajevu, ki so bile začetniki urbanega razvoja mestnih predelov, t.i. mahal, je tudi Ljubljanska mošeja nekakšen zametek - seme za začetek novega razvoja območja. Nove stavbe so v prostor postavljene kot samostojne stavbe, ki obrožajo centralni trg z mošejo. Podoba slednje ne sledi ikonografiji tradicionalnih modelov mošeje, temveč je zasnovana kot kubus, narejen iz jeklene romboidne mreže, ki je hkrati ornament in zunanjji konstrukcijski element objekta. Kupola visi s stropu mošeje - lebdi - s preprostostjo in krhkostjo modrega tekstila predstavlja centralni element kompozicije.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2020

**Jožica Curk, udia
Ekohiša BIC Ljubljana**

odgovorni projektant: JOŽICA CURK, U.D.I.A.
projektivno podjetje: CURK ARHITEKTURA D.O.O.
soavtorice: DARJA DOLENEC, MIA, AJDA RACMAN M.I.A.
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2020
velikost območja / objekta: 1.300M² / 530M²
tip objekta: JAVNA STAVBA / ŠOLSKI OBJEKT
fotograf: NIKA CURK

—
Novi večnamenski šolski objekt Ekohiša je enonadstropen, zgrajen na zelenem zemljišču obstoječega šolskega kompleksa BIC na robu Ljubljanskega barja. Namenjen je programu naravovarstveni tehnik in sprejme do sto dijakov. Objekt je leseni, skoraj nič energijski in sofinanciran s strani Ekozlada. Koncept umestitve se spogleduje z okolico. Barjanski travniki, jarki za odvajanje vode, visoka drevesa in grmovje... vse to so značilnosti pokrajine, v katero je umешčen objekt. Tloris je podolgovat, odpira se v park s starimi drevesi, kjer si bodo učenci uredili učni ekosistem s pticami in žuželkami. Fasada objekta in nadstrešek sta likovna preslikava te pokrajine. Lesene letve z neenakomernim rastrom ponazarjajo veje in deblje bližnjih grmov in dreves. Silhueta Krošenj se odslikava v nadstropnem delu fasade, ki je lesena, bela fasada v pritičju pa ponazarja meglice, ki se v zgodnjem jutru obešajo nad pokrajino.

**Majda Kregar, udia
Miha Kerin, udia
Ljubljanski grad Vinoteka**

odgovorni projektant: MARIJA MAGDALENA KREGAR, UDIA
tip objekta: JAVNA ZGRADBA / NOTRANJA OPREMA
velikost objekta: 202 M², TERASA: 82 M²
lokacija / leto izdelave: LJUBLJANSKI GRAD / 2019
soavtorji: BRANE KREGAR / SONJA PODBREZNIK, UDIA
projektivno podjetje: AMBIENT D.O.O.

—
Vinoteka je zadnji program gostinske ponudbe ljubljanskega gradu, potem, ko je bil na jugu grajskega hriba posajen vinograd z avtohtono trto. Umeščena je v kletne prostore Palacija in polkletni prostor sosednje Stanovske dvorane, ki so bili v času kaznilnice na gradu delavnice in skladišča. Iz tega časa so tudi stopnice za izhod na Bastijo. Denivelacijo med nivoji vinotekе smo povezali z novim stopniščem. Kletni prostori so bili v slabem stanju z neizdelanimi tlemi skalnega terena, oboki pa zelo poškodovani. Tla smo nekoliko poglobili, stare kamnite zidove in oboke pokrpalii jim z leseno opremo dodali potrebno toplino. Inštalacije so vgrajene nevidno. Luči so indirektne, lusteri pa iz starih obročev sodov. Vinske vitrine so iz lesa in jeklenic. Stole, mize in omare v trgovini je najemnik nabavil sam, po svojem okusu... Vinoteka ima po kaznilniških stopnicah povezano z zunanjо teraso v predgradju. Demontažni stopnjasti leseni podij sloni na tankih jeklenih urtvanih pilotih, ograje so iz jekorja. Tudi zunanji gostinski pult bo še dobil jekor fasado, veliki senčniki pa bodo zamenjanji z lahkotno pergolo.

**Enota
Prenova hotela Rogla**

projektivno podjetje: ENOTA, D.O.O.
projektna skupina: DEAN LAH, MILAN TOMAC, NUŠA ZAVRŠNIK ŠILEC,
SARA MEŽIK, EVA TOMAC, GORAN DJOKIĆ
lokacija / leto izgradnje: ROGLA, SLOVENIJA / 2018
velikost območja / objekta: 16.000M²/ 2.220M²
tip objekta: NOTRANJA OPREMA
foto: MIRAN KAMBIČ

—
Hotel Rogla je tipičen hotel, zgrajen v osemdesetih. Od takrat so se standardi in pričakovanja gostov močno spremenila, zato je bil hotel potreben prenovi. Pri prenovi smo imeli pred seboj dva pomembna izviva. Prvi je bil, kako optično povečati sobo, ki ima le 17m², v njej pa pogosto bivajo več kot dve osebi. Rešitev predstavlja odprta kopalnica, ki postane del sobe, kar vizualno poveča prostor. Kadar gostje potrebujejo zasebnost, pa jo je mogoče v celoti zapreti. Dodatno ležišče je nadomestila izvlečna postelja, ki se ob običajni uporabi sobe v celoti skrije. Drugi izvir pa je predstavljal obstoječi dizajn sobe, ki je zelo generičen. Z uporabo materialov in skrbno izbrane dekorje smo na edinstven način poustvarili včas xgorske brunarice». Ozke hodnike in nizek strop smo z leseno oblogo in slamnatim stropom kontradiktorno optično še zmanjšali. S tem prostor daje več topline, pomanjkljivost pa tako postane prednost.

Sanja Premrn, udia Soba za keramiko

odgovorni projektant: SANJA PREMRN, UDIA
projektivno podjetje: ARHITEKTURNO PROJEKTIRANJE SANJA PREMRN
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 80 M²
tip objekta: VEČSTANOVANJSKA STAVBA
fotograf: MIHA BRATINA

—
Studio za izdelovanje unikatne keramike je razdeljen na galerijski del ob vhodu in na del z vretenom in pečjo za žganje izdelkov. Oba dela je možno po potrebi deloma ločiti z drsnimi lesenimi okviri, med katerimi je napet tekstil. Ob večji mizi se odvijajo različne keramične in s keramiko povezane delavnice in tečaji. Zaradi dela z naravnim materialom, je tudi studio oblečen v smrekov les, ki je samo oljen in rahlo pobelen. Stenski ometi so iz apnenca, strop pa iz gline. Ob prenovi studia je bila na stenah odkrita sto let stara poslikava, ki se jo je delno ohranilo v obliki kroga.

Igor Marasović, mia Stanovanje M8

odgovorni projektant: IGOR MARA SOVIĆ. MIA
projektivno podjetje: MARASOVIC ARHITEKTI, D.O.O.
soavtorji: GAJA BRULC
lokacija / leto izgradnje: KOPER, SLOVENIJA / 2018
velikost območja / objekta: 65M²
tip objekta: NOTRANJA OPREMA
foto: BLAŽ ŠKORJANC

—
The apartment is situated in the old city center of Koper, in a building that was designed by the renowned Slovenian modernist Edo Mihevc. The interior design was influenced by the legacy of the original design, but adapted to a contemporary lifestyle and modern-day needs. The kitchen and the living room were joined by the elimination of a partition wall. The presence of the bedroom and the office is undetectable due to the hidden doors in the wooden panelling. In this way, privacy is maintained even though both spaces open onto the living room. The air conditioning unit is also hidden behind the wooden panelling, as well as a storage closet. The used materials and elements were carefully selected through several tests with carpenters and other suppliers. The flooring, bathroom walls and the kitchen countertop are made of Ceppo di Gre, ornamental stone of gray color, extracted from the village of Gre, Italy. The furniture is mostly made of brushed oak with an anthracite interior, while doors and the wardrobe are made of white MDF. The shelves, lights and the fireplace are made of black steel and give a strong contrast to the bright interior. The center of the space is a "floating" table, featuring a support made of glass.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2020

Mateja Muhič, mia Prenova Mestne kavarne

odgovorni projektant: MATEJA MUHIČ, MIA
 projektivno podjetje: ARTELINA, MATEJA MUHIČ S.P.
 soavtorji: LUKA KENDA
 lokacija / leto izgradnje: NOVO MESTO, SLOVENIJA / 2019
 velikost območja / objekta: 303M² / 2027M²
 tip objekta: JAVNA STAVBA, NOTRANJA OPREMA
 foto: LUKA KENDA

—
 Mestna kavarna predstavlja družabni podaljšek prenovljenega parterja novomeškega Glavnega trga. Vodila pri prenovi so bila ohranitev kvalitetnih obstoječih struktur in arhitekturnih kvalitet obstoječe stavbe, odprtii in večnamenski prostori ter spomin na staro »spodnjo kavarno«, ki je v stavbi delovala od leta 1902. Sledili smo načelu podrejanja sodobnih slojev prvotni strukturi. Notranja oprema je v kombinaciji lesa, kovine, ogledal in mehkih tekstilnih materialov. Z naravnimi toni in sodobnimi materiali smo vzpostavili svetle in tople ambiente, ki tvorijo bogat, a domač okvir za druženje. Galerjska umestitev arhitekturnih skic, starih fotografij in gostilniških zgodb nakazuje kavarniško stoletno tradicijo. Pri prenovi terase z nadstreškom smo s čipkastim vzorcem listov sledili kulturnovarstvenim pogojem in kavarno tudi oblikovno povezali z mestnim parterjem.

Katja Pernar, udia Tanja Modic, udia Prenova gostilne AMZS

odgovorni projektant: KATJA PERNAR, UDIA
 projektivno podjetje: ENPLAN, D.O.O.
 soavtorji: TANJA MODIC, UDIA
 lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2018
 velikost območja / objekta: 170M² / 170M²
 tip objekta: INTERIER

—
 S prenovo smo eleli gostilno narediti privlano za obiskovalca in vtakti v sporilo Prostora ideje, na katerih temelji druba amzs, lastnica lokal. Na željo najemnika smo skrbno izbrali in umestili opremo. Različne postavitve miz ponujajo različno doživetje in omogočajo druženje manjšim in večjim skupinam, delovne postaje in kotičke za sestanke. Izpostavili smo kasetiran strop, ki ga je prej zapiral obešen strop in s tem povisili del nizkega gostinskega prostora. Pod njim smo umestili dolgo mizo za večje družbe. Osrednji element predstavljajo tudi posebej za ta namen oblikovane stropne lui, ki spominjajo na cestno osvetlitev. Ustvarili smo tudi dve intimnejši niši v prostoru, ki smo ju obdali z njim temnejšim stropom in potiskanimi stenami v vzorcu avtomobilskih pnevmatik. Za leseno steno z retro pultom so skrite kuhinja in sanitarije. Razpoznavna rumena barva AMZS vnese s poudarki nekaj igrovosti.

Rok Poles, udia

Mesto, ki so mu rekli čudež

odgovorni projektant: ROK POLES, UDIA
 projekтивно podjetje: BERIVKA D.O.O.
 soavtorji: VINKO MIHELAK, PROF ZGOD. IN SOC. MOJCA ŽEVART,
 DAMIJAN KLJAJIČ, PROF. ZGOD. IN GEOG.
 lokacija / leto izgradnje: VELENJE, SLOVENIJA / 2020
 velikost območja / objekta: 150M2/ 150M2
 tip objekta: NOTRANJA OPREMA

Prenovljena stalna razstava v Muzeju Velenje govori o nastanku Velenja – mesta moderne – ki je veljalo za socialistični čudež. Ker govori o mestu, je ustvarjen vtis zunanjega prostora: z modrim nebom in belimi oblaki, ki so hkrati svetila. Zgodba je povedana na kratko z velikoformatnimi fotografijami – ljudje na njih v naravnih velikosti neposredno nagovarjajo obiskovalca. V realnost je prenesena izkušnja digitalnega brskalnika – z lupo označeni deli panojev (in omar) se odpirajo in razkrivajo dodatne plasti zgodbe; pictogram roke vabi k dotikanju koščka žabe, udarcu na zvonec izvažalnega stroja ter izboru glasbe na džuboksu. Ob vhodu se zavonja premog, koračnica 'Graditeljem Velenja' ustvarja zvočno kuliso in slavnostno vzdušje, otroke vabita h gibjanju ristanc in gumitivist, napet na ulično svetilko (ki je eden redkih ohranjenih kosov prvotnega mestnega urbanega pohištva). Nagovorjeni so vsi čuti.

Špela Kryžanowski, udia

Stanovanjska Vila RZ

odgovorni projektant: BOJAN LEVA, UDIA
 projekтивно podjetje: ARHITELJE ARHITEKTI, D.O.O.
 soavtorji: BOJAN LEVA, UDIA
 lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2019
 velikost območja / objekta: 870M2/ 420M2
 tip objekta: STANOVARNSKA STAVBA
 fotograf: JASMINA ŽALEC RADOVAN

Objekt je zasnovan kot sodobna mestna vila, ki na eni strani hranja okoliško merilo enodružinske pozidave, na drugi strani pa zadovolji vsem zahtevam sodobnega predmestnega bivanja. Dobro osvetljenost in zračnost bivalnih prostorov dopoljuje funkcionalno prenovo tloris, ki zagotovi 420 m² neto bivalne površine in za bivanje preko utopljene atrija izkorišča takoj kletno etažo kot z intorno teraso opremljeno mansardo. Posebna dodana vrednost je gradacija zunanjega bivalnega prostora, ki se od povsem pokrite terase preko uokvirjene praznine notranjega vrtu prelije v odprt prostor zelenice. Ob vhodu obiskovalca nagovori drzni nadstrešek, ki skupaj z zrahljano sodobno betonsko ograjo tvori uglašeno celoto. Vila ustreza kriterijem trajnostne pasivne zgradbe in je zgrajena v klasičnem konstrukcijskem sistemu iz AB in opeke, stavbo pohištvo je leseno, fasada iz ometa.

Polona Lipičnik, udia Interier Margento

odgovorni projektant: POLONA LIPIČNIK, UDIA
projektivno podjetje: ANTITEZA D.O.O.
soavtorji: MATEJA KATRAŠNIK, UDIA
lokacija / leto izgradnje: MARIBOR, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 850M² / 850M²
tip objekta: NOTRANJA OPREMA
fotograf: MATEJ LOZAR

Osnovni koncept oblikovanja prostora sledi željam in delovnemu procesu naročnika. Iz osrednjega komunikacijskega prostora v obeh etažah se vstopa v pisarne. Iz logotipa podjetja črpamo uporabljene barve. Bela barva daje prostorom svežino in občutek svetlobe v prostorih. Modra barva vnese nevsišljivo igrivost, akcent in stimulacijo k delovnem vzdružju. Zadržana govorica koncepta notranje opreme delovnih prostorov - pisarn dobi akcent v centralnem prostoru komunikacij z linjskimi elementi, ki v prenesenem pomenu ponazarjajo virtualni prenos podatkov IT podjetja, v prostor pa vnašajo dinamiko in odstopanje od regularnega. Uporabljeni materiali zagotavljajo ugodno delovno vzdusje. Tekstilna finalna talna obloga je v dveh barvnih odtenkih. Steklene stene omogočajo osvetitev osrednjega komunikacijskega prostora in svetle delovne prostore. Vsa notranja oprema je bele barve z določenimi akcenti v barvi celostne podobe podjetja.

Katjuša Kranjc, udia Vrt na parkirišču

odgovorni projektant: KATJUŠA KRANJC, UDIA
projektivno podjetje: RAKETA, D.O.O.
soavtorji: ROK KUHAR, UDIA
lokacija / leto izgradnje: LJUBLJANA, SLOVENIJA / 2018
velikost območja / objekta: 50M² / 50M²
tip objekta: VRT
fotograf: ŽIGA LOVŠIN

Intervencije v manjšem merilu imajo lahko velike prostorske in socialne okoljske učinke, sprožijo lahko pomembne revitalizacijske procese. Nepovezan urbanizem hrupne mestne vpadnice in vrt, ki predstavlja aktivnost arhitekta v smeri oblikovanja bolj humanega in človeku prijaznega okolja sta diametralno nasprotna parametra, ki pa nista nezdružljiva. Vrt predstavlja oazo za betonskim zidom na grobem prostoru parkirišča. Anonimno površino parkirišča preoblikuje, pri čemer s svojo formo in zelenjem vzpostavlja nove kvalitete obstoječega okolja. Zelenje, žuborenje in pretakanje vode ustvarijo atmosfero oaze na mestu, kjer je ne pričakujemo. Lokacija, ki je navidezno brez potenciala s tem postane mesto uživanja pod naravno zeleno streho. Vrt je torej projekt, ki ne pomeni več v smislu volumna in velikosti, ampak več v smislu intervencije, ki v celoti povezuje naravo, funkcijo in formo.

**Jurij Kobe, udia
Nataša Blažko, mia
Maja Kovačič, mia
Tanja Paulin, mia
Peter Plantan, udia
Ina Radšel, mia
Urša Podlipnik, udia**
Prenova glavnega trga v Novem mestu

odgovorni projektant: JURIJ KOBE, UDIJA

projektivno podjetje: ATELIERARHITEKTI, D.O.O.

krajinska ureditev: IZTOK KAVČIČ, UDIKA

lokacija / leto izgradnje: NOVO MESTO, SLOVENIJA / 2019

velikost območja / objekta: 8400m²

tip objekta: URBANI PROSTOR

fotograf: PETER ŽUNIČ FABJANČIČ, BOŠTJAN PUCELJ, PETER PLANTAN,

Ambient smo želeli predvsem nadgrajevati, prepozнатi kraj kot nekaj edinstvenega, tisto, kar ga loči od drugih krajev. Posebej smo se posvetili odpravi višinskih razlik v prečnih prerezih in vzdolžni liniji trga. Te so ponekod dosegle skoraj cel meter! S tem je trg dobil povsem drugo razsežnost, njegova površina pa se je višinsko približala vhodom hiš. V oblikovanje vzorca tlakovanja je izvedba prinesla bistveno spremembo: nepričakovano je bilo odkrito baročno tlakovanje. Tako smo v vzorec vnesli značilnost najdenega, mesto prezentacije in situ čaka na širšo odločitev...

**Mojca Balant,udika
Veronika Ščetinin,udia
Preureditev Trga bratov
Mravljakov v Šoštanju**

odgovorni projektant: MOJCA BALANT, UDIKA

projektivno podjetje: BIRO SKIRO, D.O.O.

soavtorji: VERONIKA ŠČETININ, UDIKA

lokacija / leto izgradnje: ŠOŠTANJ, SLOVENIJA / 2020

velikost območja: 2977M²

tip objekta: URBANI PROSTOR

fotograf: MOJCA BALANT

Na trgu je v zatečenem stanju prevladoval motoriziran promet, zgodovinski značaj je bilo zato potrebno ponovno postaviti v ospredje. Končno ureditev tvorijo trije ključni elementi - vzpostavitev historičnega ambienta s celovito prenovo trga, umiritev in zmanjšanje količine motoriziranega prometa z ureditvijo skupnega prometnega prostora in ureditev peš povezav z zaledjem. Prenova se je izvedla v okviru izvajanja celostne prometne strategije.

Aleksander S. Ostan, udia

Nadzidava visokovodnega zidu

odgovorni projektant: ALEKSANDER S. OSTAN, UDIA
 projektivno podjetje: ATELJE OSTAN PAVLIN, D.O.O.
 soavtorji: NATAŠA PAVLIN, UDIA SODELAVCI KAJA VIDOVIC, MIA /
 ROK DOLINŠEK, ABS. ARH / DAVID PIGNAR, ABS. ARH
 lokacija / leto izgradnje: GORNJA RADGONA, SLOVENIJA / 2020
 velikost območja obdelave: 7863 m²
 tip objekta: UREDITEV ODPRETEGA JAVNEGA PROSTORA
 fotograf: ALEKSANDER S. OSTAN, NATAŠA PAVLIN

—
 Reka Mura je pri Radgoni nekoč meandrirala, potem so jo regulirali in utrdili nasipe, a je še bolj poplavljala. Za konec so zgradili še protipoplavni zid, ki ga je bilo potrebno zdaj še nadzidati (klimatske spremembe itd.). Na razpisu je izvedbo (po rumeni knjigi) dobilo regionalno podjetje, ki nas je povabilo k sodelovanju. Pričela se je zgodba o prozaični nadzidavi obstoječega zida (za cca. 50 cm), ki bi mesto še bolj ločil od svoje pozabljenе reke. Arhitekti smo trudili, stisnjeni med državo in izvajalcem, da iz 750 m dolgega degradiranega območja iz golega infrastrukturnega projekta za lokalno skupnost (mesto GR) izborimo kakovosten javni urbani prostor. Uspeло nam je urediti promenado (na mestni in deloma vodni strani) s počivališči, dostopi do reke, razgledišči, amfiteatrom in otroškim igriščem, vstopnim informacijskim pavilijonom (»portalom« v območje), odkritimi mejnimi kamni, ki so postali »zgod. skulpture...«

Rok Poles, udia

Park Velenjskega gradu (1. faza)

odgovorni projektant: ROK POLES, UDIA
 projektivno podjetje: DOMINO INŽENIRING D.O.O.
 soavtorji: MILANA KLEMEN, UDICA
 lokacija / leto izgradnje: VELENJE, SLOVENIJA / 2020
 velikost območja / objekta: 7254M2/ 725M2
 tip objekta: KRAJINSKA UREDITEV

—
 Strokovne prenove in rekonstrukcije grajskih parkov so v slovenskem merilu zelo redke. Osrednji parter parka Velenjskega gradu je bil zaradi pomanjkanja pisnih in materialnih virov urejen kot sodobna parafraza zadnje (vsaj delno znane) celovite parkovne zasnove s preloma 19. in 20. stoletja. Gre za prvo fazo celostne prenove grajskega parka. Degradirano območje se je več desetletij uporabljalo kot parkirišče. Na novo je bil postavljen oportni zid in obzidan z originalnim kamnom, urejene poti, začrtane zelenice in cvetlične grede, nameščena nova urbana oprema, ograja, tipna zemljevida ter postavljena fontana. Oblikovanje je sodobno, z minimalno reminiscenco na historične oblike. Poseg je bil usklajan z ZVKDS OE Celje, izvedla ga je MO Velenje s pomočjo programa Srednja Evropa v okviru projekta Historical CAstle ParkS (HICAPS). Karakter dostopa do gradu se je s posegom povsem spremenil (parkirišče - park).

Mateja Katrašnik, udia Skatepark Maribor

odgovorni projektant: MATEJA KATRAŠNIK, U.D.I.A.
projektivno podjetje: ARHITEZA, D.O.O.
soavtorji: POLONA LIPIČNIK, UDIA
lokacija / leto izgradnje: MARIBOR, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 4000M² / 1321M²
tip objekta: KRAJINSKA UREDITEV - REKREACIJSKO OBMOČJE
fotograf: MATEJ LOZAR

Osnovni koncept oblikovanja je skate park v parku. Zasnova deli območje na tri cone, kjer se umešča klubski objekt kot vezni element med obema- rolkarskim poligonom na zahodnem delu območja in novo krajinsko ureditvijo, ki vodi do obstoječega otroškega igrišča na JV strani. Rolkarski poligon je zasnovan ob upoštevanju reliefnih in naravnih danosti. Obliko narekuje obstoječi drevesni fond, tako funkcionalno predelimo poligon na dve uporabni enoti – 'cestni del' – Plaza za izvedbo likov in ožji del, hitrejši del, 'Snake Run,' omogoča izvajanje mednarodnih tekmovanj po veljavnih standardih. Poligon je konstrukcijsko izveden s tehniko in situ ulivanja betona na način 'Shotcrete' in je prvi takšen objekt v Sloveniji. oblikovanje odprttega prostora sledi osnovni ideji parka v zelenem. Uporabljeni materiali so zaglajeni beton, metličen beton, poliran beton, in prani beton, ki se izmenjujejo s travnimi ploščami. Tako širimo območje rolkarskega poligona tudi izven meja poligona in na ravnih površinah omogočamo dodatno uporabo. Travne plošče uporabimo kot ključni element oblikovanja krajine, saj omogočajo mehak prehod iz betonske površine v travnato področje. Tako brišemo meje med zeleno krajino in novo urbano krajino. nove klopi in poti v prostoru soustvarjajo nov sodoben javni prostor.

Bruto / Matej Kučina, udika Grajski park Bled

odgovorni projektant: MATEJ KUČINA, UDIKA
projektivno podjetje: BRUTO, D.O.O.
soavtorji: DOMEN RUS, UDIKA / TANJA KOŠUTA, UDIKA / NIKA ČUFER, UDIKA
lokacija / leto izgradnje: BLED, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 3100M²
tip objekta: PARK
foto: MIRAN KAMBIČ

Grajski park ob blejskem gradu, le-ta se prvič omenja leta 1004, ima vsaj nekaj sto let dolgo zgodovino. Kljub bogati zgodovini gradu in samega parka je presenetljivo malo zgodovinskih podatkov o njegovem nastanku in funkciji, še manj pa o njegovi zasnovi. Iz arhivskih virov lahko omenjamo samo dva dokumenta, iz katerih je razvidna takratna zasnova, vsakokrat drugačna. dogovorjeno je bilo, da se rekonstrukcija parka navezuje na zadnjo aktualno zasnovo, ki je verjetno nastala v času povojne prenove gradu. Poudarili smo obstoječo geometrično zasnovo opornih zidov in poti, hkrati pa smo robove parka zmešali s cvetocim travnikom, ki vizualno prehaja v naravno krajino. Naravni teren grajskega hriba znotraj parka prehaja v urejene terase, ki se spuščajo od grajskega platoja proti vzhodu. Na spodnji terasi je v osi glavne poti motiv nekdanjega paviljona ter na robu platoja novo razgledišče s pogledom na blejsko jezero. Posebno pozornost smo namenili osvetlitvi, ki je vgrajena v leseni urbani opremi.

MCA Miha Čebulj arhitektura Senzorični park Hmelina

odgovorni projektant: MIHA ČEBULJ, UDIA, M.ARCH.(BI)
projektivno podjetje: L-PLUS D.O.O.

lokacija / leto izgradnje: RADLJE OB DRAVI / 2018

velikost območja / objekta: 8700 M2

tip objekta: ZUNANJA UREDITEV

fotograf: ARHIV MCA IN DOM HMELINA

—

Senzorični park hmelina nudi starostnikom v domu hmelina (radlje ob dravi) možnost kvalitetnega prebivanja na svežem zraku, v objemu zelenja. Prazna postelja v sobi varovancev sorodnikov ne prestraši več, ker vedo, da je njihov najblžji najbrž v parku, kjer se sproščeno druži, opazuje in posluša ptice, vonja različne cvetlice, se rekreira v fitnesu na prostem, keglja s prijatelji, nabira sadje ali na visokih gredah goji zelenjavno, se udeležuje kina na prostem ali kakšnega drugega kulturnega dogodka, kot so zborško petje in branje za skupine v parku. Tudi nepomični stanovalci se s pomočjo osebja odpravijo v park kar v posteljah. Podambienti, ki omogočajo zgoraj naštete aktivnosti so sistematično organizirani v ločenih prostorskih krogih, ki so nanizani ob krožni poti v obliki osmice. Podambienti so med seboj ločeni z zdci, nasutjem terena in zelenjem. Ob pot so pozicionirani glede na lego na lokaciji, osonenost, oddaljenost od vhoda in druge mikro parametre, ki zagotavljajo uporabnost določenega podambienta v različnih letnih časih.

Jana Kozamernik,udika Doživljajsko igrišče ob reki Muri

odgovorni projektant: JANA KOZAMERNIK, UDICA
odgovorni vodja projekta: ALEKSANDER S. OSTAN, UDIA

projektivno podjetje: ATELJE OSTAN PAVLIN D.O.O.

soavtorji: ALEKSANDER S. OSTAN, UDIA / KAJA VIDOVIC, MIA

NATAŠA PAVLIN, UDIA / TILEN MELE, ŠTUD.ARH.

lokacija / leto izgradnje: KROG, MURSKA SOBOTA, SLOVENIJA / 2020

velikost območja / objekta: 1662 M2

tip objekta: KRAJINSKA UREDITEV / OTROŠKO IGRIŠČE

fotograf: JANA KOZAMERNIK

—

Igrišče v bližini broda na Muri je oblikovano kot doživljajski prostor, ki omogoča igro, raziskovanje in druženje uporabnikov vseh starostnih skupin ter nagovarja kulturno in naravno dediščino širšega območja. Ureditev obsega robni del dostopa do broda in ambient igrišča, umeščenega na gozdnino jaso. Osrednji prostor z lesenim plezalom, tipičnimi murskimi plovili (»murske ladje«) in pletenimi strukturami - igralnimi hiškami in pletenim zaslonom ob stavbi (tradicija »bujaštva«) se povezuje z robno ureditvijo za piknike. Konstrukcija zaščite jeklenice broda, zasnovana za namen preprečevanja dostopa do jeklene vrvi (privzeti broda), je oblikovana kot pohodni večnamenski igralno-učni linijski element. Ta poteza ločuje osrednji prostor igrišča od prometnih površin, hkrati pa ustvarja prehod v svet igre in domišljije. Ureditev se je izvedla v sklopu projekta GO IN NATURE - Ureditev območja ob reki Muri; Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija - Madžarska 2014 - 2020.

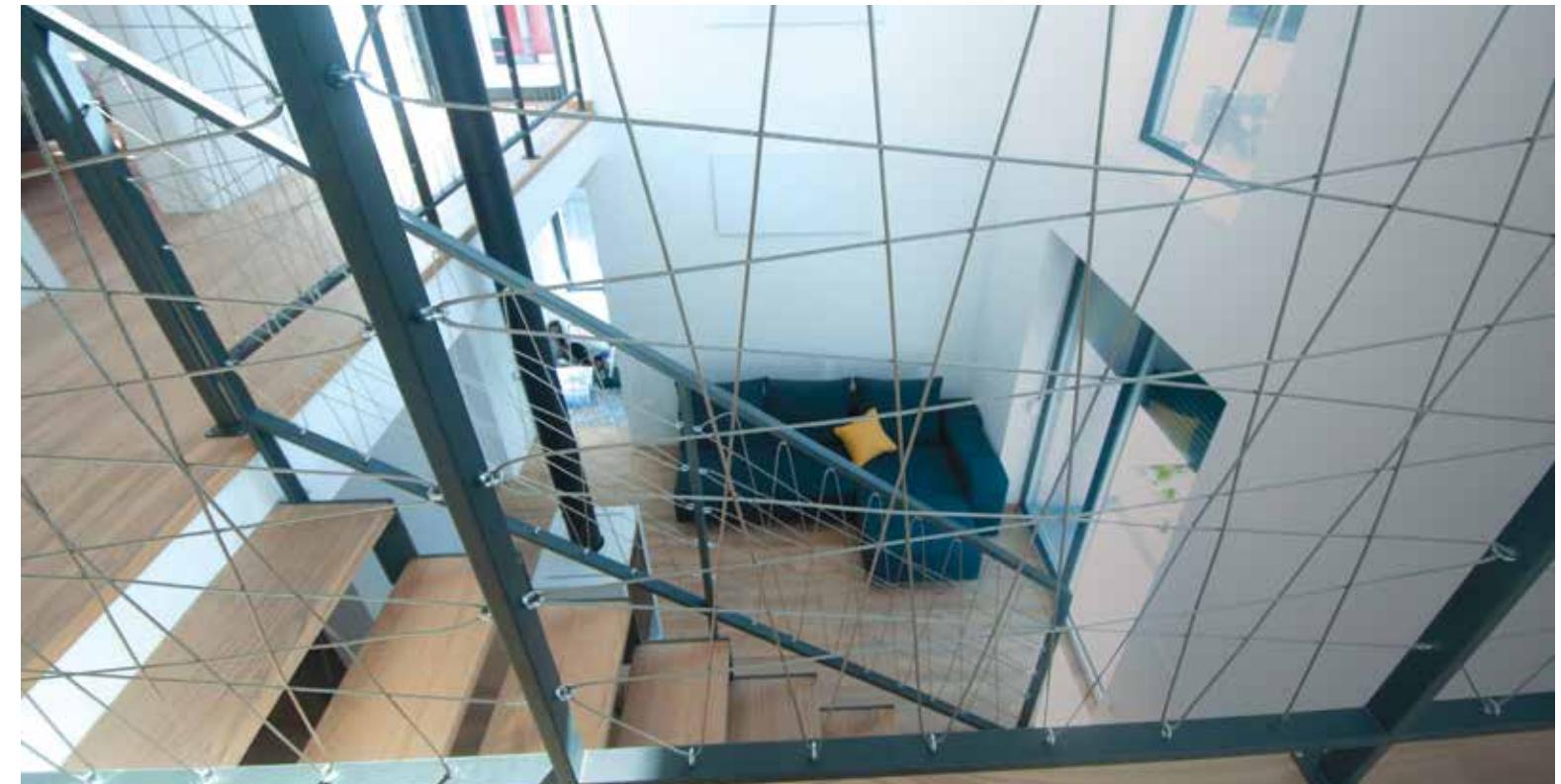
**Razstavljeni projekti,
ki niso kandidirali za
Zlati svinčnik**
Projects not in a
running for the
Golden Prncil Award
2020

161

**Dunja Šutanovac, udia
Hiška za uživanje**

odgovorni projektant: DUNJA ŠUTANOVAC, UDIA
projektivno podjetje: DUNJA ŠUTANOVAC, SAMOSTOJNI DELAVEC V KULTURI
lokacija / leto izgradnje: SOLKAN, SLOVENIJA / 2019
velikost območja / objekta: 340M²/ 102M²
tip objekta: PRENOVA ENODRUŽINSKE HIŠE
fotograf: ROBERT STUDENI

—
Hiška v neto tlorisnih izmerah 62 m² je potrebovala povečavo, zato smo dvignili streho in pridobili spalne prostore in galerijo v mansardi. V pritličju smo reorganizirali zasnovo; kuhinja na severni strani v navezavi z zunanjim kuhinjo, dnevni prostor na južni strani v navezavi z zelenim vrtom. Okna so postala panoramska vrata z okvirjem, ki služijo kot klop. Hiška je namenjena uživanju.

Priznanja ZAPS 2020

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) vsako leto organizira pregledno razstavo z javno diskusijo in modeli strokovna priznanja za največje dosežke svojih članov na področju arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja. Namen priznanj je spodbujati ustvarjalno delo, usmerjati pozornost širše javnosti na kakovostno arhitekturo, ureditve odprtrega prostora in kakovostno prostorsko načrtovanje ter dvigati zavest o kulturni in ustvarjalni razsežnosti projektiranja in prostorskega načrtovanja. Zbornica podeli tudi priznanja za posebne organizacijske in širše strokovne prispevke k razvoju in uveljavitvi institucije in stroke. Priznanje dobi član ZAPS oz. podjetje ali avtorska skupina, v kateri član deluje.

Priznanja prejmejo projekti, ki pomembno prispevajo h gradnji kakovostnega lokalnega okolja. Priznanja se podeljujejo skladno s pravilnikom o podeljevanju nagrad ZAPS, ki ga je januarja 2017 sprejela skupščina ZAPS. Priznanja podeljuje ZAPS vsako leto nepretrgano od leta 2004. Priznanja so častna (ne finančna), zanje pa lahko kandidirajo člani ZAPS v kategorijah.

ČASTNI ČLAN

Priznanje Častni član podeli upravni odbor ZAPS za organizacijski in strokovni prispevek k razvoju in uveljavitvi ZAPS in stroke.

PLATINASTI SVINČNIK

Platinasti svinčnik se podeli članu ZAPS za avtorjev obsežni opus in vrhunske dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja. Priznanje podeli Platinasta komisija.

ZLATI SVINČNIK

Priznanje Zlati svinčnik je častno in se podeljuje za odlično izvedbo s področja arhitekture in krajinske arhitekture, vsako drugo leto pa tudi s področja prostorskega načrtovanja v zadnjih petih letih. Priznanje Zlati svinčnik za odlično izvedbo na področju arhitekture in krajinske arhitekture podeli mednarodna Zlata komisija, ki jo sestavljajo trije arhitekti in krajinski arhitekt. Komisija je pregledala prispele predloge in obiskala projekte, ki jih je uvrstila v ožji izbor. Dobitnike priznanj je izbrala na podlagi kompleksnosti, inovativnosti in oblikovalske odličnosti ter ne glede na slog, zvrst ali velikost projekta.

ZAPS Awards 2020

Every year, the Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning (ZAPS) organises a survey exhibition with a panel discussion and confers professional awards on its members for the most prominent achievements in architecture, landscape architecture and spatial planning. The awards aim to stimulate creativity, to promote quality architecture and open space design in the wider public, as well as to raise awareness of the cultural and creative dimensions of design and spatial planning. The Chamber confers awards also for special organizational and other professional contributions to the development and promotion of both ZAPS and the profession.. The award is conferred upon ZAPS members and/or companies or to a group of authors with an active ZAPS member.

ZAPS awards are given to projects that make an important contribution to quality of local built environment. The awards are presented pursuant to the rules on presenting awards by ZAPS, which was accepted by the ZAPS Assembly in January 2017. The awards are presented by the ZAPS annually since 2004. The awards are honorary (and not financial) and the ZAPS members can be nominated in several categories.

HONORARY MEMBER

The Honorary member award is conferred by the ZAPS management board for organizational and professional contributions to the development and promotion of both ZAPS and the profession.

PLATINUM PENCIL

The Platinum Pencil is conferred on ZAPS members for their extensive body of work and outstanding achievements in architecture, landscape architecture or spatial planning. The award is conferred by the Platinum Committee.

GOLDEN PENCIL

The Golden Pencil awards are honorary and conferred for outstanding realisations in architecture and landscape architecture; every other year they are conferred also for achievements in spatial planning over the previous five-year period. The Golden Pencil Award for outstanding realisation in architecture and landscape architecture is conferred by the international Golden Committee, consisting of three architects and a landscape architect. The Committee reviewed the submitted proposals and visited the shortlisted projects. The criteria for the award consisted of complexity, innovation and excellence in design, regardless of the style, genre or size of the project.

Zlati svinčnik – priznanje za odlično izvedbo se lahko podeli v teh kategorijah:

- stanovanjska hiša
(z manj kot petimi stanovanji),
- večstanovanjska stavba
(z več kot štirimi stanovanji),
- poslovna stavba
(upravne in proizvodne stavbe),
- javna zgradba
(izobraževalna, turistična, zdravstvena, trgovska, rekreacijska ...),
- notranja oprema,
- krajinska ureditev
(parki, pokopališča, rekreacijska območja ...),
- vrt,
- urbani prostor
(ureditev odprtrega javnega prostora ali kompleksa stavb).

Za priznanje Zlati svinčnik za odlično izvedbo na področju arhitekture in krajinske arhitekture je kandidiralo 52 projektov, od tega devet stanovanjskih hiš, šest večstanovanjskih stavb, tri poslovne stavbe, šestnajst javnih stavb, devet projektov notranje opreme, en vrt, tri ureditev urbanih prostorov in pet krajinskih ureditev.

Golden Pencil – award for outstanding realisation can be conferred in the following categories

- residential building
(with less than five apartments),
- apartment building
(with more than four apartments),
- commercial building
(administrative and production buildings),
- public building
(for education, tourism, health, commercial, recreational),
- interior design,
- landscape architecture (parks, cemeteries, recreation zones),
- garden,
- urban area (public open space or building complex design).

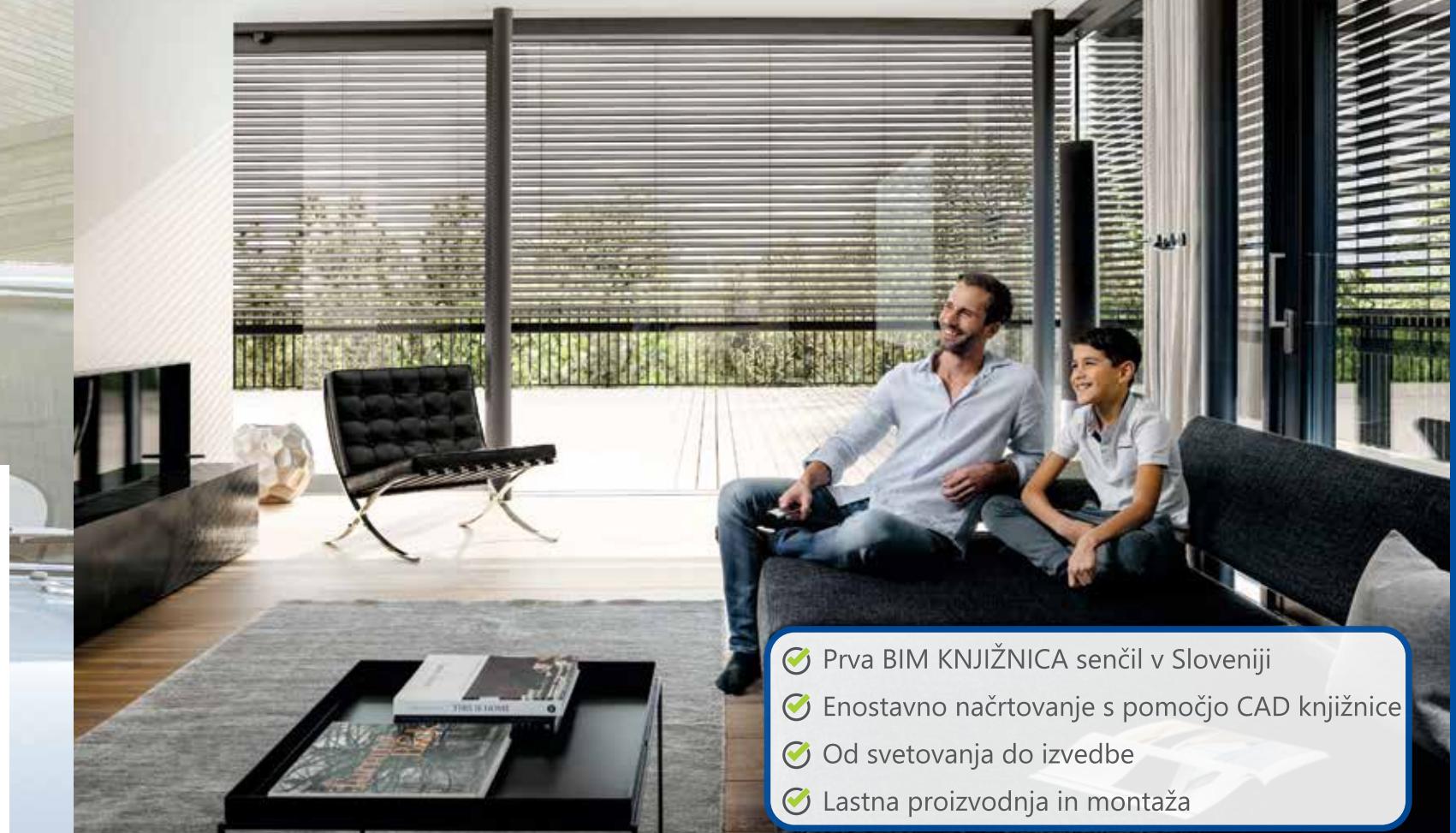
52 projects were nominated for the Golden Pencil Award for excellent implementation in the field of architecture and urban planning, of those nine residential buildings, six multi-residential building, three office buildings, sixteen public buildings, nine projects of interior decoration, one garden, three arrangements of urban spaces and five urban planning projects.

Okna s stilom. Izbira je vaša.

Več kot 400 možnosti oblikovanja za vaša okna – pri tem pa lahko celo poljubno kombinirate notranjost in zunanjost oken. Odkrijte KALEIDO COLOR, obsežen program površin in barv podjetja REHAU.

Na novo zasnovana okna. Za današnje življenje.
www.rehau.si/dizajn-za-okna

Popolnoma podometne
zunanje žaluzije HERO.3

Zunanje screen senčilo
zipSCREEN.2

Zunanja žaluzija & steklena
ograja za francoski balkon 2 v 1

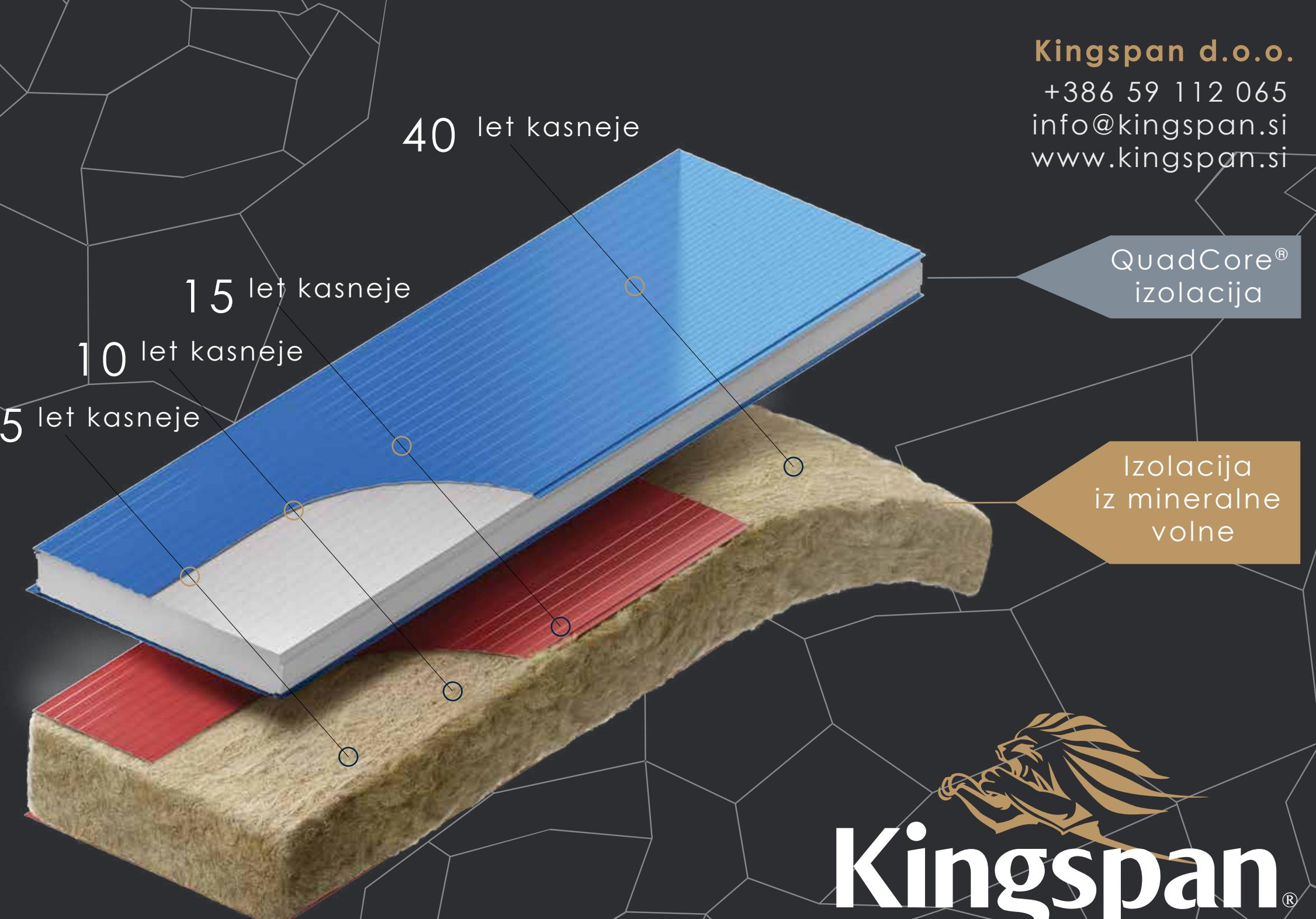

NOVO

Izdelek, ki traja

Raznolika ponudba naših edinstvenih QuadCore® sistemov in rešitev z zagotovljeno neprimerljivo garancijo toplotne, strukturne in premazne zmogljivosti do 40 let.

POWERED BY
QuadCore®
TECHNOLOGY

Kingspan d.o.o.
+386 59 112 065
info@kingspan.si
www.kingspan.si

USTVARITE ODLIČNO ARHITEKTURO!

Archicad 24 povezuje projektantske in izvajalske ekipe v popolnoma odprttem BIMcloud okolu, ki ga pognanjata napredno sodelovanje in delotoki. Pregledna in tekoča izmenjava informacij gradi zaupanje med člani projektne ekipe ter odpravlja podvojeno in odvečno delo med arhitekti in inženirji.

PILON AEC d.o.o.
www.pilon.si

24

MUREXIN

Polaganje keramike

Tesnjene in hidroizolacija

Beton, estrih, malte in ometi

Sanacija kapilarne vlage

Barvanje

Epoksidni in PU tlaki ter premazi

Polaganje talnih oblog

Kremenov peski

Na enem mestu dve blagovni znamki.

www.kema.si
www.murexin.si

080 2886

SVETOVANJE NA BREZPLAČNI TELEFONSKI ŠTEVILKI

MUREXIN d.o.o.
Puconci 393, 9201 Puconci
T: 02 545 95 00 | F: 02 545 95 29 | E: info@murexin.si

**Celoviti sistemi
zelenih streh
Bauder Biotop**

Bauder Ges.m.b.H
Gewerbepark 16, Ansfelden

tel. +386 41 729 331
mail : tomo.znidarsic@bauder.si
www.bauder.si

BAUDER
macht Dächer sicher.

tel. +386 41 729 331
mail : tomo.znidarsic@bauder.si
www.bauder.si

**Narejen iz naravnih in
recikliranih materialov
BauderECO**

Bauder Ges.m.b.H
Gewerbepark 16, Ansfelden
tel. +386 41 729 331
mail : tomo.znidarsic@bauder.si
www.bauder.si

» WICSLIDE 150 PS Performance Slider

The new offset sliding system

WICONA's new WICSLIDE 150 PS is the optimum hybrid solution for vertical living spaces, combining the benefits of a sliding door with the features of a window. The highlight of the WICSLIDE 150 PS is the profiles made of Hydro CIRCAL 75R aluminium – a top quality aluminium alloy composed of at least 75% recycled end-of-life aluminium (post-consumer scrap).

WICONA®

By Hydro

Find out more:
www.wicona.com

HELIOSOVE SISTEMSKE REŠITVE ZA GRADBENIŠTVO

FASADNI SISTEMI

EPOKSI TLAKI

NAROČITE SI SVOJ KATALOG NA
WWW.HELIOS-PROFI.COM ALI PROJECTS@HELIOS-GROUP.EU

ZAŠČITA LESA

NOTRANJE ZIDNE POVRŠINE

ZAŠČITA KOVIN

LAKI ZA PARKET

 HELIOS

Notranji zidovi

Fasade

Hidroizolacija

Tenjenje & klopilje

Talne površine

Zaščita lesa

Sanacije

Talne oznamke

Slovenska arhitektura in prostor 2020
Slovenian Architecture and Spatial Planning 2020

Izdajatelj / Published by

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije /
Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning
Vegova ulica 8, 1000 Ljubljana, Slovenija
www.zaps.si

ISSN 2232-4046

Vse pravice pridržane / All rights reserved
Zbornik / Catalogue ©2020 ZAPS

Jezikovni pregled / Proofreading: Mojca Dobnikar

Prevod / Translation: KIBORD d.o.o.

Fotografije nagrajencev, članov žirij in predavateljev /
Photographs of award recipients, jury members and authors:
Peter Giodoni in osebni arhiv / and authors' personal archives

Pravice na slikovnem gradivu predstavljenih projektov pripadajo
avtorjem, ki so navedeni ob objavi. Dela so varovana z Zakonom
o avtorskih in sorodnih pravicah ter so objavljena z dovoljenjem
avtorjev. / The cited authors hold the rights arising from the image
material of presented projects. Contributions are protected by the
Copyright and Related Rights Act and published pursuant to the
authors' consent.

Uredniški odbor / Editorial Board:

Miha Dešman, Lenka Kavčič, Tomaž Krištof, Barbara Pungerčar

Urednica / Editor: Lenka Kavčič

Besedila / Texts: Miha Dešman, Tomaž Krištof, Boris Bežan,
Tina Javornik, Tomaž Krušec, Špela Videčnik, Boštjan Vuga

Oblikovanje / Design: Ivan Ilić/0.10 Büro

Skrbnica komisij / Trustee of the commissions:

Dunja Šutanovac

Kurator strokovnega simpozija / Symposium curator:

Miha Dešman

Organizacija simpozija / Organisation of the symposium:

Lenka Kavčič, Barbara Pungerčar

Postavitev razstave / Exhibition:

Andrej Petrovič, Barbara Pungerčar, Dunja Šutanovac

Tiskarna / Printhouse: ABGrafika d.o.o.

Naklada / Circulation: 300 izvodov

Katalog je izšel ob Dnevu arhitektov 2020, strokovnem simpoziju
Mednarodna zgodba slovenske arhitekture, pregledni razstavi članov in
članic Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) ter podelitev
strokovnih priznanj za največje dosežke na področju arhitekture,
krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja v letu 2020. / This
catalogue was published for the Architect Day 2020, the International
Story of Slovenian Architecture expert symposium, exhibition by
members of the Slovenian Chamber of Architecture and Spatial
Planning (ZAPS) and award ceremony for achievements in the field of
architecture, landscape architecture and spatial planning in 2020.

glavna pokrovitelja

pokrovitelji

PILON ABC

ROLTEK

MUREXIN

WICONA

Hydro HELIOS

mala pokrovitelja

BRAMAC

SAINT-GOBAIN

weber

9 772232 404000 >

